

INFORMATIVNO-POLITIČKI TIJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

O POLOŽAJU NACIONALNIH
MANJINA U VOJVODINI

BROJ
657

Subotica, 13. studenoga 2015. Cijena 50 dinara

ĐAKOVIĆ-TRAŽIMO
ŠTO NAM PRIPADA

PRIVATIZACIJA UMANJUJE
STEČENA PRAVA

ŠOKAČKA OBUČA
U SOMBORSKOM MUZEJU

INTERVJU
BLAŽENKO LACKOVIĆ

Izbori u RH
**Prosvjednim
glasovanjem do profita**

VOJVODANSKA **Svastara**

www.svastara.rs

Imate Vojvodinu na dlanu!
SVAKOG PONEDELJKA

NA PREKO 1400 PRODAJNIH MESTA

AKCIJA!

5G

internet

već od

649 din

KARADORDEV PUT 2.
SUBOTICA
TEL:024/555765
WWW.TIPPNET.RS

Temeljem članka 6. Pravilnika o priznanjima Nacionalnog vijeća hrvatske nacionalne manjine od 4. listopada 2013. godine, Hrvatsko nacionalno vijeće (u daljnjem tekstu: Vijeće), upućuje

JAVNI POZIV

za prikupljanje prijedloga za dodjelu priznanja Hrvatskog nacionalnog vijeća za 2015. godinu

Poziv se upućuje za dodjelu sljedećih priznanja:

- priznanje »Ban Josip Jelačić« za društveni rad u hrvatskoj zajednici;
- priznanje »Dr. Josip Andrić« za doprinos hrvatskoj kulturi;
- priznanje »Pajo Kujundžić« za doprinos obrazovanju na hrvatskom jeziku.

Uz obrazloženi prijedlog za dodjelu priznanja na hrvatskome jeziku u pisanom obliku, potrebno je dostaviti dokumentaciju kojom se dokazuju navodi iz prijedloga, te kratak životopis predloženoga kandidata.

Podnositelji prijedloga mogu biti sve pravne i fizičke osobe.

Prijedlozi se dostavljaju putem preporučene poštanske pošiljke ili osobno u zatvorenoj kuverti na adresu: Hrvatsko nacionalno vijeće, Preradovićeve 13, 24.000 Subotica, s naznakom »Za javni poziv za dodjelu priznanja«.

Rok za dostavljanje prijedloga je najkasnije do 20. studenoga 2015.

Podnesene prijedloge razmotrit će povjerenstvo Vijeća i svoje prijedloge za dodjelu priznanja dostaviti Vijeću, koje donosi odluku o priznanjima.

Imena dobitnika priznanja biti će objavljena u listu »Hrvatska riječ«, na internetskim stranicama Vijeća i Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, te drugim sredstvima javnoga priopćavanja.

Priznanja će biti svečano uručena 11. prosinca 2015. na obilježavanju praznika hrvatske zajednice u Republici Srbiji.

AKTUALNO

Održana treća sjednica Savjeta za nacionalne manjine

Nemaju sve manjine iste probleme..... 7

TEMA

Krunoslav Đaković predsjednik HKC Srijem-Hrvatski dom, Srijemska Mitrovica

Tražimo samo ono što nam pripada ... 10-11

Zloćudna bolest koja ne bira godine

Dijagnoza raka ne znači kraj 14-15

INTERVJU

Blaženko Lacković, proslavljeni hrvatski rukometaš

Stariji igrači ipak imaju određenu prednost 12-13

ŠIROM VOJVODINE

Upitno informiranje na hrvatskom jeziku

Privatizacija umanjuje stečena prava . 24-25

REGIJE

21. Forum hrvatskih manjina

Hrvatska treba više pomoći 26-27

KULTURA

Dani hrvatske kulture u Somboru

Šokačka obuća u Gradskom muzeju ... 32

SPORT

Antonio – Toni Zovak, kik boksač iz Plavne

Sve se može kad se hoće 55

Tko profitira?

U Hrvatskoj je ovih dana, nakon održanih parlamentarnih izbora, najpopularnija medijska aktivnost »pisanje« scenarija o formiranju nove Vlade. Niti HDZ, koji je osvojio 770.000 glasova, niti SDP koji je osvojio 742.000 glasova, ne mogu samostalno formirati Vladu, a nedavno formirana »platforma« pod imenom Most je osvojila 300.000 glasova i pojavila se kao odlučujući faktor. U ovu poziciju doveli su ih glasovi nezadovoljnih birača, onih nezadovoljnih i jednom i drugom »velikom« strankom, nezadovoljni i ljevicom i desnicom. To, prosvjedno glasovanje nije nepoznat fenomen, u Srbiji su sjećate se bili »bijeli listići«, no čini se da je ovo bolja opcija, glasovi nezadovoljnika slili su se u jednu opciju koja je sada dobila mogućnost biti odlučujući faktor i pri tome tražiti određene promjene ili, kako kažu, »reforme«. Članovi Mosta, lokalni političari, stručnjaci i jedan istaknuti bivši član HDZ-a kažu da ne traže pozicije nego reforme – reforme upravljanja državom, lokalne samouprave, pravosuđa, reforme u gospodarstvu, bankarstvu, poljoprivredi, javnom sektoru. Nova platforma, a jako, jako stare parole, koje su ovoga puta upalile. Na Mostu je sada odluka što će učiniti, njihov je koalicijski, ali i ucjenjivački potencijal u ovom trenutku najznačajniji. Ili će ući u Vladu s HDZ-om ili s SDP-om, ili dati potporu jednoj od tih stranaka da formira manjinsku Vladu, ili će ostati u oporbi, što bi dovelo do novih izbora. Dok se oni premišljaju i taktiziraju, analitičari procjenjuju što će se događati – hoće li Most dati premijera ili će se možda rascijepiti ili će prvi puta Hrvatska dobiti manjinsku Vladu. Znat ćemo uskoro.

A u Srbiji se predizborna atmosfera polako ali sigurno »intenzivira«. U pokrajinskoj skupštini je predsjednik Demokratske stranke i predsjednik pokrajinske Vlade Bojan Pajtić zajedno s tajnikom za poljoprivredu održao izvanrednu konferenciju za novinare na kojoj su u dramatičnom tonu predstavili zaključke Pokrajinske vlade kojima se izričito protive prodaji državnog poljoprivrednog zemljišta i inzistiraju na povlačenju Zakona o poljoprivrednom zemljištu iz procedure u Skupštini Srbije. Naime, Vlada Republike Srbije usvojila je 5. studenog i uputila skupštini Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivrednom zemljištu, koje će, rekao je Pajtić »iz temelja izmijeniti i uništiti i vojvođanski, i srpski agrar, ukoliko bude donesen u formi u kojoj ga je Vlada Srbije predložila«. Prijedlogom se uvodi mogućnost prodaje državnog poljoprivrednog zemljišta, i uvodi se institut prava prvenstva zakupa na 30 godina, gdje se navodi da će se državno zemljište davati u zakup pravnim osobama (investitorima) a ne poljoprivrednicima, i pri tome se neće davati dražbom ili licitacijom, nego će se davati tako što će Komisija Ministarstva usvojiti investicijski plan neke pravne osobe. Kao da i poljoprivrednici nisu investitori, investiraju u proizvodnju, dižu kredite i upošljavaju sebe i članove svoje obitelji i možda još po nekog. Problem će, ocijenili su u Pokrajini, nastati ne samo za 50.000 ljudi koji žive od poljoprivrede i imaju u zakupu državno poljoprivredno zemljište, već i za ljude koji u procesu restitucije imaju pravo na značajnu količinu zemljišta unutar korpusa od 450.000 hektara poljoprivrednog zemljišta, samo u Vojvodini. Poljoprivrednici i Mreža za restituciju za sada šute. Vraćanje imovine starim vlasnicima je za sada simbolično, a cijene zakupa dostižu vrtoglave brojke. Čovjek ne može, a da se ne zapita – kamo to vodi? U inozemstvo možda, kako je to već uradilo jako mnogo mladih ljudi – trbuhom za kruhom. Investitori dolaze, a mladi odlaze. Tko profitira?

J. D.

ODRŽANA TREĆA SJEDNICA SAVJETA ZA NACIONALNE MANJINE

Nemaju sve manjine iste probleme

Predsjednik HNV-a je na sjednici ukazao i na nedovoljnu efektivnu uključenost manjina u izradi Akcijskog plana za ostvarivanje prava nacionalnih manjina vezano za poglavlje 23. pristupnih pregovora s EU

Prošloga tjedna, 3. studenoga, u Beogradu je održana treća sjednica Savjeta za nacionalne manjine, na kojoj su sudjelovali predstavnici nacionalnih vijeća nacionalnih manjina, kao i nadležnih ministarstava. Na sjednici je bilo riječi o realiziranim aktivnostima u razdoblju od prijašnje sjednice toga tijela, održane u srpnju ove godine. Naime, u međuvremenu su održani sastanci predstavnika nacionalnih vijeća s predstavnicima Ministarstva prosvjete, znanosti i tehnološkog razvoja, kulture i informiranja te vanjskih poslova, na kojim su otvorena pitanja s kojima se nacionalne manjine sureću u ostvarivanju svojih prava.

PRIMJEDBE HNV-A

U radu prošlotjedne sjednice sudjelovao je i predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća **Slaven Bačić**. On je ovom prigodom govorio o kompleksnosti problema udžbenika, kao i o neuspjeloj privatizaciji medija iz aspekta očuvanja programa na jezicima nacionalnih manjina, budući da država s tim u svezi nije preispitala postojeći program privatizacije radi omogućavanja stabilne financijske pomoći tim medijima, a što je bila jedna od preporuka stručnog izvješća o stanju manjinskih prava u Republici Srbiji. Bačić je na sjednici ukazao i na nedovoljnu efektivnu uključenost manjina u izradi Akcijskog plana za ostvarivanje prava nacionalnih manjina vezano za poglavlje 23 pristupnih pregovora s EU.

»Prvi 'draft' materijalnih formalnih elemenata raden je bez sudjelovanja manjina. Tek smo mogli davati naknadno primjedbe. Drugo, urađen je prvi Nacrt Akcijskog plana, opet 'draft' bez ikakvog sudjelovanja manjina u tome. Sastanak na kome smo raspravljali o primjedbama na materijalne i formalne elemen-

bu, kao stečenog prava manjina, gdje je gospodin predsjedavajući odbio to unijeti kao element koji se unosi. O tome možemo raspravljati. Ali, smatram da je neprihvatljivo da se odbije. Htio sam reći da za jednu manjinu to možda nije važna stvar, ali za neku drugu jeste«, rekao je Bačić na sjednici.

sastanaka, kako bi se ova posebna pitanja i riješila, navodi se u priopćenju Kabineta Kori Udovički. Ministar pravde **Nikola Selaković** je na sjednici najavio i naredni radni sastanak radne skupine koja je radila na izradi Nacrta Akcijskog plana za unapređenje položaja nacionalnih manjina za sredinu ovog mjeseca kada će se sve sugestije dobiti ne tijekom javnih konzultacija i razmotriti, navodi se također u priopćenju.

Pomoćnik ministra prosvjete, znanosti i tehnološkog razvoja **Milovan Šuvakov** rekao je da već postoji informacijski sustav koji će odgovoriti na pitanja predstavnika nacionalnih vijeća. Šuvakov je naglasio da je pripremljen poziv za udžbenike na jezicima nacionalnih manjina kako bi se svi nedostajući udžbenici osigurali i izrazio očekivanje da će se u prosincu krenuti s realizacijom. Kada je u pitanju privatizacija medija, državni tajnik Ministarstva kulture i informiranja **Saša Mirković** rekao je da je ostvaren izuzetno dobar rezultat i da je 36 medija prodano putem aukcije, kao i da su obavljani razgovori sa Radio-televizijom Srbije i Radio-televizijom Vojvodine da se poboljša program na jezicima nacionalnih manjina u skladu s postojećim zakonskim rješenjima koji štite javni interes, odnosno da se zadovolje potrebe nacionalnih manjina, stoji u priopćenju Kabineta potpredsjednice Vlade i ministrice državne uprave i lokalne samouprave.

D. B. P.

RAZGOVORI BEZ REZULTATA

Predsjednik HNV-a. Slaven Bačić kaže za HR kako je poražavajuće da u razdoblju između dvije sjednice državna tijela nisu uradila gotovo ništa glede rješavanja problema nacionalnih manjina. »Pokazano je da su razgovori vođeni s predstavnicima resornih ministarstava bili bez rezultata, budući da zahtjevi nacionalnih manjina nisu ispunjeni s odgovorom da postojeće zakonodavstvo tako nešto ne dopušta. A zahtjevi su bili vezani za privatizaciju medija koji emitiraju programe na jezicima nacionalnih manjina, problem udžbenika, garantirano parlamentarno zastupstvo, podržavanje projekata u kulturi itd.«, kaže Bačić.

te je bio u potpunosti nepripremljen«, kazao je Bačić.

Nepovoljnim je ocijenio i to što se inzistira na uniformnosti prijedloga, odnosno zajedničkim prijedlozima svih nacionalnih vijeća za akcijske planove.

»Nemaju sve nacionalne manjine iste probleme ili su različiti problemi. Recimo, kad je riječ o hrvatskoj manjini, na tom sastanku drugom ili trećem koji je bio, predložio sam s pozivom na mišljenje Vencijanske komisije o Ustavu Srbije vraćanje latinice u službeni upora-

NAJAVE ZA RJEŠENJA

»Svjesni smo da postoje problemi koji se mogu rješavati brže«, rekla je potpredsjednica Vlade Srbije i ministrica državne uprave i lokalne samouprave **Kori Udovički**, koja je predsjedavala dijelom sjednice, i dodala da postoji jedan broj pitanja koja će tražiti punu posvećenost i međusobno razumijevanje i povjerenje. U tom pogledu, Udovički je predložila u narednim tjednima održavanje zasebnih radnih

KONFERENCIJA NA TEMU »POLOŽAJ NACIONALNIH MANJINA U AP VOJVODINI«

Imamo dobre zakone, ali ih slabo provodimo

Najavljene su izmjene i dopune zakona o nacionalnim vijećima što podrazumijeva otvaranje katedre za hrvatski jezik na Univerzitetu u Novom Sadu i Centra za romski jezik na Filološkom fakultetu u Beogradu

Konferencija na temu »Položaj nacionalnih manjina u AP Vojvodini«, u kontekstu Posebnog akcijskog plana za ostvarivanje prava nacionalnih manjina, održana je 10. studenog u Skupštini Autonomne pokrajine Vojvodine.

Konferenciju je otvorio domaćin konferencije potpredsjednik Pokrajinske vlade i pokrajinski tajnik za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine-nacionalne zajednice **Mihály Nyilas**, nakon čega se prisutnima obratio predsjednik Skupštine APV **István Pásztor**. Na konferenciji su sudjelovali i predstavnici diplomatskih misija u Srbiji, Delegacije EU i Misije OEES-a u Srbiji, manjinskih nacionalnih vijeća, predstavnici republičkih i pokrajinskih tijela i lokalnih samouprava, kao i organizacija civilnog društva.

POTREBNI NOVI MEHANIZMI

Predsjednik Skupštine Vojvodine **István Pásztor** je rekao da će akcijski plan biti važan za pregovaranje poglavlja 23 u pregovorima s Europskom unijom, jer se u tom poglavlju nalaze detaljne aktivnosti koje će biti realizirane u narednih nekoliko godina. Naglasio je kako su među tim aktivnostima i dopune i izmjene Zakona o nacionalnim vijećima, obrazovanje i mediji na manjinskim jezicima, kao i reagiranje na zločine mržnje.

»Dobro je što smo mi kao institucija uključeni u ovo kreiranje akcijskog plana za potrebe

pregovaračkog poglavlja 23, jer smo praktičari i pratimo primjenu postojećih zakona na terenu«, rekla je zamjenica pokrajinskog ombudsmana **Eva Vukašinović**, i dodala kako se nada da će biti uvedeni neki novi mehanizmi koji će osigurati primjenu zakona

Šefica Pregovaračkog tima za vođenje pregovora o pristupanju Srbije EU **Tanja Mišćević** naglasila je da je zaštita prava nacionalnih manjina upravo zaštita koju mora osigurati većina s obzirom na veliki broj manjinskih zajednica u Vojvodini, kao i da Srbija radi dobar posao u pripremama za buduće članstvo.

»Eksperti EU su, uz našu pomoć, došli do zaključka da je naš normativni okvir sasvim u redu, da je problem u njegovoj

Četvrti sastanak radne grupe za izradu Akcijskog plana za ostvarivanje prava nacionalnih manjina održat će se u Vršcu 14. i 15. studenog.

primjeni. Imamo dobre zakone, ali ih slabo sprovodimo i zato sada trebamo napraviti akcijski plan kojim ćemo unaprijediti i omogućiti kvalitetniju implementaciju tog normativnog okvira«, rekao je pomoćnik ministra pravde i šef pregovaračke grupe za Poglavlje 23 **Čedomir Backović** i zaključio da je svrha akcijskog plana pojačati koordinaciju između niza tijela i institucija, čiji se rad odražava na zaštitu prava nacionalnih manjina.

NAJAVLJENE IZMJENE ZAKONA

Potpredsjednica Skupštine APV i predsjednica Koordinacije nacionalnih vijeća nacionalnih manjina **Ana Tomanova Mikanova** je rekla kako je jedini cilj da se zajednički pripremaju,

kulturi, kao i službenoj uporabi jezika«, izjavila je Mikanova i pozvala da dozvole da u raspravi bude još jedna kolona koja će zastupati prijedloge i stavove nacionalnih zajednica.

Stručni konzultant za izradu posebnog Akcijskog plana za implementaciju postojećeg nor-

nastupaju i prezentiraju njihova mišljenja i da budu djelotvorni s državnim tijelima, kako na lokalnoj, tako i na državnoj razini. »Jedini cilj sastanka je akcijski plan kao značajan argument koji će omogućiti da pripadnici nacionalnih zajednica u daljem životu i radu bolje funkcioniraju. Radili smo dobro, temeljno i organizirano i imali smo nekoliko sastanaka koordinacije. Krenuli smo od toga da smo tražili popis po odborima svih zajednica, pitanja, problema, dobrih stvari, sve ono što je nama zajedničko i sve što očekujemo od zakona. Neka nacionalna vijeća kao npr. Hrvati su poslali posebno, a veći dio onoga što su poslali je i u našem prijedlogu tako da će nacionalna vijeća imati prijedlog. Mi radimo volonterski, ali s drugačijim pristupom, jer je to je naš način života i moramo voditi računa o jeziku, medijima, obrazovanju,

mativnog okvira za zaštitu nacionalnih manjina **Saša Gajin** je naglasio kako su došli do značajnih tema za pripadnike manjinskih zajednica, kao i da su oni zadnja grupa koja se bavi upravo rasporedom po tim pitanjima na koja je ponekad lako dati zadovoljavajući odgovor, dok s druge strane postoje pitanja oko kojih se ne može postići sporazum bez većih poteškoća.

Na konferenciji je zaključeno da je za nacionalne manjine u Srbiji veoma važno da se unapređuje sustav zaštite njihovih prava kao i da ta prava budu ostvarivana u praksi.

Najavljene su izmjene i dopune zakona o nacionalnim vijećima što podrazumijeva otvaranje katedre za hrvatski jezik na Univerzitetu u Novom Sadu i Centra za romski jezik na Filološkom fakultetu u Beogradu.

Kristina Ivković Ivandekić

PODIJELJENA HRVATSKA NA PARLAMENTARNIM IZBORIMA IZNJEDRILA IZNENAĐENJE

Most pred Vladom

S obzirom na to da niti HDZ niti SDP nisu osvojili potrebu većinu, i jedni i drugi u trećeplasiranom Mostu vide potencijalnog partnera za formiranje Vlade * Iako su uoči izbora najavljivali da neće u koaliciju niti s HDZ-om, niti s SDP-om, Most ostavio mogućnost »suradnje« i s jednima i s drugima * HDZ osvojio uvjerljivo najviše glasova dijaspora, i zbog svog programa, ali i zbog nezainteresiranosti SDP-a »za ovu temu«

Protekli parlamentarni izbori u Hrvatskoj, bar što se dvije najjače stranke tiče, bili su gotovo preslika predsjedničkih iz siječnja ove godine. Izlaznost u nedjelju od 61 posto tek je za dva postotka bila viša u odnosu na razdoblje od prije deset mjeseci, a prednost od tri zastupnika više u Hrvatskom saboru *Domoljubnoj koaliciji* Hrvatske demokratske zajednice (59) u odnosu na *Hrvatska raste* Socijaldemokratske partije (56) donijeli su glasovi u XI. izbornoj jedinici, odnosno u državama u kojima je glasovala dijaspora (prema podacima

Državnog izbornog povjerenstva, *Domoljubna lista* osvojila je skoro 86 posto glasova).

REFORME ILI USTUPCI

Ipak, ni jedni ni drugi nemaju razloga za istinsko slavlje nakon zatvaranja biračkih mjesta, jer im je zajednički strah od trećeg koji se ujedno pokazao i kao zvijezda proteklih izbora. Riječ je, naravno, o Mostu nezavisnih lista, koji, sa svojih 19 osvojenih zastupničkih mandata, može odlučiti, ne samo o tome hoće li u Hrvatskoj biti formirana Vlada nego i o tome hoće

li biti ponavljanja izbora. Svjestan pozicije u kojoj se trenutačno nalazi, nositelj liste Mosta **Božo Petrov** svojom retorikom samo je ojačao javnobilježničku izjavu, potpisanu uoči izbora, kako oni neće u koaliciju niti s HDZ-om, niti s SDP-om. Naime, nakon nesumnjivog uspjeha u nedjelju, Most je sada u situaciji da može birati bolje ponude koje mu pristignu od dvije najjače stranke u Hrvatskoj. A glavni uvjet da bi se – kako Petrov kaže »suradnja«, ali ne i koalicija s HDZ-om ili SDP-om – to i ostvarilo su reforme na kojima Most inzistira. U izbornom programu Mosta

one se nazivaju »suštinskim«, a koje će dugoročno stabilizirati gospodarstvo, porezni i mirovinski sustav, uravnotežiti proračun, stabilizirati zdravstvo, unaprijediti obrazovni sustav, uvažavati socijalne razlike, koje će omogućiti da mladi svoju budućnost i egzistenciju vide i ostvare u Hrvatskoj. Gledano čisto »programski« teško da je bilo što od navedenoga neprihvatljivo za bilo koju od dvije vodeće koalicije. Međutim, stvari sigurno drugačije izgledaju kada se s načelnih prijeđe na konkretne stvari poput onih da se Most zalaže za sedam županija i preustroj

lokalne uprave, pri čemu bi zadržali tek trećinu sadašnjih općina i gradova. Posebno zanimljiv dio je uvođenje fiskalne štednje, odnosno manja potrošnja države na svakom koraku, uz smanjenje zastupničkih plaća na 9.999 kuna i rezanje broja zastupnika na najviše 99.

MATEMATIKA I KOMBINATORIKA

Hoće li potencijalni partneri, u cilju formiranja Vlade, pristati na ova programska načela Mosta ili će sam Most, zarad dobivanja funkcija (ne isključuje se niti mogućnost premijera), praviti ustupke, vidjet će se, prema najavama, sljedećeg tjedna.

U svakom slučaju, i HDZ i SDP, ako žele biti u Vladi, također će morati praviti ustupke u odnosu na obećanja koja su davali u predizbornoj kampanji. Pri tome, obje koalicije sigurno su svjesne dobitne kombinacije u slučaju da za sebe pridobiju 19 Mostovih zastupnika. Matematički gledano, HDZ-u je posao lakši, jer bi pridobivanjem Mosta za saveznika automatski imao potrebnu većinu u

Hrvatskom saboru. Međutim, niti pozicija SDP-a nije toliko nezgodna, jer bi, bez obzira na to što ni s Mostovim zastupnicima ne bi imao potrebnu većinu, u tom slučaju kao saveznike imao osam manjinskih zastupnika i tri IDS-ova.

Naravno, u ovoj igri brojki ne isključuje se niti mogućnost ponavljanja izbora ukoliko ne bude dogovora između tri najvažnija aktera proteklih izbora, kao niti mogućnost formiranja manjinske Vlade. Iako je samo u domeni teorije, svakako bi najluđa opcija bila rušenje Mosta koja podrazumijeva savez između HDZ-a i SDP-a.

DIJASPORA – ZNA SE

Osim fenomena Mosta, koji je znao iskoristiti ono što OrAH-u nije uspjelo, svakako je zanimljivo i glasovanje dijaspor. Hrvati diljem svijeta prepoznali su u HDZ-u jedinu snagu koja će se zalagati za ostvarivanje njihovih interesa, odnosno poboljšanje statusa kog imaju. Tomu je svakako pridonijela i retorika čelnništva ove stranke, koja je u značajnoj mjeri bila okrenuta obeća-

nima o većoj skrbi za iseljene ili autohtone Hrvate u inozemstvu, ali i odsustvo SDP-ova interesa »za ovu tematiku«. Međutim, kada je riječ o Hrvatima u Srbiji, stvari – poput onih s predsjedničkim izborima (kada je **Ivo Josipović** dobio više glasova od **Kolinde Grabar – Kitarović**) – stoje malo drugačije. Naime, i pored toga što je Demokratski savez Hrvata u Vojvodini već godinama »prirodni saveznik« HDZ-u, *Domoljubna lista* nije osvojila niti polovicu glasova od ukupno izašlih birača u Beogradu i Subotici (239 od 543), a njihov je bivši predsjednik Petar Kuntić na istoj listi dobio 116 glasova (od čega čak 113 u Subotici). Razlog za to moguće se nalazi i u činjenici da pravo glasovanja imaju svi hrvatski državljani (bez obzira na njihovu nacionalnu pripadnost), ali i u činjenici da je gradonačelnik Zagreba **Milan Bandić** osvojio 111 glasova, zahvaljujući ne samo tome što je neposredno uoči izbora posjetio Hrvatsko nacionalno vijeće i Tavankut nego i njegovom ranijem zalaganju (i financijskoj potpori) hrvatskim udrugama u Subotici i Tavankutu.

U vezi s glasovanjem dijaspor-e svakako je zanimljiva i činjenica o mnogo većem zanimanju za parlamentarne nego li za predsjedničke izbore (oko 36.000, od čega samo u Njemačkoj više od 16.000). U tom smislu, blagi rast zabilježen je i u Srbiji (117 više u odnosu na siječanj).

Komentirajući izlaznost u Srbiji, generalni konzul Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici **Velimir Pleša** rekao je za *Hrvatsku riječ* kako brojka od 543 izašlih na glasovanje i nije nešto veliko. Ističući kako je to ipak više u odnosu na predsjedničke izbore, Pleša kaže kako je to pokazatelj da postoji zainteresiranost ljudi za glasovanje. Po njegovim riječima, na većoj izlaznosti na budućim izborima prije svega bi trebali poraditi ljudi koji se bave politikom.

»Ukoliko bi nam svima zajednički cilj bio boljitak položaja Hrvata, sigurno bi ta brojka ubuduće mogla biti udvostručena. Osobno vjerujem da je to moguće, ali samo ukoliko svi zajednički radimo na tome«, rekao je Pleša.

Z. R.

Glasovalo se i u Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Subotici

KRUNOSLAV ĐAKOVIĆ PREDSEDNIK HKC SRIJEM-HRVATSKI DOM, SRIJEMSKA MITROVICA

Tražimo samo ono što nam pripada

Hrvatski dom u Srijemskoj Mitrovici sagradili su mitrovački Hrvati 1928. godine * 1944. godine, kada je stradalo puno nedužnih mitrovačkih Hrvata, zgrada Hrvatskog doma je nacionalizirana i od tada je u vlasništvu države * Nadamo se da ćemo konačno dobiti Hrvatski dom, kaže Đaković

Hrvatska zastupnica u Europskom parlamentu **Marijana Petir**, postavila je nedavno Europskoj komisiji pitanja o položaju vojvođanskih Hrvata i poštivanju ljudskih prava i temeljnih sloboda, a posebno prava nacionalnih manjina. Kako je istaknula, Srbija ne izdvaja novac za tiskanje udžbenika na hrvatskom jeziku, što predstavlja kršenje

renju Europske unije **Johanes Hahn**, zaključivši kako je Srbija dužna jamčiti poštivanje temeljnih prava, uključujući pravo na zaštitu imovine u okviru članka 1. Protokola br. 1 uz Europsku konvenciju o ljudskim pravima, u skladu sa sudskom praksom Europskog suda za ljudska prava, ali da rješavanje pojedinačnih slučajeva ne predstavlja uvjet iz pravne stečevine. Na posljed-

ZAKON I NJEGOVA PRIMJENA

»Hrvatski dom u Srijemskoj Mitrovici sagradili su mitrovački Hrvati 1928. godine. U njemu je tada djelovalo sedam hrvatskih društava. Nažalost, nakon oslobođenja 1944. godine, kada je stradalo puno nedužnih mitrovačkih Hrvata, zgrada Hrvatskog doma je nacionalizirana i od tada je u vlasništvu države. Odlukom gradskih vlasti 2007. HKC Srijem – Hrvatski dom je ušao u posjed zgrade Hrvatskog doma. Kada je u Srbiji usvojen Zakon o povratu imovine i obeštećenju, uredno smo podnijeli zahtjev za povrat Hrvatskog doma. Osim službenog zahtjeva, lobirali smo da ovaj zahtjev prođe, jer nažalost, moraš imati i potporu politike za ovakve stvari. Prije nekog vremena na crkvenom godu u Beški, gdje su bili i protjerani Hrvati iz Beške, bila je prisutna i eurozastupnica Petir. Među ostalim, iznesen joj je i problem povrata imovine koja je oduzeta Hrvatima u Srijemu. Ona je uputila pitanje Europskoj komisiji, glede problema Hrvata u Srijemu, pa i glede povrata imovine«, podsjeća Đaković.

Nakon nekog vremena Johannes Hahn je odgovorio na ovaj upit, u kojem se posebno osvrnuo na povrat imovine. »Budući da je svoj e-mail poslao svima onima koji su prvotno dobili pitanje od zastupnice Petir, smatrao sam dužnim reagira-

ti na dijelove odgovora koji se odnose na povrat imovine«, kaže Đaković.

»Gospodin Hahn u svome odgovoru navodi kako Zakon o povratu imovine vraća imovinu samo fizičkim osobama, što nije točno. Imovina se vraća i zadužbinama, ne samo fizičkim osobama. Istina je da u Zakonu ne postoji mogućnost povrata imovine udrugama i drugim pravnim osobama. Radi svega ovoga, HKC Srijem – Hrvatski dom je nakon podnošenja zahtjeva za povrat imovine obnovio Zadužbinu Hrvatski dom kako bi postojao pravni slijednik Hrvatskog doma, koji je bio sagrađen od strane više društava na opću korist hrvatskog naroda u Srijemskoj Mitrovici (što je opis Zadužbine u zakonu o zadužbinama i fondacijama), te je zatraženo da se sva predmetna imovina vrati Zadužbini Hrvatski dom. Iako je naša matična domovina Hrvatska i volimo i čuvamo to što smo Hrvati, naša država je Srbija u kojoj živimo, idemo u školu, radimo i plaćamo porez. Radi toga svim srcem želimo da i Srbija što prije uđe u Europsku uniju, ali da pri tom poštuje prava nacionalnih manjina. Europska komisija se neće miješati u postojeće zakone Republike Srbije niti u pojedinačne slučajeve. Naš je zadatak da ukažemo ukoliko postoje nedostaci u zakonima ili ukoliko se zakoni ne poštuju na štetu nacionalnih manjina. Radi toga sam odgovorio

Krunoslav Đaković

međudržavnih sporazuma, kao što to predstavlja i nezastupljenost Hrvata u tijelima državne uprave i u Skupštini Republike Srbije. Također je navela da su hrvatski domovi, koje su gradili hrvatske udruge i društva, oduzeti i Republika Srbija ih odbija vratiti im u vlasništvo. Na upit zastupnice Marijane Petir u ime Komisije odgovor je dao povjerenik za europsku politiku susjedstva i pregovore o proši-

nji dio odgovora povjerenika Hahna, vezan uz povrat imovine hrvatskim društvima, reagirao je **Krunoslav Đaković**, predsjednik Hrvatskog kulturnog centra Srijem – Hrvatski dom, koji je istaknuo: »Hrvati ne traže ništa protivno zakonu, nego tražimo od države u kojoj živimo da nam, kao manjini, da što nam po zakonu pripada. Ako oni to ne žele učiniti, to je kršenje ljudskih prava«.

Hrvatski dom u Srijemskoj Mitrovici

Hahnu, rekavši da tražimo samo ono što nam pripada i što je po zakonu. Ukoliko to nije tako, to je kršenje prava nacionalne manjine. Ne želimo biti kamen spoticanja našoj državi za ulazak u Europsku uniju, nego pomoć na tom putu», ističe Đaković.

OHRABRUJUĆI ZNAK

»Nažalost, Agencija za restituciju je u veljači ove godine odbila naš zahtjev za povrat *Hrvatskog doma*, na što smo se žalili drugostupanjskom tijelu Ministarstvu financija. Prije tri tjedna dobili smo rješenje Ministarstva financija kojim se poništava odluka Agencije za restituciju i predmet vraća na ponovno odlučivanje. Ovo je svakako ohrabrujući znak koji nam govori da se zakoni ipak poštuju, te se nadamo da ćemo konačno dobiti *Hrvatski dom*. Zakon o povratu imovine i obe-

štećenju je nepravedan, jer se imovina ne vraća svima onima kojima je oduzeta. Mislim da bi u ovoj stvari trebalo reagirati i na višim instancama i u Akcijski plan za provedbu poglavlja 23 pregovora s Europskom unijom, barem kao dio pozitivne diskriminacije, uvrstiti i povrat oduzete imovine udrugama i drugim institucijama nacionalnih manjina. Nadam se da će ovo pročitati i netko iz pregovaračkog tima Hrvatskog nacionalnog vijeća koji se bavi poglavljem 23 i poduzeti nešto u vezi s tim. Važno je obrazovanje, školstvo, kultura, ali jako su važni i oduzeti objekti kojima bi se naše udruge i institucije bolje postavile u društvu, a i materijalno, jer bez odgovarajućih prostorija teško je njegovati kulturu i obavljati redovite aktivnosti», zaključio je Krunoslav Đaković.

Suzana Darabašić

Gradska uprava Subotica, Sekretarijat za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, temeljem članka 20. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (Sl glasnik RS br.135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVJEŠTENJE O PODNESENOM ZAHTEJEU ZA DAVANJE SUGLASNOSTI NA STUDIJU PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

Nositelj projekta *KMR VISION DOO* Subotica, Peščarina br. 17. podnio je dana 3.11.2015. pod brojem IV-08-501-364/2015, Zahtjev za davanje suglasnosti na Studiju procjene utjecaja na životni okoliš projekta: »POSLOVNI OBJEKAT P+1 PROIZVODNJA LIMENIH ORMARIĆA I POLICA«, na katastarskim parcelama 17397/1 i 17403/4 KO Novi Grad, ulice Peščarina 17 (46.111306°, 19.732272°).

Javni uvid u predmetnu Studiju može se izvršiti u prostorijama Odsjeka za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, II. kat soba 226, svakog radnog dana od 10-12 sati od 6.11.2015. do 26.11.2015., a javna prezentacija Studije održat će se 30.11.2015. godine u 12 sati u prostorijama Odsjeka.

BLAŽENKO LACKOVIĆ, PROSLAVLJENI HRVATSKI RUKOMETAS

Stariji igrači ipak imaju određenu prednost

Razgovor vodio: Dražen Prčić

no vratio na ove naše prostore, u jedan klub koji je vrhunski, ambiciozan i rukometno gledano veliki; koji je u proteklom vremenu napravio ozbiljan iskorak i ima velike ciljeve. Momčad je sastavljena od iskusnih igrača i mlađih potencijala, sve to je jako dobro posloženo i dobro izgleda od početka. Uvjeti za treniranje i igranje su odlični, klub ima dobar rad s mlađim selekcijama i *Vardar* će zasigurno još dugo trajati, a koliko ću ja biti dugo u njemu, naravno, ovisi o puno toga.

HR: Rukomet je veoma popularan sport u Makedoniji, a dobar dio zasluga za njegov razvoj i uspon imaju upravo Hrvati. Koliko su hrvatski igrači i stručnjaci pridonijeli danas već izuzetno respektabilnom statusu makedonskog rukometa?

Hrvatska priča u Makedoniji je započela s trofejnim hrvatskim izbornikom **Linom Červarom** koji je *Metalurg* dignuo na višu rukometnu razinu i prvi uspio jednu makedonsku momčad približiti Europi. Također, aktualni makedonski izbornik **Ivica Obrvan** nastavlja tu hrvatsku struju, kao i nas nekoliko Hrvata koji igramo za makedonske klubove. Sve skupa doprinos hrvatskog rukometa razvoju makedonskog je zbilja očevidan.

HR: Kako biste usporili današnji hrvatski i makedonski ligaški rukomet, obzirom na to da u obje države dominiraju dvije

momčadi igrački superiornije od ostalih?

Pojedini hrvatski klubovi su se, na momente, pokušali uzdići na višu razinu poput primjerice *Varaždina* koji je pokušao ući u SEHA ligu pa nije uspio, ali to je sve prekratko trajalo. Osim neprikosnovenog *Zagreba*, koji postojano traje u organizacijskoj kvaliteti, još jedino *Nexe* iz Našice ima taj kontinuitet egzistencijalnog opstajanja u višim rukometnim sferama. No, pomažu u Hrvatskoj ima: istarski ligaši *Umag* i *Poreč* su konstantni u svojim pozicijama, ponovno se budi i *Metković*, *Split* ima golem potencijal. Općenito, na obje strane, izuzmemo li ove velike klubove, problem su financije i nije jednostavno posložiti vrhunsku priču prije svega od jakih trenera i odličnih igrača, pa sve do svega ostalog. Zbog toga mi se čini da je Hrvatska još uvijek na višoj rukometnoj razini od Makedonije.

HR: Spomen hrvatskog rukometa i njegovog razvoja unatrag petnaestak godina nužno vuče paralelu s Vašim imenom i igračkim doprinosima u klupskoj i reprezentativnoj majici. Svojevremeno ste 2003. godine krenuli od ništice, a potom ste osvojili sve što se u reprezentativnom rukometu može osvojiti, izuzev tog nesretnog europskog zlata...

Spoznaja kako je upravo s našom reprezentativnom generacijom započela jedna nova

U sklopu ligaškog natjecanja u SEHA ligi, nedavno je u Subotici gostovao skopski *Vardar* za kojeg od ove sezone nastupa i proslavljeni hrvatski rukometaš **Blaženko Lacković**. Veliki je njegov doprinos svim uspjesima rukometne reprezentacije Hrvatske koja je, izuzev europskog zlata, uspjela osvojiti sve što se osvojiti može.

HR: Nakon gotovo deset godina igranja u najboljim njemačkim klubovima, karijeru nastavljate u majici *Vardara* iz Skoplja. Kako Vam izgleda ovaj sportski prijelaz iz Njemačke u Makedoniju ili je li to možda drugi rukometni početak na ovim našim prostorima?

Pa, vidjet ćemo. Poslije zbilja puno godina sam se ponov-

rukometna era u Hrvatskoj je zbilja fenomenalan. Nakon dugo godina rezultatske suše uspjeli smo probiti sve barijere pred nama, osvojili smo dva uzastopna zlata na Svjetskom prvenstvu (Portugal 2003.) i Olimpijadi (Grčka 2004.), odigrali brojna finala i polufinala na najvećim svjetskim i europskim natjecanjima, što je u konačnici uvelike pridonijelo razvoju ruko-

tativnog rukometa podijelite s našim čitateljima neke Vaše opservacije na to razdoblje velikih uspjeha. Tko je bio naj-nezgodniji protivnik? Je li to Francuska?

Ispada tako. Nažalost. Igra francuske reprezentacije uvijek nam je predstavljala najveći problem i nismo uspijevali pronaći način kako je pobijediti.

OPROŠTAJNI SUSRET?

Vidjet ćemo kad dođe vrijeme za to. Cijela ta moja priča u svezi reprezentacije je malo drugačija, posebnija i u pozitivnom i negativnom smjeru, no ponavljam ima još vremena.

meta u Hrvatskoj i zbilja povećanom interesu za ovaj momčadski sport.

HR: Zahvaljujući Vašoj generaciji Hrvatska je, osim nogometaša, postala prepoznatljiv sportski brand u svijetu. Na koji način vidite nastavak tog kontinuiteta u rukometnoj budućnosti?

Zbilja je lijepo prisjetiti se svega što smo postigli i što je rezultiralo našom prepoznatljivošću diljem rukometnog svijeta. Ali, veliko je pravilo sporta da ono što je bilo više ne vrijedi ukoliko nema maksimalnog dokazivanja i kontinuiranog svakodnevnog rada. Naš rukomet se tada zbilja iznenada dignuo i još uvijek visoko stoji, ali u pitanju je specifičan sport i ukoliko bi došlo do godinu ili dvije pada, sve bi moglo pasti u vodu. Ono što smo naučili nakon svega, je nauk kako svakodnevno moramo ulagati u sebe, Hrvatski rukometni savez i klubovi moraju ulagati u svoj razvoj kako bi rukomet u konkurenciji svih ostalih sportova išao dalje. Napravili smo zbilja jednu dobru bazu, ali da bi sve to išlo u još boljem smjeru potrebno je mnogo više ulagati nego što se to sada radi. Bez odgovarajućih ulaganja neće biti moguć napredak i nastavak kontinuiteta.

HR: Kad se već vraćamo u bogatu prošlost hrvatskog reprezen-

HR: Najdraži susret?

Uh, ima ih više od jednog: olimpijsko finale, polufinale Svjetskog prvenstva. U biti u izborničkim erama Červara i Goluze zbilja je bilo mnogo mečeva koji će zauvijek ostati pod posebnom emotivnom paskom. Igrali smo jedan dominantan rukomet...

HR: Najteži poraz?

I njih ima dosta. Općenito, mene svaki poraz boli i uvijek ti ostaju neka u negativnom sjećanju, ali dva posebna su recimo finale Svjetskog prvenstva u Hrvatskoj i polufinale Olimpijskih igara u Londonu. Njih se često sjetim i sjećat ću ih se zauvijek.

HR: Po godinama ste već gotovo veteran, ali suvremeni sport više ne priznaje vremenske odrednice nego isključivo prikazanu kvalitetu i mogućnost postizanja najboljih rezultata. Gdje vidite sebe i svojih skorašnjih tridesetpet godina u srazu s mnogo mlađim rivalima?

Realno gledamo, što si stariji puno je teže nositi se s mladim snagama. No, uz vrhunski trening i odlične uvjete za rad, mi stariji igrači, ukoliko smo zdravi, ipak imamo određenu prednost u odnosu na njih. Prije svega, imamo golemo igračko iskustvo koje često presudno u brojnim

odsudnim trenucima i od kojih ovisi konačan rezultat utakmice. Ipak, moram naglasiti kako je kod svakog starijeg sportaša zdravstveni bilten presudan za daljnje vrhunsko bavljenje sportom, potom veliki stupanj motivacije i spremnosti za svakodnevni mukotrpani trening i naporene susrete na domaćoj i međunarodnoj sceni. Kada se sve to poklopi, mislim kako stariji igrači ipak imaju prednost u odnosu na mlađe, a moji brojni vršnjaci u drugim sportovima to svakodnevno potvrđuju. Osobno uživam u ovom igračkom dijelu svoje karijere, osobito nakon teške ozljede koju sam imao prošle godine jer je trebalo dosta snage volje i odricanja da se vratim u puni igrački pogon. Imam volje i želje, pa dok budem mogao pratiti svu zahtjevnost igranja na najvišoj razini i, naravno, dok me treneri budu trebali na terenu, dotle ću igrati.

HR: Prvi puta igrate u natjecanju SEHA lige, no dok ste još bili član Zagreba igrali ste u nekom sličnom međunarodnom natjecanju koje je predstavljalo pionirski pokušaj stvaranja jakog i organiziranog rukometa u ovom dijelu Europe. Kakvi su dojmovi glede nastupa u SEHA ligi?

više pridonijelo njezinom afirmiranju i jačanju. Ovakvo natjecanje, osim Lige prvaka, otvara puno mogućnosti za odigravanje dobrih i jakih susreta, a sve u cilju populariziranja rukometa.

HR: Može li Vardar otići i do kraja u SEHA ligi i osvojiti naslov najbolje regionalne momčadi?

Mislim da bi mogao. Ipak nemojmo zaboraviti kako u SEHA ligi igra dosta momčadi iz Lige prvaka i da na koncu mogu odlučivati detalji.

HR: Kako Vam je igrati protiv svog nekadašnjeg kluba Zagreba, jednog od glavnih favorita za osvajanje naslova prvaka SEHA lige?

Puno puta sam tijekom svoje karijere već igrao protiv Zagreba, ja sam ipak profesionalac i nema tu mjesta za velike emocije. Ipak, izuzetno je lijepo igrati u prepunoj zagrebačkoj Areni i uživam u cijelom tom trenutku.

HR: Maloprije smo spomenuli Vaše godine, a uz njih se neminovno nameće i jedno drugo pitanje. Vidite li sebe, nakon okončanja aktivne igračke karijere, i dalje u rukometu i u kojoj ulozi?

Vidim se, definitivno, i dalje u rukometu. Želio bih svoje iskustvo i rukometno znanje preno-

Blaženko Lacković je rođen 25. prosinca 1980. godine u Novom Marofu. Igra na poziciji lijevog vanjskog, a u dosadašnjoj karijeri je igrao za: Varteks, Metković, Zagreb, Flensburg, HSV i Vardar.

Ideja je jako dobra, koncept natjecanja je vrhunski i zbilja je odlično što je liga zaživjela. Temeljna postavka je da svaka država ima barem dva jaka kluba, koji sudjeluju u ovom vidu ligaški organiziranog natjecanja, jer objektivno gledano u ovom trenutku više nije ni moguće. Budućnost SEHA lige je u pripajanju još nekoliko jakih momčadi pod njezino okrilje, poput primjerice mađarskog Szegeda, turskog Beşiktaşa i momčadi iz Slovenije, što bi još

siti dalje, no iskreno još uvijek ne znam u kojoj će to formi biti konkretizirano. Još uvijek su moje primarne misli vezane uz aktivnu igračku karijeru, a postupno ću uvidjeti na koji način ću ostati povezan s rukometom kada ga ne budem više igrao. Sada se tek upućujem u pojedine stvari, a budućnost će pokazati hoće li moj angažman biti u svezi organizacijskih struktura ili trenerskog posla. Ideja imam, ali će one još malo pričekati.

KONSTITUIRANO PREDSJEDNIŠTVO, VIJEĆE I ODBOR SUBOTIČKE PODRUŽNICE

Živo u Domu DSHV-a

*Stranka je ovo ljudi dobre volje, moramo to pokazati,
a ne svađu, kazao je jedan od osnivača stranke Ivan Stipičić*

Konstitutivna sjednica Odbora Podružnice Subotica Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini (DSHV) održana je u ponedjeljak 9. studenog u Domu DSHV-a. Sjednici je od 21 člana prisustvovalo 18 kojima su verificirani mandati. Početak sjednice obilježen je tumačenjima Statuta DSHV-a i Poslovnika o radu subotičke Podružnice.

Na početku sjednice se članovima Odbora obratio predsjednik DSHV-a **Tomislav Žigmanov**:

»Vi ste reprezent najjače podružnice DSHV-a na nivou jednog grada, želim vam timski rad, da donosite odluke uz pristojan dijalog da o svemu otvoreno razgovarate i da zajedno artikuliramo interese naše zajednice«, i potom je napustio sjednicu.

SPORENJA OKO STATUSA

Rasprava koja se vodila u svezi statusa u Predsjedništvu Stranke, predsjednice Podružnice Subotica **Vesne Prčić** koja je zamrznuła svoju funkciju, na nedavno održanoj XIII. redovitoj skupštini DSHV-a nastavila se i na konstitutivnoj sjednici. Predsjednik MO DSHV-a Sjever-jug **Marinko Jadrijević** osporio je pravo novoizabranoj predsjednici subotičke Podružnice DSHV-a **Vesni Prčić** da predsjedava sjednici budući je zamrznuła funkciju: »Ja sam čuo da ste vi zamrznułi i ovu

funkciju. Ako je to istina, u kom svojstvu Vi predsjedavate ovom sjednicom? Ako niste zamrznułi, a po Zakonu morate, Vi ne biste ni smjeli biti funkcioner i direktor javnog poduzeća. A zašto ste zamrznułi onu prethodnu funkciju potpredsjednika? Jeste li zamrznułi, ako niste hoćete li zamrznułi funkciju? Koji je Vaš status? Jeste li Vi podnijeli zahtjev **Petru Kuntiću** da zamrzavate i ovu funkciju? Ako niste predsjednica Podružnice Subotica, onda ne možete predsjedati ovom sjednicom.«

»Ja predsjedavam kao izabrana predsjednica subotičke Podružnice DSHV-a. Vi radite zamjenu teze. Zakon o javnim poduzećima, članak 2, o imenovanju direktora propisuje, osim ostalih uvjeta, da direktor ne može biti član tijela Stranke osim ako mu je propisano mirovanje. Po našem Statutu tijela Stranke su: Skupština, Vijeće, Predsjedništvo, Predsjednik, Nadzorni odbor. Podružnice DSHV-a nisu tijela Stranke po važećem Statutu od 2009. Stavila sam svoju funkciju u mirovanje zato da ne bih ušla u ova tijela Stranke. Upitno je samo da li pravna stečevina važi i trebam li zatražiti i od novog predsjednika mirovanje. A funkciju dopredsjednice Podružnice sam obnašala od 2011. i išla na sve sastanke s predsjednikom Podružnice«, odgovorila je u svezi svoga statusa **Vesna Prčić** i predložila Odboru **Ivana Ušumovića** za zamjenika i **Dražen Petrekanića**

za tajnika subotičke Podružnice DSHV-a.

Posebno je bilo dojmljivo izlaganje **Ivana Stipičića**, jednog od osnivača stranke i predsjednika MO DSHV-a Đurđin i poruke koje odaslao članovima Odbora: »Čuo sam prethodne rasprave i to mi jako smeta i svojim Đurđinčanima ne mogu objasniti što se događa u našoj stranci. Ja sam od osnivanja član DSHV-a, išao sam srcem i dušom od 90-te za našu stranku, sada na Skupštini Podružnice i Stranke me je bilo sramota kako se ponašate, ostavimo Statut, Poslovnik. Ja danima ne mogu spavati zbog događanja u mojoj stranci. Stranka je ovo ljudi dobre volje, moramo to pokazati, a ne svađu.«

Na koncu za dopredsjednika Odbora Podružnice DSHV-a Subotica izabran je **Ivan Ušumović**, a za tajnika **Dražen Petrekanić**.

Činjenica je da je funkciju dopredsjednice subotičke Podružnice **Vesna Prčić** obnašala od 2011. i da na XII. redovitoj izbornoj skupštini Podružnice Subotica nitko od 102 izaslanika nije osporio njezinu kandidaturu i da je aktualiziranje njezinog statusa izazvalo reakcije članstva, te ostaje nejasno zašto na izbornoj skupštini istima nije smetao njezin status i kada su glasovali za njezin izbor, kao i godinama obnašanje funkcije dopredsjednice subotičke Podružnice DSHV u mirovanju.

PREDSJEDNIŠTVO I VIJEĆE DSHV-A

Poslije sjednice Odbora Podružnice Subotica, održane su i konstitutivna sjednica Predsjedništva i Vijeća DSHV-a, koje su se morale po Statutu održati u roku od 15 dana poslije održane XIII. redovite skupštine.

Na sjednici Predsjedništva DSHV-a verificirani su mandati članovima Predsjedništva DSHV-a na mandatni period 4 godine: **Grgi Horvackom**, **Ivanu Ušumoviću**, **Zoranu Čoti**, **Andriji Ađinu**, **Damiru Pismestrovicu**, **Ankici Jukić Mandić**, **Snežani Periškić**, **Renati Kuruc**, **Klari Dulić**, **Vladislavu Horvackom**, **Andreju Španoviću**, **Antunu Borovcu**, **Željku Pakledincu** i **Mladenu Petrešu** (Mladež DSHV). Jedino nije verificiran mandat predsjednici Foruma žena DSHV-a zbog toga što nisu održale pravovaljanu izbornu skupštinu.

Nakon toga uslijedila je i Konstitutivna sjednica Vijeća DSHV-a, najvišeg tijela upravljanja u stranci koje broji 37 članova, a koja je imala četiri točke dnevnog reda: konstituiranje Vijeća, donošenje odluke o imenovanju komisije za popis, izbor zamjenika predsjednika DSHV-a i pet dopredsjednika i izbor tajnika stranke.

Konstitutivna sjednica Vijeća DSHV-a pošto su verificirani mandati članovima Vijeća

i dopredsjednicima Stranke na mandatni period od 4 godine: **Andreju Španoviću** (za Srijem), Antunu Borovcu (za Sombor), **Željku Pakledincu** (za Južno Podunavlje) i Ivanu Ušumoviću (za Suboticu), je prekinuta.

»Po Statutu se poslije 15 dana mora konstituirati Vijeće, to je izuzetno kratko vrijeme

da bi se temeljno komuniciralo oko kadrovskih proširenja, to su pitanje zamjenika, petog dopredsjednika i tajnika, i nije bilo vremena da se konzultiranjem s podružnicama i Predsjednišvom donesu odluke. Da ne ishitrimo donošenje tako važnih odluka, predložio bih da prekinemo konstitutivnu sjedni-

cu i da je nastavimo za izvjesno vrijeme do kada ću se konzultirati s podružnicama i članovima Predsjedništva. Kako su zamjenik i peti dopredsjednik do sada bili iz Subotice, pitanje je treba li tako biti ili raditi da i tu bude promjene?» rekao je predsjednik stranke Žigmanov i dao na glasovanje prekid konstitutivne

sjednice Vijeća, nakon čega je odlučeno da se sjednica prekine.

Prije početka konstituiranja Vijeća DSHV-a izražena je zahvala na radu i na onom što je uradio za stranku i hrvatsku zajednicu dotadašnjem predsjedniku Petru Kuntiću.

Zlatko Ifković

DANI VOJVODINE U ISTRI

Unapređenje odnosa dviju regija

Dugogodišnja tradicija i suradnja između AP Vojvodine i Istarske županije i ove je godine obilježena manifestacijom *Dani Vojvodine u Istri*, koja se održava od 5. do 8. studenoga, četrnaestu godinu za redom. Cilj ove manifestacije je razmjena iskustva i predstavljanje kulturnih potencijala, projekata i ustanova-organizacija civilnog društva regija koje obilježavaju višejezičnost i multikulturalnost. Uzajamni posjeti i manifestacije održavaju se u kontinuitetu od 2001. godine, s ciljem unapređenja odnosa dvije regije, pa samim tim i dvije države. Manifestaciju su službeno otvorili zamjenica župana Istarske županije **Đuzepina Rajko** i pokrajinski tajnik za kulturu i javno informiranje **Slaviša Grujić**, a kao domaćin pozdravnu riječ je uputio **Milan Rašula**, predsjednik Vijeća srpske nacionalne manjine i **Aleksandra Vinkelić**, ravnateljica Istarske kulturne agencije. Svečanom otvaranju prisustvovao je i konzul Republike Srbije u Republici Hrvatskoj **Momčilo Radivojević**.

U ime Istarske županije goste i domaćine pozdravila je Đuzepina Rajko, koja je ovom prilikom čestitala na dobro osmišljenom i kvalitetnom programu, koji je još jednom predstavio kulturnu scenu Vojvodine. Tajnik Slaviša Grujić podsjetio je da, kako Istrani govore čas na italijanskom, čas na hrvatskom, tako i mi u Vojvodini govorimo na nekoliko jezika, jer u našoj Pokrajini živi 26 nacija i opet se svi razumijemo. »Mi imamo puno partnera s kojima dobro surađujemo, a jedan od njih je i Istra. U prilog ovoj činjenici je i ova suradnja, koja traje 14 godina, sedam godina smo mi gosti u Istri i isto toliko su Istrani naši gosti. Zato se s posebnim zadovoljstvom pripremamo za ovu manifestaciju, gdje se nastojimo prikazati u najboljem svjetlu. Tako smo i ove godine donijeli segment Vojvodine, kroz novine u izdavaštvu, prikazani su vojvođanski filmovi, predstavili su se pjesnici, Srpsko narodno pozorište dovelo je predstavu *Balerine*, imamo jedan performans i na kraju muzičari, i sve to raspoređeno u ova tri dana. U ovoj manifestaciji se kroz naše aktivnosti predstavlja i Srbija, jer kultura je nešto što uvijek samo raste i ide naprijed i zato vas sa zadovoljstvom očekujemo sljedeće godine kod nas«, zaključio je Slaviša Grujić. Od početka suradnje dvije regije, intenzitet razmjene umjetnika značajno raste iz godine u godinu. Tako je i ove godine pedesetak umjetnika iz Vojvodine predstavilo svoje aktivnosti istarskoj publici. Prvog dana, 5. studenog, u Kino *Vali* prikazana je retrospektiva vojvođanskih filmova. Projekcija je počela prikazivanjem animiranog filma *Klackalica* redateljice **Mine Cvetinović**, nakon čega je bio prikazan igrani film *Kod kuće* redatelja **Nenada Mihalačkog**.

Publika je iste večeri imala priliku vidjeti i igrani film *Minotaur* redatelja **Szabolcsa Tolnaia**, da bi se projekcija završila prikazivanjem dokumentarnog filma *Goran* redatelja **Roberta Santa Guida**. Nakon službenog otvorenja pripovjedač, dramski pisac s velikim i značajnim nagradama iz Srbije i Evrope **Ottó Tolnai** održao je pjesničku večer, gdje je pročitao nekoliko stihova svojih pjesama, a u Galeriji *Cvajner*. Iste večeri nastupio je *Ingmar piano duo*. Posljednjeg dana manifestacije, večeras, u Galeriji *Makina* **Bálint Szombati** održat će performans, dok će u *Istarskom narodnom kazalištu* biti izvedena predstava *Balerine Srpskog narodnog pozorišta*. U Kafeu *Mimoza* bit će održan koncert **Lazara Novkova** i *Frame Orchestra*.

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ EUROPSKE KOMISIJE

Izvjestan napredak

Europski komesar **Johannes Hahn** je 10. studenog predstavljajući godišnje izvještaje o napretku zemalja Zapadnog Balkana i Turske k EU rekao da je »Srbija učinila krupne korake na putu k Europskoj uniji, što je približava otvaranju prvih poglavlja u pregovorima o članstvu«. Komesar za politiku susjedstva i pregovore o proširenju istaknuo je da je Srbija dovršila akcijske planove za ključna poglavlja vladavine prava, postigla bitne sporazume s Kosovom i poduzela korake za uspostavljanje regionalnih veza. »Srbija je pokrenula program ambicioznih ekonomskih reformi i humano se u krajnje teškim okolnostima posvetila rješavanju izbjegličke krize«, naveo je on i dodao da »Srbija sada treba nastaviti da napreduje dalje na temelju ovog napretka«.

U Srbiji je u oblastima u poglavlju 24 u cjelini postignut »izvjestan stupanj spremnosti« za primjenu europske pravne stečevine, što je na skali od pet srednja odrednica, i ostvaren je posebno u borbi protiv terorizma i trgovine drogom. Ističe se da je dalji napredak neophodan na planu normalizacije odnosa s Kosovom. Srbija je uskladila svoju politiku u vanjskoj, sigurnosnoj i obrambenoj politici, kada je bila pozvana da to uradi, s 26 od 40 EU deklaracija i odluka Vijeća, ocijenila je EK. To znači usklađenost od 65 posto prema 62 posto u prethodnoj godini, dobro je odgovorila na probleme proračunskog deficita, tržišta rada i poslovnog okruženja ali su fiskalni debalansi i dalje visoki, a vodećim sektorima ekonomije i dalje su potrebne reforme. Što se tiče ekonomskih kriterija, Komisija je ocijenila da je zemlja umjereno pripremljena za razvoj funkcionalne tržišne ekonomije, a stanje u tom sektoru otežavaju slabosti u domenu vladavine prava. Obrazovni sustav Srbije i dalje je neefikasan, infrastruktura je nerazvijena a siva ekonomija i državna pomoć i dalje su znatni, ocjena je Europske komisije.

KONFERENCIJA POSVEĆENA MANJINSKIM I LOKALNIM MEDIJIMA

Održan drugi modul Akademije za menadžment medija

Glavna tema ovogodišnje konferencije bila je rješavanje dilema – kako lokalni i manjinski mediji u Srbiji i regiji razvijaju brendove svojih medija

Drugi modul Akademije za menadžment medija održan je 6. i 7. studenog u Novom Sadu (dan nakon IV. regionalne konferencije posvećene manjinskim i lokalnim medijima u Beogradu) u Asocijaciji medija Srbije, pod nazivom »Razvoj medijskih brendova – jesmo li spremni na promjene?«. Glavna tema ovogodišnje konferencije bila je rješavanje dilema – kako lokalni i manjinski mediji u Srbiji i regiji razvijaju brendove svojih medija i koliko su menadžmenti medija spremni da eksperimentiraju sa svojim medija brendom.

Jurij Giacomelli, osnivač i generalni direktor kompanije *Giacomelli media* je istaknuo kako mu je cilj napraviti maksimum od strateških projekata za ova dva dana. »Želim da integriramo projekte kako biste vi to mogli što bolje realizirati u praksi, a baviti ćemo se i manjinskim medijima. Otvorit ćemo teme koje još nismo obrađivali, kao i teme o transformaciji naših medija i organizacija«, najavio je Giacomelli i dodao kako ključni pojedinci u organizaciji moraju nositi odgovornost i entuzijazam.

UNAPRIJEDITI RAD MEDIJA

Iznoseći konkretne primjere, modulu su prisustvovali i predstavnici slovenske manjine u Italiji

i talijanske manjine u Hrvatskoj i Sloveniji s prezentacijama o primjeni digitalnih tehnologija u suvremenim medijima. Nakon Jurijevog uvoda, prisutnima se obratio **Bojan Brezigar**, pred-

gim manjinskim zajednicama kako bi ih zainteresirali za događanja u svojoj zajednici.

Kao jedna od organizatorica ove akademije, **Nataša Heror**, osnivačica i ravnateljica kompa-

transfer znanja stalno i događa«, izjavila je Heror i dodala kako je zadovoljna odzivom medija.

AKADEMIJA ZA MENADŽMENT

Istaknula je i kako ovo nije akademija samo za novinare nego i za menadžment.

»Menadžment treba donositi strateške odluke u pravcu razvoja, jer ipak živimo u XXI. stoljeću i moramo biti svjesni da su print i digitalna izdanja jednako važna i da se na njima mora raditi kako bi se unapređivali«, zaključila je Heroreva.

Akademija za menadžment medija je namijenjena direktorima, urednicima, novinarima-urednicima, marketing

narima-urednicima, marketing i advertajzing menadžerima, rukovodećem timu za nakladu. Cilj Akademije je da omogućiti upravljanje medijskim kućama kroz implementaciju temeljnih procesa promjena u svojim organizacijama, koje su neophodan odgovor na izazove poslovnog okruženja u doba digitalizacije medija u svijetu. Konferenciju organiziraju *Magyar Szó*, *Media Change*, *Asocijacija medija Srbije*, *Heror Media Pont*, *Giacomelli Media* i *Centar za razvoj manjinskih i lokalnih medija* pod pokroviteljstvom Tajništva za kulturu i javno informiranje AP Vojvodine, Izaslanstvo EU u Srbiji i EU Info centar.

Kristina Ivković Ivandekić

Mirjana Dropulja i Branimir Kuntić predstavili su projekt Hrvatske riječi

sjednik UO *Primorskog dnevnika*, koji je govorio o početku, kao i o sadašnjem funkcioniranju dnevnih novina na slovenskom jeziku u Italiji. Sudionici konfe-

nije *Heror Media Pont* je istaknula kako ovom akademijom očekuje da se unaprijedi rad manjinskih medija.

»Sada smo na drugom modu-

Akademija za menadžment medija je namijenjena direktorima, urednicima, novinarima-urednicima, marketing i advertajzing menadžerima, rukovodećem timu za nakladu.

rencije i renomirani stručnjaci iz Srbije imali su priliku sagledati medijsku sadašnjicu kroz pokušaj da odgovore na pitanja, kao i da unaprijede razumijevanje za potrebu i nužnost razvijanja novih komunikacijskih strategija prema većinskom narodu i dru-

lu i već u ovom dijelu dublje ulazimo u analizu, jer smo s jučerašnjom konferencijom postavili platformu razvoja medijskih brendova. Što se manjinskih medija tiče, apsolutno sam optimist i mislim da je ovo jedini dobar i pravi način da se ovaj

KONFERENCIJA O MANJINSKIM MEDIJIMA U BEOGRADU

Razvoj medijskih brendova

Više nema dvojbe treba li manjinski i lokalni mediji biti na digitalnim platformama, konstatirano je 5. studenoga na IV. Regionalnoj konferenciji posvećenoj manjinskim i lokalnim medijima u Beogradu.

Prigodnim uvodnim obraćanjem ovaj skup su pod nazivom *Razvoj medijskih brendova – jesmo li smo spremni na promjene?* otvorili pomoćnik pokrajinskog tajnika za kulturu i javno informiranje zadužen za medije **Kalman Kuntić**, opunomoćena ministrica i privremena otpravnica poslova Veleposlanstva Republike Slovenije **Mateja Norčič – Štamcar** i savjetnik za medije pri Medijskom odjelu Misije OEES-a u Srbiji **Miroslav Janković**.

Ovogodišnja konferencija je pokušala ohrabriti manjinske i lokalne medije da budu spremniji na eksperiment i da mijenjanju svoj medijski portfolio u pravcu svojevrsnog brendiranja proizvoda kako bi se odgovorilo na zahtjeve svoje publike i povećali je, ali i da se približe potencijalnim oglašivačima. To je poruka koju su poslali

sudionici prvog panela *Fizika i metafizika – svijet na tacni ili u loncu* **Zaneta Škerlev**, bivša BBC London, **Robert Čoban**, vlasnik izdavačke kuće *Color Press Group*, **Zoltan Kozma**, glavni urednik RTV *Pannon*, **Ljubica**

Marković, voditeljica tima EU *Info Centar* i **Mihajlo Ramač**, pomoćnik glavnog i odgovornog urednika Trećeg programa *Radio Novog Sada*, s moderatorom panela **Vladimirom Dorčovom Valtnerovom** iz Centra za razvoj manjinskih i lokalnih medija.

Zaključak drugog panela pod nazivom *Eksperiment kao ključ razvoja*, koji je moderirala **Nataša Heror** iz *Heror Media Ponta* ukazuje na to da je za

razvoj medija potrebna bliža suradnja između medija i marketinških i kreativnih agencija, s agencijama za istraživanje tržišta, s poduzetničkom, industrijskom itd. nišom. Sudionici ovog panela **Ladeja Godina Košir**, suosni-

tikalno i horizontalno umrežavanje manjinskih medija između sebe, uz naglasak da eksperimentiranje znači napredovanje.

Treći panel *Promjene u lokalnim i manjinskim medijima* je kroz studije slučaja slovenskih i talijanskih medija u Italiji i Hrvatskoj, odnosno Sloveniji pokazao da su manjinski mediji itekako spremni na promjene i razmjerno dobro reagiraju na njih, ali bojazan od gubitka čitatelja je uvijek prisutna, što predstavlja samo izazov kako napraviti najbolji mogući model manjinskog medija u digitalnom okruženju. Sudionici panela **Bojan Brezigar**, predsjednik UO *Primorski dnevnik*, **Maurizio Tremul**, predsjednik UO *Italijanska Unija* u Sloveniji, **Massimo Sbarbaro**, osnivač i direktor *Rubedo* i **Nataša Heror**, osnivačica i direktorica *Heror Media Pont* uz moderaciju **Jurija Giacomellija**, osnivača i direktora *Giacomelli Media* su tijekom konstruktivnog dijaloga pokazali da su i predstavnici manjinskih i lokalnih medija svjesni potrebe za promjenama i da na tome sada treba raditi.

vačica i direktorica *Giacomelli Media*, **Vlastimir Vuković**, član Izvršnog odbora *NLB* Banke, dr. **Jasmina Knežević**, CEO *Bel Medic*, **Narcis Selimić**, *Partner Research & Solutions*, dr. **Lynne Montgomery**, potpredsjednica *Cotrugli Business School* i **Vanda Kučera**, direktorica korporativnih poslova *I&F McCann Grupe* zalažu se za povezivanje medija s drugim tržišnim granama, koje je nužno koliko je potrebno i ver-

NEZAVISNO DRUŠTVO NOVINARA VOJVODINE

Sloboda izražavanja u manjinskim medijima

Okrugli stol na temu »Sloboda izražavanja unutar vojvođanskih nacionalnih zajednica« održan je 5. studenog u *Medija centru Vojvodine, Nezavisnog društva novinara Vojvodine* (NDNV) u Novom Sadu. Panelisti okruglog stola bili su šefica Odjeljenja za medije Misije OEES-a u Srbiji **Gordana Janković**, zamjenica pokrajinskog ombudsmana za zaštitu prava nacionalnih manji-

na **Eva Vukašinić**, medijski ekspert **Miroslav Keveždi** i dr. **Alpar Lošonc** sa Sveučilišta u Novom Sadu. Također je prisustvovao i potpredsjednik Pokrajinske vlade **Miroslav Vasin**.

Glavne teme okruglog stola bile su prepreke slobodi izražavanja unutar nacionalnih zajednica, potencijalne posljedice privatizacije lokalnih medija, kao i uvođenje RTV pretplate, a

govorilo se i o utjecaju političkih stranaka i nacionalnih vijeća na uređivačku politiku manjinskih medija.

Zamjenica pokrajinskog ombudsmana **Eva Vukašinić** je istaknula da se sloboda izražavanja unutar manjinskih medija ne može izolirano promatrati od većine.

»Rješenja za koja se opravdano zalažu ljudi koji se bave manjinama kao što je depoliti-

zacija u radu nacionalnog vijeća i smanjenje negativnih utjecaja na uređivačku politiku ne mogu se samostalno izvesti«, kazala je **Vukašinić** i istaknula da postoje mnogi propusti u uvažavanju manjinskih zakona.

Predstojeća konferencija će biti organizirvana u suradnji s misijom OEES-a 18. prosinca kada će se sagledati posljedice privatizacije manjinskih medija.

K. I. I.

ZLOČUDNA BOLEST KOJA NE BIRA GODINE – KARCINOM DOJKE

Dijagnoza raka ne znači kraj

U cilju bolje prevencije i smanjenja smrtnosti žena od raka dojke u Srbiji se od 2013. godine provodi Nacionalni program za rano otkrivanje raka

Prošli mjesec listopad bio je međunarodni mjesec borbe protiv raka dojke, danas najčešće maligne bolesti kod žena. Obilježava se širom svijeta kako bi se skrenula pozornost na rasprostranjenost ove bolesti i podigla svijest o značaju prevencije i ranog otkrivanja raka dojke. Prema dostupnim podacima u svijetu od raka dojke godišnje oboli 1.670.000 žena, a do 522.000 umre. U Srbiji se svake godine registrira oko 4.600 novooboljelih žena, a oko 1.600 izgubi život. Rizik da će tijekom života oboljeti od raka dojke ima svaka osma žena. Iako se ne zna točno što uzrokuje pojavu ove bolesti, zna se da postoje brojni rizični faktori, a to su: nasljedna predisponiranost, rana prva menstruacija, kasna menopauza, nerađanje djece ili rađanje djece u kasnijoj životnoj dobi, nedojenje, hormonske terapije, nepravilna prehrana, nedostatak tjelesne aktivnosti, prekomjerna tjelesna težina, konzumacija alkohola i cigareta. Iako se na neke od rizičnih faktora ne može utjecati, na druge, kao što su

tjelesna aktivnost, kontrola prehrane i zdravi život, može. Prema svjetskim istraživanjima, širenje svijesti o prevenciji rizičnih faktora i promjenom stila života kod 25-33 posto žena može se prevenirati rak dojke. Upravo zato, slogan ovogodišnjeg obilježavanja međunarodnog mjeseca borbe protiv raka dojke bio je: »Što ćete uraditi danas za zdravlje vaših grudi?«.

RANA PREVENCIJA JE NAJBOLJA TERAPIJA

Ono što možete učiniti danas je odabrati zdraviji stil života koji uključuje tjelesnu aktivnost i zdravu prehranu. Osim toga, važni su samopregled i pregled specijaliste.

Samopregled se preporuča već od 20. godine života, sedmog do desetog dana poslije početka menstruacije. Od 30. godine preporuča se klinički pregled kod specijalista koji će procijeniti treba li uraditi mamografiju ili ultrazvuk ili pak magnetsku rezonancu dojke. U nekim većim i opremljenijim klinikama, kao

što je KBC Dr. Dragiša Mišović u Beogradu, postoje i nove dijagnostičke metode kao što su elastografija i majkropjur.

U cilju bolje prevencije i smanjenja smrtnosti žena od raka dojke u Srbiji se od 2013. godine provodi Nacionalni program za rano otkrivanje raka. Prema podacima, zaključno s kolovozom 2014. godine, mamografski pregled u Srbiji je obavilo 61.878 zdravih žena od 50 do 69 godina i otkriveno je 193 karcinoma.

RAK DOJKE NE BIRA GODINE

Prije dvadesetak godina i više, rak dojke se javljao najčešće kod žena u dobi od 50-60 godina. Danas smo svjedoci da najčešće obolijevaju žene između 30-40 godina. To je loše, jer je to dob kada se brojne patološke promjene odvijaju vrlo brzo, za razliku od žena u kasnijoj dobi, od 60, 70 ili 80 godina života.

U početnoj fazi žene oboljele od raka dojke nemaju nikakvih tegoba. Kada nastaje, tumor je nemoguće napipati, a u ovoj

fazi, ako postoji liječenje je najefikasnije i to bez odstranjivanja cijele dojke. Dijagnostika u ovoj fazi moguća je mamografskim pregledom ili ultrazvukom, preživljavanje je preko 95 posto, a kvaliteta života je nepromijenjena. Upravo radi toga, žene treba poticati na preventivne preglede i stalno im razbijati strah od toga. Vrlo često razbacane i brojne kvržice na dojka koje žene imaju, nisu rak već dobroćudne fibrocistične promjene.

U 80 posto slučajeva rak dojke (kvržicu) žena otkriva sama. U početku kvržica koja se može opipati je slobodnopomična ispod kože kada ju se pomaže prstom. U uznapredovalim etapama bolesti kvržica je obično prirasla za stijenku prsnog koša ili za kožu iznad nje. U tim slučajevima ona se ne može pomicati. Kod nekih pacijenata u uznapredovanim stadijima na koži iznad opipljive kvržice mogu se uočiti promjene na koži od uvlačenja kože, crvenila i otoka kože sve do vidljivih rana na koži iznad kvržica u dojci koje mogu krvariti.

Simbol borbe protiv raka dojke je ružičasta trakica, jer ružičasta boja simbolizira djevojčice i princeze.

OSOBNOST

Sasvim je sigurno da je svatko u obitelji ili među prijateljima imao nekoga tko se suočio s ovom bolešću, te je mogao svjedočiti onome kroz čega su te

žene prolazile. U velikom broju slučajeva te žene su žive zahvaljujući samopregledu i pravovremenoj intervenciji liječnika. O svom iskustvu svjedočila nam je **Dijana Milodanović**, koja je prije pet godina kod sebe primijetila promjene na grudima.

»Ja sam bolest otkrila sama. Slučajno sam napipala prilikom tuširanja i već sljedećeg dana sam zakazala ultrazvuk. Doktorica me je odmah poslala na dodatne pretrage u Novi Sad i nakon biopsije je brzo utvrđeno o čemu se radi. U roku od dva tjedna sam imala nalaze. Moja situacija bila je specifična jer sam bila u drugom stanju, u poodmakloj trudnoći. Od dijagnoze do operacije je prošlo mjesec dana, a operirali su me u Srijemskoj Kamenici. Mislim da je na ubrzani tijek postupka utjecala činjenica da sam bila u drugom stanju, ali i godine starosti. Čim si mlađi brže ide, jer se kod starijih žena ćelije raka

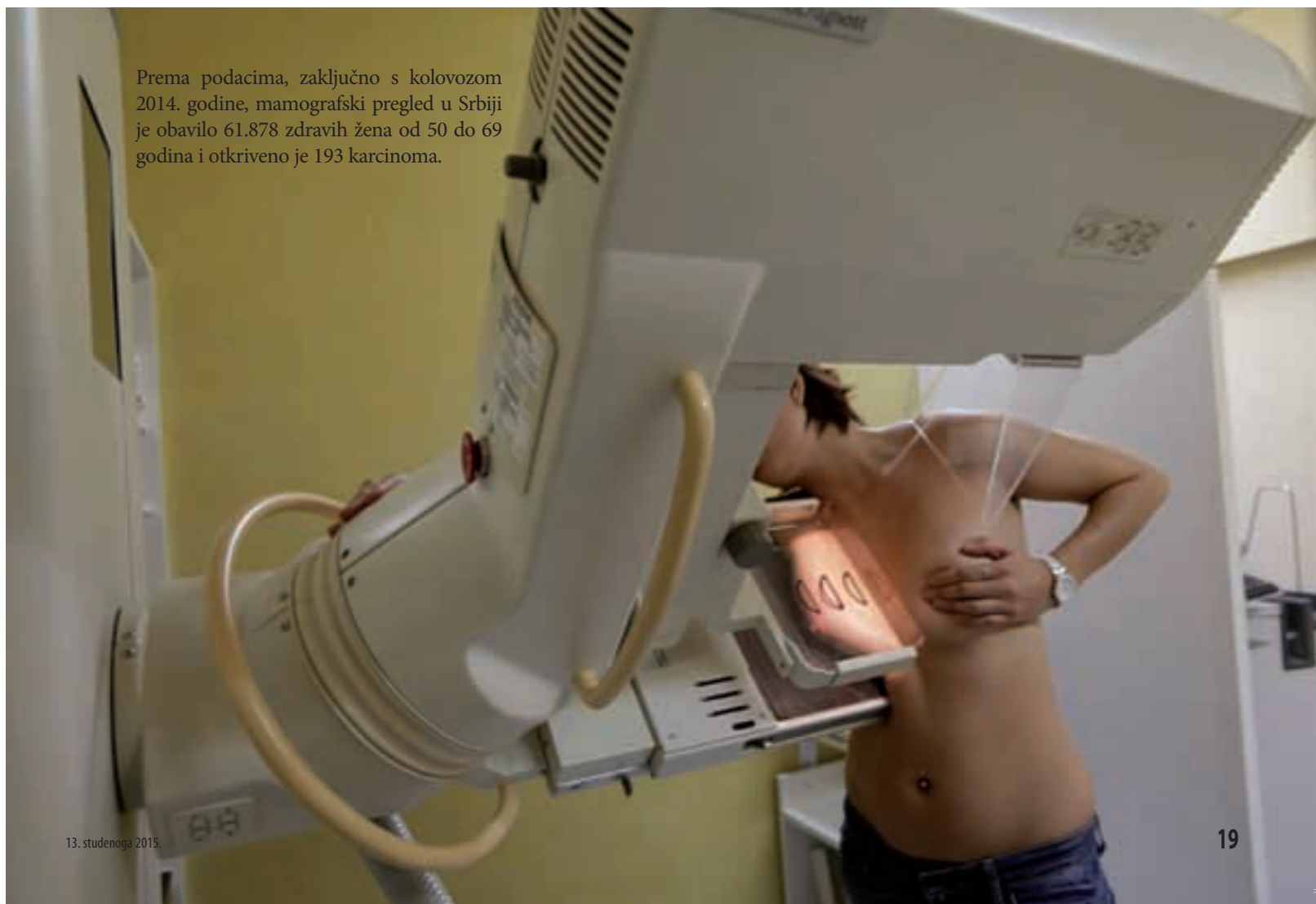
sporije razvijaju. Nakon operacije, meni su odmah stavili implantat. Obično nije procedura da se odmah stavi implantat, ali su meni zbog specifične situacije odmah stavili. U Kamenici svi imaju pravo na implantat nakon operacije ako to žele. Obično starije žene odbiju. Liječnici vole pričekati neko vrijeme iza operacije za ugradnju implantata zbog duljine oporavka. Ja sam se dva tjedna oporavljala u bolnici. Od operacije do prve kemoterapije prošlo je također samo mjesec dana. Imam sasvim mali rez i gotovo se ništa ne primjećuje. Sam tijekom liječenja bio je godinu dana. Moja poruka ženama koje otkriju bilo kakve promjene na grudima je da odmah odu kod liječnika. To nije ništa strašno i veliki je postotak izlječenja ako se ode na vrijeme. Moj rak je bio veliki, ali odstranili su sve. Kod raka dojke ništa nije sigurno, ali dijagnoza raka ne znači kraj.

Sada redovito svake godine idem na mamografiju, a svakih šest mjeseci na ultrazvuk. Kod raka dojke liječenje traje pet godina. U početku su kontrole puno češće, svaka tri mjeseca prvih godinu dana, a poslije na šest mjeseci. Onkolog odlučuje koliko će češće biti kontrole i što će to obuhvatiti, ali ultrazvuk je obavezan. Ništa nije komplicirano i sve obavim za dan do dva«.

Naša sugovornica je bolest otkrila na vrijeme, brzo reagirala i zahvaljujući tomu danas se može posvetiti svojoj obitelji. Radi toga, drage žene, odazovite se pregledu grudi. Pregled grudi nije kompliciran. Potreban je uput ginekologa, zakazivanje i 15 minuta vremena. Nemojte biti lijeni. Nemojte se ponašati kao da mrzite sebe. Pomislite koliko vas drugi ljudi vole i koliko bi patili za vama.

Aleksandra Prčić

Prema podacima, zaključno s kolovozom 2014. godine, mamografski pregled u Srbiji je obavilo 61.878 zdravih žena od 50 do 69 godina i otkriveno je 193 karcinoma.

Što očekujete od DSHV-a i novoizabranog predsjednika Tomislava Žigmanova u narednom razdoblju?

LUCIJA TOŠAKI,
umirovljenica, Lemeš

Pružiti pomoć

Nisam članica DSHV-a, pa svoj komentar mogu dati kao promatrač. Promjene na čelu stranke mogu donijeti pozitivan pomak, jer novi ljudi obično donose i neke nove ideje i samo po sebi to je već promjena na bolje. Trebalo bi u aktivnosti uključiti što više mladih ljudi, a stariji članovi trebaju da im se nađu kao potpora. Čelnici stranke trebaju biti što više na terenu, među ljudima. Primjerice u Lemešu je nekada postojala aktivna mjesna organizacija DSHV-a, a danas ona praktički i ne postoji. Ima ljudi koji bi radili i danas, treba ih naći, razgovarati s njima, dati im potporu. DSHV bi trebao biti aktivan i u oblasti naobrazbe, po ugledu na mađarske stranke. Treba vidjeti kako unaprijediti naobrazbu na hrvatskom, osigurati udžbenike, financirati studente. Takvu pomoć učenici odjela na mađarskom u Lemešu imaju. DSHV bi trebao biti aktivan i u kulturi, prije svega oko pomoći pri uspostavljanju kontakata i povezivanja s kulturnim udrugama u matičnoj državi i susjednim državama u kojima žive Hrvati, kao što su Mađarska ili Austrija. Ne treba zanemariti ni gospodarske kontakte. Lemeški proizvođači kulena bili su nedavno na sajmu u Istri, zahvaljujući kontaktima koji su ranije uspostavljeni, a u uspostavljanju takvih veza mogao bi pomoći i DSHV. Mislim da bi naša hrvatska stranka mogla iskoristiti iskustva koje hrvatske stranke imaju u susjednim državama gdje su Hrvati manjina. I na koncu, borba za to da hrvatska zajednica ima svoje predstavnike u republičkom parlamentu i lokalnim skupštinama. Podsjetit ću da je Sombor nekada imao predsjednika općine iz reda bunjevačkih Hrvata.

Z. V.

JOSIP PAVLOVIĆ,
predsjednik HKD Šid

Potpora

Imam izuzetno lijepo mišljenje o novoizabranom predsjedniku DSHV-a **Tomislavu Žigmanovu** i moram istaknuti da je naša udruga HKD Šid i do samog izbora novog predsjednika imala dobru suradnju i s njegovim prethodnikom **Petrom Kuntićem**. Izbor Tomislava Žigmanova može donijeti dobro hrvatskoj zajednici, jer njegov dosadašnji rad samo govori u prilog tomu. I u svom dosadašnjem radu Žigmanov je bio aktivan u svim oblastima kada su bili interesi naše zajednice u pitanju. Zato ne sumnjam u njegov program, kao ni u sve najavljene aktivnosti koje kao predsjednik DSHV-a ima u planu provoditi u narednom razdoblju. Smatram da će ova promjena u DSHV-u donijeti izvjesne promjene i kada su u pitanju ostvarivanja prava Hrvata kao nacionalne zajednice. Pri tome mislim na njegova veća zalaganja u ostvarivanju prava Hrvata u oblasti informiranja, obrazovanja i zapošljavanja s obzirom na to da je najavio da će se zalagati za prava Hrvata na sudjelovanje u donošenju političkih odluka kao i za jednaku mogućnost sudjelovanja u javnom životu. S obzirom na to da je Tomislav Žigmanov već dugo vremena angažiran u svim aktivnostima na kulturnom planu, očekujem da će i našim kulturnim udrugama, napose ovdje u Srijemu biti bolje. Blži je toj materiji i vjerujem da će opravdati povjerenje svih onih izaslanika koji su ga izabrali na tu funkciju. Mislim da će Žigmanov imati snage i volje izboriti se sa svim nedaćama koje ga čekaju na toj odgovornoj funkciji i iskreno se nadam da će njegovo zalaganje za ravnopravnost Hrvata u Vojvodini uroditi plodom.

S. D.

ANA TUDOR,
predsjednica Foruma žena
p. J. Podunavlje, Sonta

Zaokret

Mislim da je u dosadašnjem radu pomalo škripalo na relacijama središnjice stranke i osnovnih organizacija udaljenijih od Subotice. Prezadovoljna sam zbog izbora **Tomislava Žigmanova** za novog predsjednika, jer uvijek govorim da nam je u svim strukturama potrebno pomlađivanje kadrova. Gospodin **Kuntić** je već dugo u politici i sigurno je zbog brojnih obveza došlo do zamora, a u vrijeme njegovih mandata dolazilo je do stanovitih turbulencija i, bar u provinciji, smanjenja broja članova. Na stranu izvješća o radu prezentirana na godišnjim skupštinama, ako u stvarnosti ne postignemo nikakve rezultate, a vidim i da nam se članstvo osipa. Pravimo i krucijalne greške. Na popisu članova imamo osobe koje su stalno opravdano odsutne. U biti, te osobe u stranku su se učlanile samo radi domovnica i putovnica koje su im omogućile odlazak na rad u zemlje EU, pa kad su ih dobili, više ih nema. U isto vrijeme iz stranke isključujemo one koji su koliko-toliko radili, ali nisu platili članarinu. Jako su nam slabe i veze stranke s institucijama kulture i crkvom. Konkretno, u Sonti DSHV i KPZH Šokadija ne surađuju nikako, što stvara vrlo ružnu sliku o našoj nacionalnoj zajednici. Stoga se nadam da će gospodin Žigmanov, kao čovjek iz kulture, realno sagledati ove probleme i u najkraćem roku sa svojim suradnicima poraditi na njihovom otklanjanju. Svakako, nadam se i da će bilo predsjednik, bilo netko od najbližih suradnika, puno više vremena provoditi na terenu, pa ćemo onda imati i puno bolju koordinaciju rada.

I. A.

**RAZGOVOR O ANGAŽMANU
U HRVATSKOJ ZAJEDNICI:**
**KLARA DULIĆ,
DIPLOMIRANA FILOLOGINJA-KOMPARATISTICA**

Pridonijeti kvalitetnijem kulturnom životu hrvatske zajednice

Književnost vojvođanskih Hrvata je još uvijek nedovoljno istražena, ali baš zbog toga pruža mnoštvo novih tema

Klara Dulić iz Đurđina je prošlog rujna diplomirala na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu, na odsjeku za komparativnu književnost s teorijom književnosti. Trenutačno je na master studiju na istom odsjeku. Povod za razgovor s njome je njezin angažman u području vezanom za kulturu vojvođanskih Hrvata. A taj je njezin angažman višestruk – od sudjelovanja na seminarima i konferencijama u Hrvatskoj, kao i na stručnom skupu u sklopu ovogodišnjih *Dana Balinta Vujkova*, do angažmana u vođenju programa različitih manifestacija. Također, članica je HKPD-a *Đurđin* i Mladeži DSHV-a.

Kažite nam više o vašim studijama... Koji su vam planovi nakon svršetka fakulteta?

Osnovne studije traju četiri godine i zahtijevaju redovno posjećivanje predavanja i mnogo samostalnog rada. Ipak, to je lijep odabir studija i mogu reći da znam da sam odabrala najbolje za sebe, jer sam se doista pronašla u tome. Trenutačno sam na master studiju na istom odsjeku. Na ovom stupnju se od studenata očekuje samostalan naučni rad i čitanje obimne stručne literature, ali to je i vrijeme kada već biramo teme kojima ćemo se podrobnije baviti. Kako sam se i ranije tijekom studija bavila stvaralaštvom **Miloša Crnjanskog** i moja tema master radnje će se nadovezati na prozni dio njegova opusa –

Figura žene iz muške perspektive u Pričama o muškom, Dnevniku o Čarnojeviću, Pričama o muškom i Maski. Ovo je ujedno bila i tema mog izlaganja na nedavnoj slavističkoj konferenciji u Zagrebu.

Nakon studija se želim zaposliti i nastaviti raditi posao vezan za književnost i knjigu, jer smatram da se najkvalitetnije radi posao koji se voli. U današnje vrijeme postao je luksuz raditi posao koji te interesira i za koji si se školovao. Trenutačno volontiram u Gradskoj knjižnici u Subotici i dobila sam priliku mnogo naučiti, te se upoznati s radom takve institucije u prijatnom okruženju.

Sudjelovali ste ljetos na Zagrebačkoj slavističkoj školi u Dubrovniku, a nedavno i na međunarodnoj konferenciji studenata Jučer, danas, sutra – slavistika na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Koliko su vam ovi skupovi značili u profesionalnom smislu?

Zagrebačka slavistička škola, odnosno Hrvatski seminar za strane slaviste, definirana je kao posebna aktivnost Odsjeka za kroatistiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Škola je osmišljena tako da se kroz 12 dana intenzivno bavimo dijelom hrvatske književnosti ili jezika koji smo birali i to uz izuzetne predavače. Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata već nekoliko godina surađuje sa Školom i predlaže sudionika iz Vojvodine. Meni su ove godine ukazali

povjerenje i smatram kako je to iznimno važno za mene, jer sam dobila priliku mnogo naučiti i steći važne kontakte. Na Školi se radi na visokoj akademskoj razini i svatko tko želi može proširiti vidike i zadobiti nova teorijska i literarna znanja i usmjerenja. Ovdje bih istaknula i dobru volju ZKVH-a koji je otvorio vrata i nama, studentima iz Vojvodine koji smo ostali studirati ovdje da se povežemo s institucijama u Hrvatskoj i djelujemo unutar svoje zajednice.

Međunarodna studentska konferencija *Jučer, danas, sutra – slavistika* bila je dobra prilika da predstavimo svoj rad među mnoštvom stranih studenata i da čujemo čime se bave naše kolege u inozemstvu.

Na ovogodišnjim Danima Balinta Vujkova izlagali ste na temu Prstenovani gavran Petka Vojnića Purčara. Planirate li se i dalje baviti temama iz književnosti vojvođanskih Hrvata?

S *Prstenovanim gavranom* sam otvorila jedno novo poglavlje svog bavljenja književnim temama. Književnost vojvođanskih Hrvata je još uvijek nedovoljno istražena, ali baš zbog toga pruža mnoštvo novih tema. Svakako se planiram nastaviti baviti ovom jezički i tematski bogatom književnošću.

Angažirani ste u hrvatskoj zajednici i kao voditeljica programa različitih manifestacija, kao što su ovogodišnji Festival bunjevački pisama ili prošlotjedni Holywin. Kakva su vam

iskustva, hoćete li se nastaviti baviti voditeljskim poslom?

Vodila sam program i na nekim drugim manifestacijama, primjerice na akademiji povodom proslave 125 godina Gradske knjižnice u Subotici. Doista uživam u tome i u tom poslu bih voljela još razvijati svoje sposobnosti.

Kako vidite poziciju mladih u hrvatskoj zajednici? Imaju li oni dovoljno prostora dokazati se, iskazati svoje talente?

Mladi u hrvatskoj zajednici su u vrlo sličnom položaju kao i ostali mladi u Srbiji. Potraga za poslom, za kakvom-takvom samostalnošću nameće način života koji zahtijeva stalni angažman u profesionalnom polju. Ipak, poznajem mnogo mladih ljudi koji su spremni svoje slobodno vrijeme posvetiti djelovanju unutar hrvatskih udruga kulture, te tako pridonijeti još kvalitetnijem kulturnom životu naše zajednice.

D. B. P.

Vrijeme konjskih zaprega i tržničnih dana

NEKAD
i
SAD

Stara fotografija potječe od prije četiri desetljeća i prikazuje zgradu *Trošarine* na Senčanskom putu, u neposrednoj blizini pruge. U to vrijeme trošarine već nisu bile u funkciji i najčešće su nerabljene dotrajavale, mada su neki od ovih objekata stavljeni pod zaštitu. Mlađima danas pojam »trošarina« zvuči nepoznato. Enciklopedijski njegovo objašnjenje je sljedeće: »trošarine (akcize) su poseban oblik poreza na promet i jedan od najstarijih poreznih oblika. Naziv datira iz 16. stoljeća kada su u Nizozemskoj oporezivali pivo, alkoholna pića, sol i šećer posebnim porezom«.

Kada je Subotica dobila status slobodnog kraljevskog grada, pripalo joj je i pravo uzimati dažbine u vidu carine za robu koja stiže u grad. Kod svake gradske kapije, a nekada davno bilo ih je sedam, postojale su carinarnice s rampom. U narodu im je ostao naziv trošarine. Takav oblik naplate pristojbe za prodaju robe dugo je živio. **Kosta Petrović** u publikaciji o institucijama u Subotici 1928. godine navodi deset lokacija (među njima i pomenutu na Senčanskom putu, tada Ulici oslobođenja) obuhvaćenih Gradskim trošarinskim odjelom kojim je upravljao dr. **Matija Evetović**.

Sjećanja na staro vrijeme još žive: »Moji roditelji su bili zemljoradnici i pričali su mi kako su plaćali porez na robu koju su zaprežnim kolima nosili na prodaju na tržnicu u gradu, upravo u ovoj trošarini«, kaže **Jelica** iz susjedstva bivše trošarine na Senčanskom putu.

K. K.

ODGOVOR NA ODGOVOR

Slaven Bačić obmanjuje javnost

Temeljem čl. 83. st.1 i čl. 96. st. 1 Zakona o javnom informiranju i medijima dostavljam Vam moj odgovor na »odgovor« predsjednika HNV-a **Slavena Bačića**, objavljenog u HR broj 653 od 16. listopada 2015. pod naslovom »Netočni navodi Stantića i Matarića« u kojem je, među ostalim, naveo da »sva tijela HNV-a imaju svoje poslovničke«.

Točno je da sam na konferenciji za medije, održanoj 6. listopada o.g. u ime osam vijećnika tražio da se donesu poslovnički o radu 10 Povjerenstava koja su ustrojena u HNV-u, pa među ostalim i Poslovnik o radu Povjerenstva za mladež HNV-a. Razlog je moje saznanje da takav

akt ne postoji, pa sam izrazio želju da se sukladno članku 11. Poslovnika o radu HNV-a ovi poslovnički donesu. Prilažem članak 11.

Poslovnik bi regulirao nadležnosti, način rada i odlučivanja na sjednicama. Kontrolu provedbe odredbi Poslovnika trebali bi, po mom mišljenju, obavljati vijećnici, Izvršni odbor i predsjednik, a u slučaju nepostojanja Poslovnika, sve je prepušteno samoinicijativi članova Povjerenstva. I onda je moguće da se dešavaju »izleti« kao što je slučaj ponašanja predsjednika Mladeži HNV-a.

U najboljoj namjeri sam to predložio, a Bačić mi je odgovorio, citiram »sva tijela HNV-a

imaju svoje poslovničke, koji inače ne služe za kontrolu njihovih aktivnosti, već reguliraju postupak njihova rada«.

Znači, da preciziram kronološkim redom:

6. X. na konferenciji za medije insistirao sam da se poslovnički donesu;

16. X. 2015. HR objavljuje Bačićovo pismo gdje stoji gore navedeno,

16. X. 2015. ja e-mailom tražim od ureda HNV-a da mi pošalje taj »postojeći« Poslovnik. Prilažem moj mail.

30. X. 2015. iz Ureda HNV-a dobio sam Poslovnik o radu Povjerenstva za mladež. Prilažem primljeni mail.

U preambuli Poslovnika stoji

da je Poslovnik usvojen 22. listopada 2015. Prilažem poslovnik

Iz gore navedenih dokaza možemo zaključiti da je poslovnik donijet 6 dana nakon izjave predsjednika HNV-a da on postoji, što znači po narodnoj: »Ako laže koza, ne laže rog«.

Osobno sam zadovoljan što je Poslovnik konačno donijet, a nadam se da će i ostala povjerenstva donijeti svoje poslovničke.

Očekujem ispriku Slavena Bačića i preporučujem mu da se više posveti unutarnjoj organizaciji HNV-a nego prepucavanjima s dobronamjernim prijedlozima vijećnika HNV-a.

U Somboru, 9. 11. 2015.
vijećnik, ing. Mata Matarić

POSJET GRADONAČELNIKA ZAGREBA MILANA BANDIĆA SUBOTICI I TAVANKUTU

Došao sam vam stisnuti ruku

U sklopu kampanje za parlamentarne izbore u Hrvatskoj prošloga četvrtka u Subotici je boravio **Milan Bandić**, gradonačelnik Zagreba i predsjednik stranke 365 – Stranke rada i solidarnosti. Bandić je prvo posjetio Hrvatsko nacionalno vijeće, gdje ga je primio predsjednik Slaven Bačić sa suradnicima, a potom Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, gdje je razgovarao s ravnateljem **Tomislavom Žigmanovom**.

Kao gradonačelnik Zagreba Milan Bandić godinama unatrag financijski podupire projekte ovdašnjih Hrvata. Grad Zagreb nekoliko godina podupire organizaciju subotičke žetvene svečanosti Dužijanaca, a u okviru te potpore sufinancirao je kupnju

pozornice. Pomogao je i kupnju drugoga dijela kuće u kojoj je sjedište Hrvatskog nacionalnog vijeća, a u kojoj je sada smješten Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata. Zagreb je osigurao sredstva i za uređenje Etnoslaša **Balažević** u Tavankutu, te financijski podupro održavanje Prela Mladeži Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini.

U izjavi za medije Milan Bandić je naglasio kako kao gradonačelnik »glavnoga grada svih Hrvata« ima zadaću, ali i obvezu, pomagati i Hrvate koji žive izvan Republike Hrvatske.

»Došao sam vam stisnuti ruku, prije predstojećih parlamentarnih izbora. Trebamo biti zajedno, jer stručni i odgovorni ljudi samo zajedno mogu napra-

viti puno. Najveća satisfakcija mi je što sam svugdje dobrodošo i sretan sam što sam danas ovdje«, dodao je Bandić, podsjećajući kako je u okviru predizborne kampanje obišao Hrvate u Cirihu, Münchenu, te Bosni i Hercegovini.

Bandić je najavio i da će financijski pomoći studiranje mladog subotičkog tamburaša **Mirana Tikvickog** na prestižnom američkom sveučilištu Berkley, te da će iduće godine doći na središnju proslavu subotičke Dužijance.

Na kraju svojega posjeta, koji je trajao nekoliko sati, Bandić je posjetio i Tavankut, gdje mu je domaćin bilo HKPD **Matija Gubec**. On je ovom prigodom obišao Galeriju Prve kolonije naive u tehnici slame i Etnosalaš **Balažević**.

D. B. P.

UPITNO INFORMIRANJE NA HRVATSKOM JEZIKU

Privatizacija umanjuje stečena prava

Radio Sombor se gasi, a upitna je i sudbina Radio Bačke

iz Bača, što znači da je upitan i nastavak emitiranja

radijskih emisija na hrvatskom jeziku

Rok za privatizaciju medija istekao je 31. listopada. Mediji koji su bili u vlasništvu nekog oblika državne vlasti, a nisu prodani, prestali su se financirati iz proračuna. Formalno, od tog datuma prestala su kao javna poduzeća postojati radio postaje čiji su osnivači bile lokalne samouprave, ali i one radio postaje koje su poslije neuspjelih privatizacija iz ranijih godina bile u vlasništvu države. Prestao je tako postojati i *Radio Sombor* za koga, ka što smo već i pisali, Agencija za privatizaciju zbog velikih dugova nije ni pokušala naći kupca. Gašenje *Radio Sombora* znači i da u Somboru prestaje informiranje putem elektroničkih medija na jezicima nacionalnih zajednica. Paradoks je tako da se u gradu koji je ove godine iz gradskog proračuna za informiranje na jezicima nacionalnih zajednica izdvojio tri milijuna dinara putem elektroničkih medija više ne mogu čuti programi na jezicima nacionalnih zajednica.

RADIO SOMBOR

Prestanak rada *Radio Sombora*, koji je program emitirao na regionalnoj frekvenciji 97.5 Mhz znači da će prestati raditi i uredništvo na mađarskom jeziku koja je postojala od osnutka *Radio Sombora*, ali i emitiranje programa vanjskih produkcija na hrvatskom jeziku

i bunjevačkom govoru. Emisija na hrvatskom jeziku *Glas Hrvata* emitira se jednom tjedno (nedjeljom od 17 do 19 sati), a emisiju priprema HKD *Vladimir Nazor* iz Stanišića.

»Emisija se emitira od 2009. godine i sigurno da je u tom razdoblju uspjela zainteresirati jedan broj Hrvata, jer mi smo tijekom tog dvosatnog programa davali isključivo informacije o Hrvatima, za razliku od nekih drugih emisija koje su davale informacije prevedene sa srpskog jezika. Prestanak emitiranja emisije na *Radio Somboru* po nama ne bi trebao biti i prestanak informiranja na hrvatskom jeziku. Na Upravnom odboru našeg Društva donijeli smo odluku da ćemo emisiju pripremati sve dok se ona bude mogla emitirati. Pokušat ćemo doći do komercijalnih radio postaja kako bismo vidjeli jesu li zainteresirani da zajedno radimo jednu emisiju, ali pod uvjetima sličnim onima koje smo imali na *Radio Somboru*. U tom slučaju pripremali bismo kraću emisiju, od 30 minuta, i ukoliko se dogovorimo mislim da bi to mogla biti zamjena za emisiju koja se emitirala na *Radio Somboru*, kaže predsjednik HKD-a *Vladimir Nazor* **Ivan Karan**.

On ističe da su za uredništvo neprihvatljivi uvjeti komercijalnih radiopostaja, koje traže plaćanje termina u kome bi se emitirala emisija na hrvatskom jeziku, jer novca za to nema.

»Ukoliko ne bude razumijevanja komercijalnih radio postaja i u koliko prestane emitiranje *Glasa Hrvata* mislim da će to biti velika šteta, jer na području Grada Sombora ima oko 7.000 Hrvata. Nadam se da će i grad Sombor pokazati zainteresiranost za informiranje na jezicima nacionalnih zajednica. Na ovogodišnjem natječaju sredstva je dobila naša udruga za opremanje studija. Smatram da smo taj najtežio dio prošli, jer najteže je ući u proces financiranja. Nadam se da će naredne godine Grad odvojiti veća sredstva, pa neka to bude i namjenski za emisiju na radio postaji s kojom mi postignemo dogovor o emitiranju programa na hrvatskom jeziku. Važno je da se emisija na hrvatskom jeziku nastavi emitirati«, kaže Karan.

ZA MANJINE TRI MILIJUNA

Od tri milijuna dinara, koliko je iz gradskog proračuna izdvojeno za programe na jezicima nacionalnih zajednica, 1,6 milijuna dobio je tjednik *Dunatáj* na mađarskom jeziku, sa 300.000 dinara Grad je podržao i sadržaje na mađarskom jeziku u tjedniku *Somborske novine*, Bunjevački informacijski centar iz Subotice dobio je 400.000 dinara za informiranje građana Sombora na bunjevačkom govoru, a HKD *Vladimir Nazor* Stanišić 100.000 dinara za emisiju *Glas Hrvata*. Za projekt *Gostinjska soba* Televizije

Sreće Grad je izdvojio 300.000 dinara. Ali ova emisija ne emitira se na jezicima nacionalnih zajednica, već samo prati i na srpskom jeziku izvještava o dešavanjima u nacionalnim zajednicama i mogu je pratiti samo gledatelji na teritoriju Grada Sombora, obzirom da ta TV postaja program emitira samo u kablovskom sistemu. Obzirom da je prestankom postojanja *Radio Sombora* ostavljen prostor za informiranje nacionalnih zajednica putem elektroničkih medija pitali smo vlasnicu lokalne, komercijalne radio postaje *Radio Fortuna Zoricu Dučić* da li u toj postaji razmišljaju da programski sadržaj prošire i na emisije na jezicima manjinskih zajednica.

»Razmišljamo o tome, ali se tako nešto može uraditi tek kada nam istekne važeća dozvola za frekvenciju, što znači da bi se izmjene programa u tom pravcu mogle naći u elaboratu koji ćemo podnijeti kada se budemo prijavili na natječaj za frekvenciju. Kratko, zainteresirani smo i za tu vrstu programa, ali tek nakon što prođemo obnovu dozvole za frekvenciju«, kaže Dučić.

RADIO BAČKA

Radio Bačka iz Bača u dva kruga privatizacije nije prodana, pa se poduzeće od 31. listopada nalazi u nekoj vrsti nedefiniranog statusa, jer se, kao javno poduzeće, prestalo financira-

ti iz općinskog proračuna, a podjela besplatnih dionica još nije ni počela. Od daljnje sudbine te radio postaje ovisit će i sudbina emisije na hrvatskom *Zvuci bačke ravnice*, koja se emitira 10 godina (četvrtkom od 18 do 20 sati).

»Što će biti dalje ne znamo, ali mi za sada redovito pripremamo emisiju na hrvatskom jeziku. Što će biti kasnije ovisit će o tome što će biti s *Radio Bačkom*. Eventualno ukidanje ove emisije bit će šteta kako za naše slušatelje u Baču i okolici, tako i za slušatelje koji su nas pratili putem interneta diljem cijelog svijeta. Slučaju nas u Kanadi, Americi, Austriji, Hrvatskoj, Crnoj Gori, Mađarskoj. Upravo zbog naših slušatelja nadam se da će se naći rješenje za *Radio Bačku*, kako bi se

»Ostalo je sada da se besplatno podijele dionice. U tom smislu čekamo odluku Agencije za privatizaciju o prekidu privatizacije i raspodjeli besplatnih dionica, a nakon toga slijedi preregistracija poduzeća. U tom međuprostoru problem je što je koncem listopada prestalo naše financiranje iz proračuna općine, pa je otvoreno pitanje našeg financiranja do okončanja besplatne podjele dionica i preregistracija kada ćemo kao novo poduzeće moći sudjelovati na natječajima za sredstva lokalne samouprave«, kaže Vranašević.

Unatoč ovom nedefiniranom statusu radio postaja u Baču radi i emitira program, ali kako se svih devetero zaposlenih izjasnilo za socijalni program, s onima koji su angažirani sklopljeni su ugovori o djelu.

nastavilo emitiranje emisije na hrvatskom jeziku, ali ne samo hrvatskom jer *Radio Bačka* emitira program i na slovačkom, mađarskom, rumunjskom i romskom jeziku«, kaže **Pavle Pejčić** koji uređuje i priprema emisiju *Zvuci bačke ravnice*.

Ravnatelj i glavni i odgovorni urednik *Radio Bačke* **Milenko Vranašević** kaže za naš list da u prva dva kruga prodaje zainteresiranih kupaca nije bilo, ali su se poslije završetka drugog kruga pojavili zainteresirani kupci koji su prihvatili uvjete i cijenu, ali Agencija za privatizaciju nije prihvatila da se oglasi treći krug prodaje.

»Što se tiče programa na jezicima nacionalnih zajednica problem financiranja tih redakcija nije riješen, jer do sada nismo imali razumijevanje nacionalnih vijeća. To će biti problem koji će se morati rješavati i nakon što se promijeni status *Radio Bačke*, ne samo sa nacionalnim vijećima, već i drugima zainteresiranim za taj program«, kaže Vranašević koji je optimist glede opstanka radio postaje u Baču i koji ponavlja da u nastavku emitiranja programa na jezicima nacionalnih zajednica očekuje suradnju s nacionalnim vijećima.

Zlata Vasiljević

TJEDAN U BAČKOJ

Korak u »budućnost«

Moram priznati zabrinula sam se ovih dana za sebe. Iskreno vam kažem. A kako i ne bih. I vi biste da vam se desilo da na prijelazu između listopada i studenog zakoračite na glavni gradski sokak, a on okićen kao da je sutra Nova godina. Vrtim se sve ne vjerujući. Jesam li ja to, može biti, prespavala mjesec-dva? Je li to vrijeme krenulo naprijed brže nego što treba? Vrtim se u čudu, zagledam, ali dobro vidim. Preko glavnog sokaka sve rašireni lampioni i novogodišnje pahuljice. Znam, reći će sada neki: »Ništa ti nije dobro. Nije ti dobro kada kićenje grada počne polovicom prosinca, nije ti dobro kada novogodišnji ukrasi šljašte u veljači, nisu ti bile dobre ni svijetleće palme ispred Gradske kuće« (sjećamo se mi u Somboru i takve dekoracije za božićne i novogodišnje praznike). Dobro, dobro, neka vam bude, ali sada ja vas lijepo pitam hoće li nam to i Nova godina stići ranije, mislim, za svaki slučaj, da se ne ponovi lanjska proslava kada je na trgu bilo doslovce nekoliko desetaka ljudi, a centar grada pravo bojno polje. Ako će biti prava, pa neka dođe i ranije i tako ubrzano koračamo u bolju budućnost. I taman se ja nekako naviknem na to praznično ozračje kada novo iznenađenje: opet u centru grada. Jedno jutro dočeka me »vođa« u natprirodnoj veličini, prosto se natkrilio iznad mene, od prizemlja do trećeg kata. Stanem i gledam. I ne samo ja. Gledaju i drugi Somborci, čude se, komentiraju, negoduju (a neki su bogami baner gađali crvenom bojom). Mora li politika baš biti posvuda?

Mi, obični politički nekativni građani i što bi u duhu rodne ravnopravnosti rekli i građanke, mislimo da ne mora. Hoću da odem na tržnicu, u dućan, da prošetam centrom grada, da popijem kavu, a da ne gledam lica koja se i tako ne skidaju s TV ekrana. A kažu da ne može, jer kako su u svom priopćenju poručili iz SNS-a baner s likom svog predsjednika okačili su na zgradu u kojoj je izborni stožer (je li to netko već raspisao izbore?) i sjedište Gradskog odbora SNS-a. I još su poručili da »premijer **Aleksandar Vučić** svakodnevno naporno radi da bi naša zemlja postala što bolje mjesto za život, s jakom ekonomijom, dobrosusjedskim odnosima i povećanjem standarda naših građana. Očigledno je da ovi naponi i visoke ocjene koje dobivamo svakodnevno od međunarodne zajednice ne idu u prilog onima zbog kojih smo pali na najniže grane i koji su vlast iskoristili za osobno bogaćenje i uništavanje Srbije«. Imam samo jedno pitanje: kada će Vučić doći u Sombor da otvori neku novu tvornicu?

Z. Vasiljević

21. FORUM HRVATSKIH MANJINA

Hrvatska treba više pomoći

Ivo Jelušić je istaknuo važnost reciprociteta za Hrvate u manjinskim zajednicama, s obzirom na prava koja Hrvatska daje svojim manjinama

U organizaciji Hrvatske matice iseljenika u Zagrebu je 6. studenog održan 21. *Forum hrvatskih manjina* na kojem su sudjelovali predstavnici hrvatskih manjina iz Austrije, Crne Gore, Italije, Mađarske, Makedonije, Slovačke, Slovenije i Srbije, kao i predstavnici nadležnih državnih tijela i institucija Republike Hrvatske. Tema je bila »Uloga parlamentarnih zastupnika, međuvladinih mješovitih odbora i savjeta Vlade za nacionalne manjine u ostvarivanju zajamčenih prava pripadnika hrvatskih manjina u europskim državama«, s obzirom na to da je u suvremenim okolnostima globalnoga društva imperativ zaštititi manjinske zajednice.

Na ovogodišnjem se skupu govorilo o postojećem stanju, te zaštiti, uvažavajući pri tome kojim vidovima zastupstva i kontrolnih mehanizama hrvatske manjinske zajednice raspolažu. U radu *Foruma* provedena je i rasprava o mogućnostima podizanja razine zaštite hrvatskih manjinskih zajednica.

RECIPROCITET ILI NE

Ivo Jelušić istaknuo je važnost reciprociteta za Hrvate u manjinskim zajednicama, s obzirom na prava koja Hrvatska daje svojim manjinama. Ravnatelj HMI **Marin Knezović** ustvrdio je kako je zaštita manjina osnova zdrave demokracije, napose kada je u pitanju položaj manjinskih nacionalnih zajednica. Ta činjenica mora biti razlogom posebne osjetljivosti hrvatske države na manjinska pitanja, te propitivanje efikasnosti postojećih političkih rješenja. Predstavnik Državnog ureda za Hrvate izvan

RH **Milan Bošnjak** istaknuo je funkcionalniju i učinkovitiju suradnju Državnoga ureda s Hrvatima izvan RH, te osobito ulogu mješovitih odbora u kojem predstavnici Državnog ureda redovito sudjeluju.

Moderator skupa **Robert Skenderović** u svom je uvodnom izlaganju ocijenio da je položaj hrvatskih manjinskih zajednica u pojedinim domicilnim državama različit. Bilateralna suradnja na zaštiti manjina s većinom država je na vrlo visokoj razini, ali ima i primjera nezadovoljstva hrvatskih manjinskih zajednica kako položajem tako i rezultatima rada pojedinih međuvladinih mješovitih odbora.

Osiguravanje participacije hrvatskih manjinskih zajednica u odlučivanju o manjinskim pitanjima u nekim je državama regulirano i garantiranim manjinskim zastupničkim mjestom u parlamentu, poput Rumunjske, dok su Hrvati u Crnoj Gori kroz Venecijansku komisiju izborili povlašteni status i dobili jedan mandat u Skupštini Crne Gore. Praksu zaštite manjinskih prava primjenjuje i sama Republika Hrvatska kroz osam garantiranih manjinskih zastupničkih mjesta. Osiguravanje garantiranih zastupničkih mjesta pokazalo se kao važan oblik uključivanje nacionalnih manjina, odnosno kao primjer dobre prakse i u određenoj mjeri kao nužnost njihovog zastupanja u zakonodavnim tijelima.

Međutim, neusklađenost modela zaštite manjinskih prava dovodi do znatnih razlika u zaštićenosti pojedinih manjina u Hrvatskoj i Hrvata u dotičnim domicilnim državama. Predstavnici hrvatskih manjinskih zajednica smatraju da bi se stoga u takvim slučajevima trebalo inzistirati na načelu reciprociteta, ali se to načelo u praksi ignorira ili se sasvim odbacuje kao neprihvatljivo.

skih zajednica smatraju da bi se stoga u takvim slučajevima trebalo inzistirati na načelu reciprociteta, ali se to načelo u praksi ignorira ili se sasvim odbacuje kao neprihvatljivo.

NEDOVOLJNO ČINJENJE REPUBLIKE HRVATSKE

U izlaganjima predstavnika hrvatskih manjinskih zajednica **Stanko Horvat** iz Austrije zatražio je pomoć RH za potpunu provedbu članka 7. Državnog

va zajamčena prava, jer imaju jedan mandat u Skupštini Crne Gore, ministra u Vladi CG kao i pomoćnika ministra te vrijedni rad međuvladinog mješovitog odbora. Predstavnik iz Italije **Antonio Sammartino** je detaljno nabrojio tijela RH i citirao njihove ovlasti, te naglasio nedovoljno činjenje u zaštiti manjina. Predstavnik Hrvata iz Mađarske **Ivan Guban** istaknuo je važnost parlamentarnog zastupnika u mađarskom Parlamentu, koji, istina, ima ograničena prava ali

Sudionike *Foruma* hrvatskih manjina u svome je uredu primila predsjednica Republike Hrvatske **Kolinda Grabar Kitarović** te razgovarala s njima o aktualnim problemima unutar hrvatskih zajednica u dijaspori.

ugovore iz 1955., jer je do sada ispunjen samo u određenom smislu i vlada atmosfera velike neizvjesnosti oko njegovog daljnjeg ispunjenja. Predstavnik Hrvata iz Crne Gore **Zvonimir Deković** istaknuo je zadovoljstvo kada su u pitanju njio-

da se uz pomoć parlamentarnog Narodnosnog odbora da puno toga učiniti na zakonodavnoj regulativi manjinskih prava. Nezavidni položaj Hrvata u Makedoniji podvukao je **Nenad Živković**, jer, iako postoji mješoviti odbor, u osam godina

imao je dvije sjednice, dodajući da će hrvatska zajednica ustrajati na suradnji s hrvatskim i makedonskim tijelima vlasti. Predstavnik iz Slovačke **Radoslav Janković** rekao je da ih podupire Vlada Slovačke, ali da bi im Hrvatska trebala pomoći u realizaciji zakona o dvojezičnosti, gdje im je postavljen visok prag za to pravo, pa ga gotovo i ne mogu ostvariti.

a samo mali dio se raspoređuje na hrvatske manjine.

Uzimajući u obzir iznesene podatke i provedene rasprave doneseni su sljedeći zaključci, koji će se kao preporuke uputiti tijelima zakonodavne i izvršne vlasti Republike Hrvatske:

1. Istaknuta je važnost sudjelovanja hrvatskih manjinskih zajednica u političkom životu domicilnih država

Hrvati iz Slovenije i dalje su neriješnog statusa i čine silne napore kako bi to promijenili, rekao je **Petar Antunović**. Predstavnik iz Srbije **Darko Sarić Lukendić** istaknuo je postojanje propisanih zajamčenih prava, ali se slabo ili nikako ne provode i iznimno bi im bilo važno da dobiju garantirano zastupničko mjesto koje je u bilateralnom sporazumu i propisano. Poziva se na rješenje toga pitanja u Rumunjskoj i poziva sva nadležna tijela RH na maksimalni angažman u što kraćem roku.

PREPORUKE

U raspravi je sudjelovao i predstavnik HAZU, akademik **Mirko Zelić** koji smatra da bez svestranog zalaganja za oporavak gospodarstva kroz sinergiju svih čimbenika Vlade, gospodarstvenika, iseljenika, nema velike nade ni za hrvatske manjine.

Iz daljnje rasprave se moglo čuti i nezadovoljstvo sudionika zbog raspodjele financijskih sredstava Državnoga ureda koja u neusporedivo velikom omjeru idu za projekte Hrvata u BiH,

kroz osigurana mjesta punopravnih i izravno biranih parlamentarnih zastupnika.

2. Predstavnici hrvatskih manjinskih zajednica traže da se u bilateralnim pregovorima treba inzistirati na načelu ujednačavanja razine prava, kao temeljnog načela zaštite manjinskih zajednica, pogotovo stoga što nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj uživaju visok stupanj zaštite.

3. Potrebna je veća angažiranost hrvatskih diplomatskih tijela na afirmaciji važnosti zaštite hrvatskih manjinskih zajednica kako bi se toj temi posvetila veća pozornost u bilateralnim odnosima.

4. Potrebno je osmisliti modele za intenzivniju međunarodnu gospodarsku povezanost i suradnju.

Hrvatska matica iseljenika i ovim je Forumom otvorila pitanja koja smatra osobito važnim za opstojnost hrvatskih manjina u europskim državama, nadajući se da će potaknuti sva nadležna tijela i institucije, kako u domicilnim tako i u matičnim državama na njihovo rješavanje.

Marija Hećimović

TJEDAN U SRIJEMU

Vlak za izbjeglice

Kako je bilo prethodno dogovoreno, između ministara unutarnjih poslova Srbije i Hrvatske **Nebojše Stefanovića** i **Ranka Ostojića** u utorak, 3. studenog, sa željezničke postaje u Šidu krenuo je prvi vlak s migrantima k prihvatnom centru u Slavonskom Brodu. Na prijelazima Šid – Tovarnik i Berkasovo – Bapska nema više niti jednog migranta, a svi autobusi koji prevoze migrante iz Preševa, sada ih dovoze na željezničku postaju u Šidu. Veliki broj humanitarnih, zdravstvenih organizacija, UNHCR, predstavnici Crvenog križa, Komesarijata za izbjeglice, sada se također nalaze na toj lokaciji, pružajući migrantima pomoć pri dolasku u Šid. Pri samom dolasku na željezničku postaju, izbjeglice se evidentiraju od strane *Fronteksa* i hrvatskih policajaca koji se nalaze u pratnji. Sama procedura oko evidentiranja izbjeglica s Bliskog istoka ne traje dugo. Do kraja proteklog tjedna sa željezničke postaje u Šidu za Slavonski Brod otišlo je oko 6.000 migranata, a do zastoja je došlo jedino u petak, 6. studenog, kada je na željezničkoj postaji čekalo 500 migranata. Do zastoja je došlo zbog štrajka vlasnika feribota u Grčkoj, kada se na otoku Lezbos toga dana nalazilo čak 15.000 izbjeglica. Ono što olakšava put migrantima k odredištima u Europskoj uniji jeste izuzetno dobra suradnja srpskih i hrvatskih tijela, pripadnika MUP-a i radnika Željeznica Srbije, koji su svakodnevno na željezničkoj postaji u Šidu i međusobno koordiniraju. Na teritoriju općine Šid trenutno se nalaze dva prihvatna objekta spremna za prihvati izbjeglica, a u neposrednoj blizini željezničke postaje u Šidu u tijeku su završni radovi na adaptaciji trećeg objekta, bivše stare klanice *Srem Šida* sadašnje vlasništvo *Šidekspresa*. Prema riječima predsjednika općine Šid **Nikole Vasića**, u motelu Adaševci koji se nalazi pokraj auto ceste Beograd – Zagreb osiguran je prostor za prihvati 400 migranata dok će u objektu *Šidekspresa* biti osiguran smještaj za 1.000 ljudi. Prema neslužbenim podacima do sada je kroz općinu Šid prošlo preko 180.000 migranata, a na pitanje predsjedniku općine Šid kako će općina postupiti u situaciji da novi očekivani veliki val migranata stigne na područje općine i ti ljudi riješe da ostanu ovdje nekoliko dana, dok se na teritoriju Hrvatske, Slovenije i Austrije ne riješe problemi tranzita, on navodi da je to pitanje koje će morati riješiti država. U svakom slučaju, bez obzira koliki se val može očekivati, migranti neće ostati nezbrinuti, a do tada se iz općine nadaju da će im biti odobren još jedan lokalitet pogodan za migrante.

S. Darabašić

TAVANKUĆANI NA SMOTRI HRVATSKE ETNO BAŠTINE U NJEMAČKOM GRADU ESSLINGEN-FILDERSTADT

Gupcu nagrada za najbolju koreografiju

Treći susret Hrvatske etno baštine održan je 31. listopada u organizaciji Folklornog društva *Ruža* iz Filderstadta. Na ovogodišnjem susretu sudjelovalo je devet skupina iz Njemačke, devet iz Republike Hrvatske, Bosne i Hercegovine, te Srbije.

Tavankutsko Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo *Matija Gubec* sudjelovalo je na ovim suretim na temelju poziva organizatora i predsjednika KD *Ruža Dražena Žugaca*. Suradnja Tavankuta i Esslingena započela je početkom godine, kada je *Ivica Dulić* u mjesnom Društvu *Tamburica* postavljao koreografiju bunjevačkih plesova.

Treća smotra Hrvatske etno baštine natjecateljskog je karaktera, a u okviru dviju kategorija: jednu su činile hrvatske plesne skupine iz Njemačke, a drugu hrvatske plesne skupine izvan Njemačke. Tročlano povjerenstvo za dodjelu predviđenih nagrada činili su priznati etnolozi i koreografi: *Andrija Ivančan*, *Miroslav Šilić* i *Vedran Vidović*. Na temelju njihove procjene nagrada za najbolju izvedenu koreografiju pripala je tavankutskom HKPD-u

Matija Gubec, koja je tematizirala žetveni običaj *Dužijancu*. Osim toga, titulu prve pratilje najljepše Hrvatice izvan Republike Njemačke ponijela je **Valentina Tikvicki**, članica tavankutskoga Društva. Iako boravak u ovom njemačkom gradu nije bio dug, prema riječima sudionika bio je sadržajan, kako programskim obvezama tako i slobodnim satima u kojima su u pratnji svojih domaćina mogli razledati grad i okolicu.

Sudeći prema reakcijama publike, folklorna tradicija bačkih Hrvata vrlo je popularna među ljudima koji se interesiraju za različite pojave kulturnih

tradicija, a bunjevački plesovi jedni su od omiljenih i atraktivnih u plesnim repertoarima mnogih skupina. O tome svjedoče i izjave pojedinih sudionika i ovog trećeg susreta Hrvatske etno baštine.

Voditeljica folklor Hrvatske katoličke misije u Nürnbergu **Svjetlana Miličević** već 18 godina radi s mladima. »Imam tri uzrasne skupine plesača, ima nas šezdesetak. Nastojimo našu hrvatsku kulturu u dijaspori održati i očuvati, kako bi mlade generacije koje dolaze osjetile elemente svoje hrvatske baštine i identiteta. Njeguujemo tradiciju iz cijele Hrvatske, a naravno i atraktivne bunjevačke plesove, koje mi ple-

šemo već nekoliko godina. Tako je ove godine naša članica boravila na seminaru bunjevačkog stvaralaštva u Tavankutu kako bi se što bolje upoznala s vašim folklorom, tradicijom, identitetom. Iz Tavankuta je ponijela lijepa iskustva«, kaže Miličević.

Tanja Maleš – Krznar je iz Duisburga, a porijeklom je iz Dalmatinske zagore. »Poznajem bunjevačke plesove, jer poznajem nekoliko ljudi iz vašega kraja. U dijaspori postoji dosta zajednica koje se okupljaju, njegujući hrvatsku tradiciju i kulturu. Svatko želi na svome repertoaru imati i bunjevačke plesove. Mnogi postavljaju koreografije na temelju snimaka ili fotografija i najčešće tu dolazi do pogrešnih interpretacija. Poznata mi je također tradicija izrade predmeta od slame, te poseban dijalekt koji ste sačuvali«, kaže Maleš – Krznar.

Ivanka Kamenšeg iz Stuttgarta razmišlja na isti način: »Vodim folklor već dvadeset i pet godina i zaljubljenica sam u bunjevačke plesove i bunjevački govor. Poznajem dosta toga iz života vojvođanskih Hrvata, jer među njima imam dobrih prijatelja.«

I. D.

Tematiziran je običaj *Dužijance*

Folklorna tradicija bačkih Hrvata vrlo je popularna među ljudima koji se interesiraju za različite pojavne oblike kulturnih tradicija, a bunjevački plesovi jedni su od omiljenih i atraktivnih u plesnim repertoarima mnogih skupina

Valentina Tikvicki –
prva pratilja najljepše
Hrvatice izvan
R. Hrvatske

Ivica Tikvicki (u sredini) primio nagradu za najbolju koreografiju

Bilo je vremena i za običi grad

HGU Festival bunjevački pisama u Starčevu

STARČEVO – U starčevačkom Domu kulture je nedavno po XV. put organiziran Međunarodni festival malih tamburaških orkestara *Starčevačka tamburica*. Programski dio večeri upotpunili su nastupi Tamburaša Kavkler iz Poljčana u Sloveniji, TO Ljubinka Lazića iz Vojke, Gradskog tamburaškog orkestra iz Banje Luke, TO Batini bečari iz Velikog Senmikluša u Rumunjskoj, TO Općine Semeljci iz Hrvatske, HGU Festival bunjevački pisama iz Subotice, TO Vila iz Novog Sada i TO Neolit iz Starčeva. Na mjestu predsjednika stručnog žirija festivala nalazio se **Petar Pavlov**, glazbeni pedagog.

Za pobjednike Tamburice proglašeni su Novosađani, drugo mjesto osvojio je tamburaški orkestar iz Semeljaca, a trećeplasirani bili su banjolučki tamburaši. Nagrada publike otišla je u ruke domaćem orkestru *Neolit*.

D. M.

Dürer i njegovi suvremenici u Novom Sadu

NOVI SAD – Izložba *Albrecht Dürer i njegovi suvremenici / Trijumfalna povorka cara Maksimilijana* bit će otvorena večeras (petak, 13. studenoga) u Galeriji Matice srpske u Novom Sadu. Izložba iz kolekcije Istočno-slovačkog muzeja Košice koncipirana je u dvije cjeline i sadrži 138 grafičkih listova. **Albrecht Dürer** (1471.–1528.) je bio slikar, grafičar, crtač i teoretičar. Njegov stvaralački genij pomjerio je granice umjetnosti s početka XVI. stoljeća, a bio je i do danas ostao rame uz rame s **Michelangelom**, **Leonardom** i **Rafaelom**. Otvorenje je u 20 sati.

Koncert zbora crkve sv. Blaža iz Zagreba

SUBOTICA – Mješoviti pjevački zbor crkve sv. Blaža iz Zagreba i Komorni orkestar održat će koncert u Franjevačkoj crkvi sv. Mihovila u Subotici, u subotu, 14. studenoga, s početkom u 19 sati.

U programu će biti izvedena *Krunidbena misa u C duru KV 317* za soliste, zbor i orkestar **W. A. Mozarta**, te djela autora: **V. Lisinskog**, **G. Verdija**, **A. Kabilja**, **I. pl. Zajca**, **L. Sorkočevića**, **P. Mascagnija**. Kao solisti će nastupiti: **Ljiljana Čokljat** – sopran, **Renata Mihelčić** – sopran, **Blanka Tkalcic** – alt, **Siniša Galović** – tenor i **Ivica Trubić** – bas. Za orguljama je **Davor Ljubić**, a dirigent je **Ronald Braus**.

U nedjelju, 15. studenoga, zbor će pjevati na misi u katedrali bazilici sv. Terezije Avilske u Subotici u 10 sati.

Organizatori koncerta u Subotici su Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost **Ivan Antunović** Subotica i Udruženje *Electe* Subotica.

Koncert je ostvaren uz potporu Ureda za obrazovanje, kulturu i šport grada Zagreba i udruge *Hrvatska Kuća*.

Teatar EXIT gostuje u Somboru i Subotici

SOMBOR/SUBOTICA – Sutra (subota, 14. studenoga) u Somboru gostuje Teatar *EXIT* s višestruko nagrađivanom predstavom *Balon* u režiji **Mislava Brečića**, po tekstu **Mate Matišića**. U predstavi igraju:

Ksenija Marinković, **Vilim Matula**, **Ana Maras** i **Krešimir Mikić**. Predstava će biti igrana na maloj sceni Narodnog kazališta, s početak je u 20 sati.

Ista predstava sutradan (nedjelja, 15. studenoga) gostuje u Subotici, a bit će izvedena na sceni *Jadran* Narodnog kazališta. Početak je u 19.30 sati.

Inače, u Somboru 30. studenoga gostuje Komorno kazalište Opera b.b. iz Zagreba s operetom **Emmericha Kalmana** *Grofica Marica* u režiji **Velimira Čokljata**. Opereta će biti izvedena na velikoj sceni od 20 sati.

Z. V.

Večer šokačke ikavice

MONOŠTOR – Književno-pjesnička manifestacija *Divanim šokački* bit će održana u četvrtak, 19. studenoga u Domu kulture u Monoštoru. Tema ovogodišnje manifestacije je zimsko prelo (ili kako u Monoštoru kažu divan). Sudjelovat će pjesnici iz Vajske, Bođana, Plavne, Sonte, Monoštora, Berega, Sombora te Republike Hrvatske, pjevačke skupine *KUDH Bodrog – Kraljice Bodroga* i *Bodroški bečari* i Muška pjevačka skupina *Baje Ivanovac–Antunovac* (Hrvatska). Početak je u 18 sati. Organizator je *KUDH Bodrog*.

Z. V.

HKUPD Stanislav Preprek u HKC Bunjevačko kolo

SUBOTICA – U iduću nedjelju, 22. studenoga, u HKC *Bunjevačko kolo* u Subotici predstaviti će se HKUPD *Stanislav Preprek* iz Novog Sada. Nastupit će njihova ženska pjevačka skupina i autori čije su pjesme zastupljene u zbirci poezije **Preprekovo proljeće 2014.** o kojoj će govoriti **Marija Lovrić**. Početak je u 18 sati.

Poziv za slanje rukopisa

SUBOTICA – Nakladničko vijeće NIU *Hrvatska riječ* poziva književne autore koji pišu na hrvatskom jeziku ili nekom od njegovih dijalekata da šalju rukopise radi objavljivanja u nakladničkoj djelatnosti NIU *Hrvatska riječ* za 2016. godinu. Rukopise će razmatrati članovi Nakladničkog vijeća ove ustanove. Adresa za slanje rukopisa je naklada@hrvatskarijec.rs.

13. ŠOKAČKA RIČ U VINKOVcima

Veliki dukat u ruke Tomislavu Žigmanovu

U organizaciji Zajednice amaterskih kulturno-umjetničkih djelatnosti Vukovarsko-srijemske županije u Vinkovcima je prošlog tjedna održana 13. Šokačka rič o čuvanju, njegovanju i proučavanju slavonskog dijalekta.

Predsjednik ZAKUD-a **Andrija Matić** istaknuo je da je cilj skupa znanstveno verificirati šokačku kulturu, kako tradicijska kultura i slavonski dijalekt ne bi ostali sačuvani samo za svečane prigode i tradicijske manifestacije.

»Ono što je posebno ove godine je središnja tema *Staroštokavština i novoštokavština*. Smisao *Šokačke riči* je uvažavati cjelokupnu zbilju hrvatskog jezika. Čini mi se da je na terenu poprilično nejasno što znači novoštokavština i staroštokavština. Kako smo prije 13 godina pojasnili što je slavonski dijalekt, te kako se nositi s izumiranjem i kako ga inkorporirati u suvremene oblike izražavanja, učinilo se potrebnim razjasniti što je staroštokavština, a što novoštokavština. Staroštokavština su šokački govori, a novoštokavštinu čine uz ostalo i bunjevački

govori. Ono što im je zajedničko je štokavska ikavica, spona između nove i stare štokavštine«, istaknula je autorica projekta, dr. sc. **Anica Bilić** iz vinkovačkog Centra za znanstveni rad HAZU.

Manifestacija je počela predstavljanjem *Zbornika radova*, nakon čega je uslijedio znanstveni skup *Slavonski dijalekt*, čiji su sudionici raspravljali i o slavonskom dijalektu u nastavi, književnosti i medijima te o njegovoj povezanosti s onomastikom, o slavonskim poddijalektima te tradicijskom leksiku u slavonskom dijalektu.

Nakon znanstvenog skupa, dodijeljen je *Veliki dukat Tomislavu Žigmanovu* iz Tavankuta, publicistu i ravnatelju Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, te nedavno izabranom predsjedniku Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini.

Manifestacija je završila *Štokavčičima*, mladim baštinicima i promicateljima slavonskog dijalekta iz desetak osnovnih škola s vinkovačkoga i županjskog područja te iz Strizivojne.

(Glas Slavonije)

ŽIGMANOV I BALAZEV NA SKUPU U OSIJEKU

Na 2. interdisciplinarnom znanstvenom skupu s međunarodnim sudjelovanjem *Knjižna baština danas*, održanom u Osijeku sudjelovali su i publicist i ravnatelj ZKVH-a Tomislav Žigmanov (*Novoštokavska i staroštokavska ikavica u književnosti vojvođanskih Hrvata*), te profesorica hrvatske književnosti i diplomirana književna komparatistica **Marina Balazev** (*Toponimi u Bregu*). Skup su organizirali Odjel za kulturologiju Sveučilišta u Osijeku, Zavod za znanstveni i umjetnički rad HAZU u Osijeku, Umjetnička akademija, Muzej Slavonije i GISO.

KULTURAMA

007

Nedugo nakon svjetske premijere, novi film o James Bondu – *Spectre* stigao je i u naša kina. Dobar povod da ovoj tjednu Kulturamu posvetimo fenomenu tog, iako fiktivnog, ali svjetski vjerojatno najpoznatijeg tajnog agenta. Poznato je da je 007 lik iz literature i da je njegov tvorac engleski pisac **Ian Fleming**. Dosad je snimljeno 24 filma o Bondu, a prvi je bio *Dr. No* iz 1962. Prvoga Bonda glumio je **Sean Connery**. Od tog vremena do danas serijal je stekao kulturni status kako kod publike, tako i u povijesti svjetske kinematografije, te popularnoj kulturi.

A što reći o *Spectri*? Iako autorski tim drži da je s **Danielom Craigom** (koji tumači tri zadnja Bonda) napravljen zaokret ka realističnijem tretmanu njegovog lika (što je i vidljivo i što ga je učinilo manje šarmantnim), većina zaštitnih znakova franšize je i dalje tu. Znalački upakirano u 147 minuta radnje. Imamo: spektakularne akcijske scene (među ostalim jurnjavu automobilom, zrakoplovom i helikopterom!) lijepe žene, likove M, Q i Moneypenny, fantastične lokacije te naravno nemilosrdnog zlikovca (ovog puta je tu i cijela organizacija).

A Bond je, kao »proizvod«, više od filma. *Spectre* »reklamira« dio Bondove opreme – fotoaparat i mobitel iz jedne u stvarnosti postojeće japanske tvrtke. Vozi se »opasni« novi model automobila jedne britanske tvrtke koja je svoju popularnost već odavno vezala za ovog špijuna. Imamo i novu prateću pjesmu, zove se *Writing's On The Wall*, a izvodi je **Sam Smith**, vjerojatno poznatiji čitateljima našeg podlistka *Kužiš!*.

Premda sve manje, ali James Bond je i dalje neuništivi (super)heroj. Naime, skupina liječnika je sa stanovišta struke analizirala prijašnji uradak iz serijala – *Skyfall*. Došli su sljedećeg zaključka: da se ono što gledamo odigra u stvarnosti Bond bi umro već u sedmom minutu filma. Još jedna zanimljivost: Bond je u tom filmu bio meta najmanje 4.662 pucnja a uspio je likvidirati čak 387 osoba.

Bond serijal, čini se, nije samo akcijsko već i znanstveno-fantastično ostvarenje. A kad se nakon gledanja filma vratite u stvarnost (i za većinu prateće egzistencijalne i druge probleme), lako možete doći na misao kako bi nam jedino takav, nadrealni lik, mogao pomoći. Možda je i to neka od tajni njegove slave.

D. B. P.

DANI HRVATSKE KULTURE U SOMBORU

Šokačka obuća u Gradskom muzeju

Otvorenje izložbe u muzeju

Govor, nošnja, igra, glazba su ono što se prvo ističe kada je riječ o tradicijskoj baštini, dok obuća, bilo ona radna ili paradna, ostaje skrajnuta. To je i razlog što se Udruga građana *Urbani Šokci* za ovogodišnje *Dane hrvatske kulture* odlučila prirediti izložbu tradicijske obuće Šokaca iz Podunavlja i susjedne Baranje.

»Uz tradicijsko ruho specifična je i tradicijska obuća, bilo da je ona svečana ili radna. U Somboru takvu izložbu u skorije vrijeme nismo imali, pa je zato naša ideja bila izložba obuće. Projekt smo predložili Državnom uredu za Hrvate izvan Republike Hrvatske, prihvaćen je i tako smo realizirali ovu izložbu. Rekla bih da se na ovoj izložbi može vidjeti, prije svega govorim o radnoj obući, obuća koja je za današnje vrijeme nezamisliva. Takve su recimo limene čizme koje su se koristile za košenje trske ili drvene klizaljke. Na lokalnom govoru

zvale su se 'šlićuge', bile su od drveta i kanapom su se vezale za obuću. Nije se nekada samo klizalo već se drvenim štapom, koji je na kraju imao oblik lule igrao i hokej, ali se tada nije ni znalo da je to hokej. Izložene su i *pedule*, ženska obuća koja se nosila 70-tih godina prošlog stoljeća. Izdvojila bih i i opanke, jer često se može čuti da su one značajka nekih drugih naroda«, kaže predsjednica UG *Urbani Šokci* **Marija Šeremešić**.

SURADNJA

Izložba je otvorena prošlog petka u Gradskom muzeju u Somboru i potvrda je višegodišnje suradnje koju *Urbani Šokci* imaju s tom ustanovom kulture. Potporu *Danima hrvatske kulture* u Somboru, osim Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, dao je i Grad Sombor.

»Rado pomažemo sve programe nacionalnih zajednica. Hrvatska zajednica u Somboru

je brojna i ima značajnu povijest i zato redovito pomažemo različite kulturne programe Hrvata u Somboru. Osim suradnje s hrvatskim udrugama u Somboru, proširujemo kulturnu suradnju i na Hrvatsku, prije svega s Osijekom«, kazao je vijećnik Gradskog vijeća Grada Sombora zadužen za kulturu **Nemanja Sarač**, koji je i otvorio izložbu.

Na naš upit koliko je značajno »otvaranje« nacionalnih zajednica prema sredini u kojoj žive Sarač je odgovorio da interkulturalnost u Somboru nije fraza već nešto što se dešava i u praksi, dodajući da su somborske ustanove kulture kao što su knjižnica, muzej, galerije, kazalište otvoreni za suradnju.

Drugi dio programa *Dana hrvatske kulture* održan je u Gradskoj kući gdje je priređen kulturno-umjetnički program. Sudjelovale su pjevačke skupine KUDH-a *Bodrog* iz Monoštora – *Kraljice Bodroga* i *Bodroški*

PUNO SLIČNOSTI

»Puno je sličnosti sa našom tradicijskom obućom. 'Čarapke' su nam skoro iste, naročito i one heklane i one ukrašene zrnjem, ali mi smo donijeli nešto što je različito, a to su *čarapci* išarani vunom. Ono što me je obradovalo su papučiće koje se u našem folkloru više skoro i ne koriste. Sjećam se svakog proljeća takve papučiće 'dada' je kupovao i meni i sestri. Sjećam se također da sam kao učenica u Dražu u školu išla u *čarapcima*, a to su nosila i ostala djeca«, kaže predsjednica KUD *Seljačka sloga* iz Gajića (Baranja) **Eva Balatinac**.

Ekspoziti šokačke obuće

bečari, gajdaši iz Hrvatske – **Anita Rešetar** i **Filip Golubov Car**, samičarka **Kristina Perić** iz Sombora, pučka pjesnikinja **Marica Mikrut** iz Sombora i recitatori *Urbanih Šokaca*. Otvorenju izložbe u muzeju i programu u Gradskoj kući prisustvovao je i generalni konzul Republike Hrvatske u Subotici **Velimir Pleša**.

»Svojim osobnim sposobnostima vi doprinosite općem dobru vašeg društva, ali i napretku cijele nacionalne zajednice, dakle ispunjavate svoju misiju. Vaš trud i vaši rezultati govore sami za sebe. Želim da ustrajete u svome radu i uspostavite suživota,

ali prije svega da istrajete u čuvanju svog nacionalnog identiteta. Budite i dalje hrabri, slobodni i poštteni, budite prijatelji«, poručio je konzul Pleša.

SOMBORSKI ŠOKCI

Svima koji imaju dilemu zašto šokačka udruga i šokačka baština u Somboru Marija Šeremešić odgovorila je citirajući *Subotičke novine* iz 1939. godine. Kako se navodi u tekstu *Život i statistika Šokaca u Somboru* prve obitelji iz Monoštora u Sombor su se doselile 1919. godine. Marljivi i poštteni Monoštorci vrlo brzo su zadobivali povjerenje svojih šefova ili poslodavaca, a zahvaljujući tim svojim osobinama ubrzo su počeli otvarati i svoje radnje u Somboru. Do 1939. godine u Sombor se iz Monoštora doselilo 30 obitelji, pa

je u Somboru te godine bilo 117 Šokaca. Autor teksta zabilježio je i da su Šokci imali dva krojačka salona, dvije krojačke radione sa skladištem gotovih proizvoda, knjižnicu i pet vozača koji su imali vlastiti automobil. Oni koji nisu imali svoj obrt bili su namještenici na željeznici, radili su kao redari ili u privatnim službama. Ostalo je također zabilježeno da je većina monoštorskih Šokaca imala svoje vlastite kuće. Među obiteljima koje su se u to vrijeme naselile u Sombor su bile obitelji Karajkov, Kovač, Vajštanac, Forgić, Đipanov, Periškić, Čatalinac.

Zlata Vasiljević

Kultuno umjetnički program u Gradskoj kući: Kraljice Bodroga

NOVA KNJIGA ADAMA BEŠLINA NOVE

Trag od Monoštora do Baranje

Knjiga pjesama *Ostavit ću trag* pučkog pjesnika Adama Bešlina Nove predstavljena je u Monošturu u povodu obilježavanja pedesete obljetnice njegovog književnog rada. Adam Bešlin Nova rođen je Monoštorac, ali pola stoljeća živi i radi u Baranji. *Ostavit ću trag* njegova je treća zbirka pjesama, a u knjizi su pjesme o Baranji i Monošturu koje su pisane na šokačkoj ikavici. »Prethodnim dvjema zbirkama poezije – *Baranjo u srcu te nosim* i *S obje strane Dunava* upisao se kao pjesnik zavičajnosti, pjesnik intime i pjesnik domoljubne poezije. I u ovoj zbirci poezije ide istim tragom. Osnovni motiv – trag pro-

žima cijelu zbirku poezije. Adam Bešlin Nova traga za izgubljenim

vremenom, običajima i prostorima«, kazala je profesorica Milena

Maršić. »Pjesme koje pišem ne pišem za sebe nego za sve vas koji želite da ih čujete i pročitate. Kada sam dao naziv ovoj zbirci razmišljao sam što sve može značiti riječ trag. Govori ta riječ o ostanku nečega što je bilo, a taj trag, to postojanje može biti i dobro i loše. Rekao bih da se mi ipak rado sjećamo onih lijepih tragova«, kazao je na promociji Bešlin.

Promociju knjige održana je kao dio Sajma torti, kolača i domaćih proizvoda, u subotu 7. studenoga. Organizirale su je **Marija Turkalj** i **Marija Mrgić**, a u programu je sudjelovala i neformalna ženska pjevačka skupina.

Z. V.

Adam Bešlin s pjevačkom skupinom iz Monoštora

SALAŠI X.

Pozdrav prirodi

Netko u jeseni vidi magle i glib, netko igru raskošnih boja i bogatstvo plodova. Upravo iz jutarnjih magli tu i tamo izranjaju salaši u svojoj ljepoti, a kad ih umiju sunčeve zrake, nevidljiva ruka posloži boje ljepše i savršenije od bilo kojega umjetnika. Među salašima u dijelu sončanskog atara naslonjenom na Dunav, jedan od nekoliko najudaljenijih od sela je Brankov salaš.

BRANKOV SALAŠ

Ovaj salaš izgrađen je prije dvadesetak godina. Vlasnik, pedesetpetgodišnji **Branko Danilović**, veliki je zaljubljenik u prirodu i nekadašnji strastveni lovac. San svih njegovih snova bio je upravo salašarski život. »Ne znam zbog čega, od djetinjstva sam zavidio djeci koja su živjela na salašima. Bio je to za mene mističan život, željen, a nedohvaćen. Kako to biva, putovi su me odveli na drugu stranu. Jedina satisfakcija bila mi je članstvo u lovačkim društvima. Koliko toliko sam živio u pri-

rodi, makar u danima i satima. Lov nikada nisam shvaćao kao puko ubijanje životinja, nego kao sport, kao aktivan boravak u prirodi, a u okviru lovačkih aktivnosti, u kritičnim mjesecima smo hranili životinje i tako im pomagali u preživljavanju. I onda, kad sam već pomišljao da mi se snovi nikada neće ostvariti, slučaj je htio suprotno«, priča Branko. Na obiteljskoj oranici na samom rubu sončanskog atara, svega nekoliko stotina metara od Dunava, riješio je podignuti salaš. Naumljeno, urađeno. »Temelje salaša udario sam i zidanje započeo 1993., godine, a 1994. sam zasadio voćnjak. Krov

sam završio 1995. godine. ovaj, za mene rajski dom, nisu gradili majstori. Sve sam, do posljednje sitnice, s velikom ljubavlju radio vlastitim rukama«, priča Branko.

SALAŠARSKI ŽIVOT

Na Brankovu veliku žalost, voćnjak je bio prinuđen povaditi. »Kad je došao u punu snagu, voćnjak mi je obolio od cvjetne monilije. Kako su mi rekli prijatelji s poljoprivrednog fakulteta iz Novog Sada, ovo područje je podložno cvjetnoj moniliji. Pokušavao sam s liječenjem dvije godine, bez uspjeha i na koncu sam ga morao povaditi. Ovo zemljište mora

mirovati najmanje 5 godina, pa se tek tada može saditi nova kultura«, priča Branko. Kako planira, novim zasadom voćnjaka namjerava završiti poslove oko salaša. Ranijih godina Danilovići su na salašu uzgajali više vrsta životinja i peradi. »Salašarski život mi je u srcu i duši. Bez posla sam ostao 2005. godine i od tada na salašu dišem punim plućima. Supruga **Daliborka** i ja uzgajali smo ovce, koze, svinje i više vrsta peradi, a s nama je odrastao i sin **Nemanja**. Na salašu smo živjeli do njegovog polaska u vrtić, a tada smo se preselili u obiteljsku kuću u Sonti. Taj način života danas mi jako nedostaje, ali svako vrijeme diktira svoje. Raduje me što je, bar za sada i Nemanja veliki zaljubljenik u salaše. Jedva čeka raspuste, kad na njegovom salašu ostajemo više vremena u kontinuitetu. Kaže da mu ovdje nedostaju ona prostranstva i ona sloboda. Za mene to znači da će Brankov salaš nadživjeti Branka, da će ostati aktivan i u narednoj generaciji vlasnika«, završava priču Branko.

Ivan Andrašić

Branko je san ostvario

REGIONALIZACIJA REPUBLIKE SRBIJE S POSEBNIM OSVRTOM NA PROŠLOST I »PREDVIĐENU« BUDUĆNOST POKRAJINE VOJVODINE

Rascjep centar – periferija

Novi »socijalistički centar«
Subotice

Prošle nedjelje, u susjedstvu, u Republici Hrvatskoj, bili su održani parlamentarni izbori. Dvije suprostavljene »velike« koalicije zasad vode »mrtvu trku«, a na izboru su uspješno sudjelovale (dobile mandate) i »stare« regionalne partije, koalicije iz Istre i Slavonije, ali najuspješnija je bila jedna »nova« grupacija nazvana »Most«. Ono što je za našu priču interesatno jest da su i »tradicionalne regionalne« partije, ali i »Most«, kao glavne ciljeve budućeg političkog djelovanja naznačili decentralizaciju države, veću »moć« regijama i »prekrajanje« sustava županija, općinskih samouprava i gradskih ovlasti, napose onih koji su ujedno i županijski centri. Glavni grad Zagreb je i u ovoj državi poseban problem. Republika Hrvatska je već članica EU, a naša država se upravo »priprema« za pristupne pregovore, ali na prvi pogled se čini da su neki problemi u obje države vrlo slični ili čak identični. Primjera radi: Istrani, poput Vojvođana žale se, da mnogo više novaca uplaćuju u centralni proračun, u odnosu na to koliko im se sredstava vraća (klasičan rascjep centar-periferija). Poslije ove kratke konstatacije,

pitanje »treba li Republiku Srbiju regionalizirati ili ne«, nameće se samo od sebe. Eto Hrvatska, ali i Mađarska zadržali su »županijski sustav« i nisu formirali »klasične regije« po nekakvom »europskom modelu«, a ipak su članice EU. To što imaju i neke probleme, to je posve normalno, jer su u »tranziciji« (magična riječ, koja objašnjava podrijetlo skoro svih problema).

CENTRALIZACIJA ILI DECENTRALIZACIJA, PITA- NJE JE SADA?

Ako u jednom društvu vlada »konstantno opasno stanje« elite toga društva (npr. o »strahu od regionalizacije« smo već ranije pisali), vrlo teško će se odlučiti npr. na decentralizaciju, bilo na upravno-administrativnu, bilo na raspodjelu sredstava. Obično se govori »u ovim teškim trenucima trebamo koncentrirati sve svoje snage«, i od decentralizacije nema ni »d«. U razdoblju poslije II. svjetskog rata strogo centralizirana uprava nekadašnje Jugoslavije ipak je izvršila izvjesnu centralizaciju-decentralizaciju. Ovaj proces prikazat ćemo na primjeru pograničnog grada Subotice. Poslije »rascje-

pa« sa Sovjetskim Savezom, granica prema Mađarskoj je hermetički zatvorena. Nastavljena je i praksa »planskog premještanja« industrijskih pogona iz Subotice na »sigurnije lokacije«. Ustavni zakon koji je donesen 1953. godine regulirao je i novo teritorijalno ustrojstvo srezova, odnosno kotara. Tako su Subotičkom srezu pripojeni srezovi Bačka Topola, Mali Idoš, Senta i Sombor i time je Subotica postala središte sjeverne Bačke (Srez Sombor se »bunio« protiv ovog rješenja i kasnije je izuzet iz Subotičkog sresa). Ova svojevrsna »centralizacija« je oživjela građevinsku aktivnost u Subotici; prvo su izrađeni generalni urbanistički planovi, a nakon »pomirbe sa SSSR-om« 1955. godine ubrzo je počela i izgradnja, novog »socijalističkog grada«. Nova ideologija želi izbrisati »memoriju grada«: ono što se ne može porušiti, mijenja svoju osnovnu namjenu. Tako Gradska kuća, simbol grada, postaje Dom kulture, u koju se smještaju arhiv, muzej, ostatak Bačke galerije. Interesantno je da porezni uredi nisu premješteni sve do današnjeg dana (iz psiholoških razloga?). Na mjestu nekadašnje vojarne (Časničkog doma, dignutog u zrak) gradi se novi upravni centar grada, jedan novi trg, koji formiraju nova dvanaestokatnica sreske uprave, s velikom salom za sastanke (kasnije nazvana »Nova opština«) i četvorokatna zgrada Društveno-političkih organizacija, sjedište gradskog komiteta Komunističke partije i Socijalističkog saveza radnog naroda (kasnije poznat kao »Komitet«), usred trga izgrađena je i mala fontana. Uz veličanstveni (budući) bulevar kroz povijesnu jezgu grada započeta je i gradnja tornja »Radničkog

univerziteta«, i trokatnice s učionicama kao i velike kazališno-kino dvorane. Cijeli kompleks je smješten tik uz franjevački samostan i crkvu, »mali oblakoder«, kao da se natječe s crkvenim tornjem. Nova vlast je svima htjela dati do znanja kako »vrijeme vlasti radničke klase« tek dolazi. Vjerski spomenici, »Sveto trojstvo« i »Sveti Florijan« (koji su se »slučajno« našli na trasi bulevara) odnose se na »restauraciju«. Započeta je i izgradnja nove višekratne bolnice (na koncu završena od samodoprinosu građana).

POSLEDICE »MINI CEN- TRALIZACIJE«

Na primjeru Subotice, pokušali smo prikazati koje dugoročne posljedice je imala na »sliku grada«, jedna »mini centralizacija«. Umjesto jedne administrativne zgrade (Gradske kuće) sada imamo dvije, krcate činovnicima. Rušenje povijesne jezgre i centra grada, unatoč deklariranoj »zaštiti« polako ali sigurno se nastavlja. Drugi simbol grada, Kazalište je uništeno i pitanje njegovog završetka je upitno. Muzej grada je smješten u neodgovarajuću (malu) zgradu, a eksponirati nekadašnje galerije su u depovima muzeja, »Nova bolnica« je također vrlo problematična zgrada itd. itd. Možemo analizirati koje posljedice je donijela centralizacija APVojvodine u Novom Sadu, ili pak centralizacija cijele Republike u Beogradu. Neuspješne su sve rezolucije, planovi, odluke ako politička elita nije svjesna posljedica (logika »lako ćemo«) često olako donesenih odluka, jer rascjepi centar – periferija ostaju. O tome u sljedećem nastavku.

PROSLAVA 40 GODINA SVEČENIČKOG POZIVA VLČ. BLAŽA ZMAJIĆA

Ovdje smo...

Vlč. Blaž Zmajić, biskup Đuro Gašparović i Todor Bjelkić

Knjiga Blaža Zmajića *Ovdje smo* može upućivati na tisuću poruka, a osnovna je da je čovjek neuništiv samo uz Krista i samo u Kristu, tvrdi Todor Bjelkić

Druga knjiga župnika župe Irig vlč. **Blaža Zmajića** promovirana je u Domu Kulture u Irigu, 5. studenoga, kad je i proslavljena 40. godišnjica svećeničkog poziva najstarijeg župnika u Srijemu. Svečanosti su prisustvovali biskup Srijemske biskupije je mons. **Đuro Gašparović**, svećenici župa Srijemske biskupije, kao i veliki broj župljana, prijatelja i rodbine vlč. Zmajića. Svi oni došli su da afirmiraju i isprate put do čitatelja nove knjige vlč. Zmajića *Ovdje smo* 2010-2015, kojom se nastavlja priča započeta 2005. godine kada je objavljena njegova prva knjiga *Iriška župa*. U knjizi su zabilježeni svi značajni i najinteresantniji događaji vezani za župu Irig u proteklih 5 godina, koje je zapisao vlč. Zmajić.

DVA ZAVIČAJA

Župnik Blaž Zmajić u Srijemu je proveo 35 godina u Iriškoj župi: Vrdniku, Šatrincima,

Dobrodolu i Irigu. Osim što je bio župnik, u školama u iriškoj općini predavao je vjeronauk, a velika strast su mu stvaranje raznih publikacija i knjiga. Za sebe voli reći kako ima dva zavičaja: Slavoniju, rodne Perkovec i Srijem. Kaže kako ga srce vuče Slavoniji, u rodne Perkovec, gdje mu živi brat, ali ga u Srijemu vezuju ljudi, koji su ga ovdje vrlo lijepo prihvatili: »Ovdje su me prihvatili ljudi svih nacija i vjera. Najradosnije doživljavam svetu misu, a jedan od govornika je rekao pravu istinu o meni: 'njemu su dvije sestre, vjera i crkva.'« »Krivce« za svoju knjigu naveo je na posljednjoj strani: **Zorana Kneževića**, koji mu je, više puta predložio da svoje misli i riječi, kao i sve lijepe događaje, pretoči u knjigu, dok za drugog »krivca« navodi **Radmilu Radović**: »Mnogi događaji koji su ovdje zapisani, su objavljeni u 'Zvoniku', a naslov knjige povezan je sa župnim listom prije 35

godina kada sam bio kapelan, pa sam naslovom knjige *Ovdje sam* htio povezati ta dva mjesta, kapelansko i župničko. Knjigu sam posvetio mojim pokojnim roditeljima, braći i sestrama, župljanima, kao i svim ostalima čija su imena navedena, kako živima tako i mrtvima.«

SVJEDOČANSTVA

Prisutnim gostima i autoru knjige te večeri obratio se i Srijemski biskup mons. Đuro Gašparović, iskazujući zadovoljstvo što srijemske župe, zahvaljujući upravo ovakvim svećenicima koji marljivo pišu, imaju svoje spomenice: »To je vrlo važno i za naš vjerski život koji je opisan u našim spomenicima, kao i za naš kulturno-umjetnički život kao i za sve ostale događaje koji se upisuju u spomenice. Među njima je i naš prečasn **Marko Kljajić** koji je nekoliko knjiga izdao o Srijemu, a evo i naš Blaž Zmajić koji je samo prije pet godina predstavio svoju prvu knjigu *Župa Irig* i odmah poslije toga počeo ponovno pisati. Drago mi je što

je ustrajao i prikupio dovoljno materijala i neka to bude poticaj za sve nas.«

O radu vlč. Blaža Zmajića govorio je i pisac i književnik **Todor Bjelkić** koji ga je pratio u spisateljskom radu: »Najvažnije je ono pravilo koje datira od prve ustanovljene sposobnosti čovjeka da zabilježi i zapiše riječ. Ostaviti pisanu riječ, pisanu misao, zapisanu pouku, je najveći doprinos čovjekovog opstajanja u sadašnjosti i budućnosti. Knjiga Blaža Zmajića *Ovdje smo*

»Izuzetno je važno da imamo knjige koje svjedoče o životu katolika u Srijemu, a sam naslov Blažove knjige govori o našoj prisutnosti. Tu smo stoljećima i ako ostavimo pisani trag, onda se iz toga iščitava povijest, jer sve ono što nije napisano se nije ni dogodilo«, kazao je Marko Kljajić

može upućivati na tisuću poruka, a osnovna je da je čovjek neuništiv samo uz Krista i samo u Kristu.«

Na predstavljanju knjige bio je prisutan i svećenik žuše Surčin Marko Kljajić, koji je objavio više knjiga do sada: »Sudeći po svećeničkom stažu, obojica smo dugi niz godina u Srijemu, a ono što nam je zajedničko je da i jedan i drugi pišemo. Volja i zanos je ono što ljude koji žele nešto ostaviti iza sebe u pisanom tragu, neminovno tjera.«

Proslavi jubileja i promocijanju knjige vlč. Zmajića *Ovdje smo* svojim skladbama uveličali su članovi tamburaškog orkestra *Matija Gubec* iz Rume, a pjesmu o Blažu, otpjevali su i skupa Dušan Stupar i Blaž Zmajić slavljenci istog jubileja, samo različitih zanimanja.

Suzana Darabašić

VIJESTI

U susret
blagdanima**14. studeni –**sv. Nikola Tavelić,
Ivan Trogirski**16. studeni –**

Margareta Škotska

19. studeni –

Elizabeta Ugarska

22. studeni –

Krist Kralj, Cecilija, Cilika

25. studeni –

Sv. Katarina Aleksandrijska

29. studeni –

prva nedjelja Došašća

30. studeni –

sv. Andrija apostol

RADIO MARIJA

NOVI SAD	90,0 MHz
SUBOTICA	90,7 MHz
SOMBOR	95,7 MHz
VRDNIK	88,4 MHz
NIŠ	102,7 MHz
LESKOVAC	107,4 MHz

Piše: dipl. theol. Ana Hodak

Od davnina čovjek se bavio pitanjem svršetka svijeta. Na različite načine pokušao je dokučiti kada će to biti i kako će izgledati. Ali, sva promišljanja i proračuni o dolasku toga dana pokazali su se kao netočni. Zato se kod čovjeka oduvijek javlja nelagoda i strah kada se o ovoj temi govori. A kraj crkvene godine u liturgiji donosi Isusove riječi o posljednjim vremenima.

ISUS O SVRŠETKU SVIJETA

Kao i svaki drugi govor o svršetku svijeta, tako i ovaj Isusov izaziva neugodan osjećaj straha: »U one dane, nakon velike nevolje, sunce će pomrčati i mjesec neće više svijetljeti, a zvijezde će s neba padati i sile će se nebeske poljuljati« (Mk 13,24-25). Međutim, Isusove riječi nemaju za cilj poplašiti ljude, niti zorno prikazati kako će to sve na kraju izgledati, već podsjetiti čovjeka da nije sve u njegovim rukama, da ne može on na sve utjecati. Isus tako želi čovjekovu pozornost skrenuti na Boga i poručiti čovjeku u koga da se pouzda, da bude s Bogom u prijateljstvu, jer je sve, pa tako i budućnost svijeta u Božjim rukama.

I u Isusovo vrijeme ljudi su se mnogo bavili svršetkom svijeta, jer su se toga plašili. Cvjetala je apokaliptička literatura u kojoj se zorno opisivalo kako i kada će se dogoditi posljednji dan. Ali, Isus se spominjanjem svršetka svijeta ne želi priključiti

Posljednji
dan

tim nagađanjima, niti nam otkriti kako će to izgledati. On na ovaj način govori o Bogu koji ne želi uništiti svoje stvorenje, već ga preobraziti. Znamo da su posljednja vremena započela s Isusom Kristom, u kojima je Bog posebno na djelu, u kojima on želi u suradnji s ljudima svojom milošću mijenjati ovaj svijet. A ono što će se na kraju dogoditi samo je dovršetak svega što je s Kristom započelo, a što ljudi u njegovo ime ostvaruju u vlastitim životima.

Za Kristove nasljedovatelje zapravo nije bitno ni kada ni kako će se to dogoditi, jer oni već sada žive ono što Isus nalaže, te svojim životom nastoje ostvariti Božje kraljevstvo na zemlji. Da je važno kada i kako će se to sve dogoditi bilo bi nam objavljeno. Jer, sve što je za naš ovozemaljski, ali i onostrani život važno Bog nam je po Isusu poručio. Važna je rečenica kojom Isus završava svoj govor o posljednjim vremenima: »A o onom danu i času nitko ne zna, pa ni anđeli na nebu, ni Sin, nego samo Otac« (Mk 13,32). Dakle, ne treba se dopustiti zavarati i u današnje vrijeme popularnim nagađanjima, kojekakvim izračunima i iskrivljenim tumačenjima Knjige Otkrivenja iz koje pokušavaju dokučiti kada će biti posljednji dan i tko će se spasiti. Ako Sin Čovječji ne zna, onda je suludo vjerovati da bi neki čovjek to mogao izračunati.

VAŽAN JE SADAŠNJI
TRENUTAK

Sve važno za naše spasenje Bog nam je objavio. A o posljednjem danu ono što trebamo znati je da će on biti. Stoga umjesto straha od tog trenutka čovjek u

mislima treba imati Isusov poziv »Budni budite« (Lk 21,36). Upravo nam taj poziv razjašnjava što je važno za posljednji dan – važan je sadašnji trenutak.

Nije važno što će biti u budućnosti ako čovjek svaki sadašnji trenutak dobro iskoristi, ako svatko sada živi prema Božjim zapovijedima, ako danas bude milosrdan i širi Božje kraljevstvo. To je svakodnevna kršćanska budnost koja se od vjernika zahtijeva. A ta budnost ne poznaje propuste ili odgađanje činjenja dobrih djela. Ona ne poznaje ustupke svijetu pod izgovorom: »Ima vremena«. Možda vremena ima, a možda i nema, jer ne znamo dana ni časa. Također, biti kršćanski budan znači biti pravi vjernik, onakav kakvog želi Isus, kakvog usmjerava kršćanski nauk, koji ne skriva svoju pripadnost Crkvi. Tako budan kršćanin ne strahuje posljednjeg dana, pa da zbog tog straha želi znati kada će se on ostvariti. Takav kršćanin je spreman kada god taj dan došao.

Znakovi koje mnogi proučavaju i prognoziraju skori svršetak svijeta za kršćanina trebaju biti znakovi za djelovanje, za unošenje kršćanskog duha u svijet koji se od Boga udaljava, za svjedočanstvo života u sredini koja vjeru zaboravlja. Svijet nikada nije bio idealan, u njemu je mnogo zla i ljudske patnje, ali su u njemu uvijek postojali ljudi koji su Boga donosili ljudima. Tako su živjeli mnogi nama znani sveci, ali i mnogi čija nam imena povijest nije sačuvala. Sadašnji trenutak je vrijeme da i mi tako živimo, da donosimo Boga tamo gdje jesmo. Na to nas je Isus želio upozoriti kada je započeo govor o svršetku svijeta.

MINI INTERVJU: TOMISLAV SILAĐI, RADNIK IZ SONTE

Hrcko na bedemu

Uvijek nasmijan, raspoložen za razgovor na sve teme, čovjek s više profesija, Sončanin **Tomislav Silađi** pronašao je uhljebljenje u sredini koju naprosto obožava. Ložac je u Dječjem vrtiću *Pčelica* u Sonti, ali radi i druge poslove: održava zelene površine, otklanja sitnije kvarove, a ljetos je, iako još uvijek na bolovanju, svojeručno oličio sve prostorije u vrtiću. Početkom školske godine djecu su, na oslikanom bedemu, s ulične strane dočekali njihovi omiljeni likovi. S dvorišne strane, odmah do ulaza, kočoperio se *Hrcko* i redovito pratio njihove igre na otvorenom. Dakako i oslikani bedem djelo je Tomislavova nadahnuća.

Kada i kako ste u sebi otkrili dar za slikanje?

Još u djetinjim danima obožavao sam žvrljati po papiru, bili su to moji prvi pokušaji risanja. U višim razredima osnovne škole likovni odgoj predavao mi je akademski slikar **Milorad Džetović**. On je odmah uočio taj moj dar i svojim znanjem i iskustvom me dalje usmjeravao.

Kako ste se razvijali?

Likovni odgoj mi je bio omiljeni predmet i u srednjoj školi. No, završetkom školovanja, uposlenjem i kasnije ženidbom, ljubav prema likovnoj umjetnosti zakopao sam duboko u dušu. Životne obveze bile su mi na prvom mjestu i u toj jurnjavi na umjetnost nisam ni pomišljao.

Ipak ste se opet prihvatili slikarskih pomagala. Otkud pozno buđenje ljubavi?

Do oslikavanja bedema došlo je spontano. Poslije ličenja, plohe su mi izgledale nakako otužno, prazno. Probao sam oslikati jednu, dopalo mi se, pa sam nastavio. Kako sam čitatelj *Hrvatske riječi* od prvog broja, nametnuo mi se i *Hrcko*, pa sada odmah pokraj ulaza svakodnevno dočekuje i ispraća našu djecu.

Ivan Andrašić

IGRA

Blackjack

Blackjack je kartaška igra u kojoj igrač može steći blagu statističku prednost u odnosu na krupijea (čovjeka koji dijeli u ime kockarnice).

Ulog: Prije početka dijeljenja svaki igrač mora uložiti određenu količinu novca (čipova). Nakon toga, svakom igraču se dijele po dvije karte okrenute licem na gore, a krupije uzima jednu kartu, također okrenutu licem na gore i jednu kartu okrenutu licem na dolje.

Cilj: Cilj igre je da grač napravi rezultat 21 ili što bliže tome. Ukoliko igrač prebaci 21, automatski gubi igru.

Vrijednost karata

Karte s brojevima vrijede onoliko bodova koliki je broj, a žandar (J), dama (Q) i kralj (K) vrijede po 10 bodova. As (A) vrijedi 11 bodova, ako je zbir drugih karata 10 ili manji; odnosno 1 bod ukoliko je zbir drugih karata 11 ili veći. Međutim, ako igrač ima dva asa, jedan od njih mora vrijediti 11 bodova, osim ako sve ostale karte zajedno vrijede 10 ili više bodova.

Igra: Nakon dijeljenja, svaki od igrača se redom pita želi li ostati na prvobitno podijeljenim dvama kartama (stand), ili želi uzeti još jednu kartu (hit).

Double: Ukoliko igrač u zbiru početne dvije karte ima 9, 10 ili 11, nudi mu se mogućnost igre Double. U tom slučaju igrač udvostručuje ulog i od djelatitelja dobija još samo jednu kartu.

Split: Ako igrač dobije dvije iste karte, može ih razdvojiti (split). Za razdvajanje mora uložiti iznos jednak svom početnom ulogu (kao double down). Nakon toga igra svaku kartu kao zaseban igrač. Ukoliko na jednoj od tih karata ponovno dobije dvije iste karte, može ih opet razdvojiti.

Surrender: Ukoliko se igrač poslije početnog dijeljenja odluči predati, tada se ta igra za njega završava i krupije mu automatski uzima pola uložene novca.

Blackjack: U slučaju da igrač u početnom dijeljenju dobije asa i (10, J, Q ili K), automatski pobjeđuje; njemu se isplaćuje 3:2 od uložene (to se zove blackjack).

Insurance: Kada krupije dobije asa kao jednu od dvije karte (kartu okrenutu licem na gore), otvara se mogućnost osiguranja igrača. Igrač u tom slučaju može uložiti do polovine svog uloga da će krupije kao drugu kartu izvući 10, J, Q ili K. U tom slučaju isplaćuje mu se u odnosu 2:1 (vrijednost osiguranja množi se koeficijentom 2).

Djeliteljeva igra je strogo definirana. Djelatelj izvlači karte, ali po načelu da na svaki zbir, do 16, on mora povlačiti kartu, dok na iznose preko 16 ne smije povući dodatnu kartu.

Kada se igra završi, uspoređuju se karte. Ukoliko djelatelj ima veći zbir od igrača, gubi ulog, a ako ima manje od igrača, isplaćuje mu se u odnosu 1:1.

TV PREPORUKA

NEDJELJA 15. STUDENOGA HRT 1 20.00

Vrijeme ratnika

Film *Vrijeme ratnika* scenarista i redatelja Dejana Šorka uzbudljiva je akcijska drama. Dvojica prijatelja, **Dakar** i **Fabijan**, oprečnih karaktera, kontroverznih biografija, odlaze u nedjeljni ribolov i nađu se u okolnostima okrutne borbe za opstanak, suočeni s iracionalnim zlom nepoznatih ubojica. Sniman u jesen 1990., u predvečerje rata protiv Hrvatske, na području uz rijeku Kupu koje će uskoro postati bojište, ovaj film nosi u sebi ozračje globalne hrvatske drame.

Godina proizvodnje: 1991.

Uloge: **Josip Genda**, **Kruno Šarić**, **Sven Lasta**, **Edo Peročević**, **Sanja Marin**, **Siniša Jurčić**

Scenarij: Dejan Šorak

Montaža: **Josip Podvorac**

Režija: Dejan Šorak

Žanr: akcijska drama

Direktor fotografije: **Vjekoslav Vrdoljak**

PONEDJELJAK 16. STUDENOGA HRT1 20:55

Bez Veze

Troje natjecatelja provelo je šest dana u kući bez televizora, računala, mobitela, novina. Posve odsječeni od svijeta. Sedmi dan otkrit ćemo im što su propustili. Hoće li znati razlučiti što se uistinu dogodilo, a što nije, dok su bili... bez veze.

Ovo tjedni su gosti: **Danijela Dvornik**, **Otokar Levaj** i **Alen Vitasović**.Voditeljica: **Daniela Trbović**Urednica: **Maja Tokić**Redatelj: **Zoran Margetić**

VRIJEDI PROČITATI

PAJO KANIŽAJ

Čuvajte mi mjesečinu

Zbirka humoristično-satiričnih tekstova ranije objavljivanih kao kolumne u različitim novinama i časopisima koji datiraju od najranijih autorovih spisateljskih dana, a u ovoj knjizi prvi put objedinjeni. Riječ je o tekstovima koji vrve od političkih, socijalnih, kulturnih i općenito društvenih kritika i psovki, pa stoga nisu bili bliski tadašnjem političkom sustavu. Autor već tada stvara svoj osobeni stil odnosa prema jeziku i pravopisu (rečenice bez interpunkcije, igra riječima, umetanje crteža u tekst i njegovo okomito nizanje...) što rezultira inteligentnim, britkim humorom. Tekstovi su popraćeni ilustracijama poznatih hrvatskih likovnih umjetnika (**Atač**, **Felix**, **Reisinger**...)

Pajo Kanižaj je diplomirao na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, gdje je proveo većinu života. Bio je glavni urednik satirično-humorističnih časopisa *Paradoks* i *Žalac*, te je uređivao humorističku rubriku *Semafor* u *Studentskom listu*, *Vjesniku* i *Večernjem listu*. Na Hrvatskoj televiziji uređivao je zabavne emisije, humoristične serije i serije za djecu. Autor je brojnih knjiga za odrasle i djecu.

PJESMA ZA DUŠU:

Zamisli život u ritmu muzike za ples

Film

Zamisli život u ritmu muzike za ples
Zamisli život u ritmu muzike za ples
Zamisli život drugačiji od ovog
I igray igray igray igray
Zamisli život u ritmu muzike za ples

Pogledaj ulice su pune ljudi
Dječaci koračaju s tranzistorom na uhu
Muzika dolazi iz podruma i krova
I čitav grad pleše kao da je lud lud lud
I ja sam lud

Ako zamisliš život u ritmu muzike za ples
Ako zamisliš život u ritmu muzike za ples
Doći će do promjene u tvojoj glavi
I vjerovat ćeš da postoji nada
Ako zamisliš život u ritmu muzike za ples

Sjeti se kako smo živjeli nekad
Jedan žeton u jukebox i žeton u fliper
I pet piva u sebe
To je bilo rješenje
Rješenje za osvježanje
A sad je sve drugačije

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Pripremaju: Lazar Merковиć i Milovan Miković

KRONOLOGIJA od 13. do 19. studenoga

13. STUDENOGA 1918.

Iz Zagreba su se vratili u Suboticu izaslanici dr. **Mirko Ivandekić** i dr. **Stipan Vojnić**, donijevši vijest da je srpska vojska prešla Dunav, te da u Suboticu dolazi kao brat koji će osloboditi ove krajeve ... Istoga dana, kroz susnežicu, na subotički je kolodvor stigao vlak u kojem je doputovala srpska vojska. Zapovjednike, potpukovnika **Antu Živulovića** i bojnika **Mihajla Bodija**, sačekali su predstavnici Narodnog odbora Bunjevaca i Srba, Mađarskog nacionalnog vijeća i grupa građana. Na ovom dočeku govorili su: dr. **Šime Milodanović**, dr. **Jovan Manojlović**, dr. **Lajos Dembitz**, dr. **Emil Havas** i župnik **Blaško Rajić**. Komandant srpske vojske, potpukovnik Ante Živulović učinio je tom prigodom protokolarni posjet komesaru mađarske Vlade – dr. **Luki Pleskoniću**.

13. STUDENOGA 2000.

U povodu 100-te obljetnice Hrvatske franjevačke provincije sv. **Ćirila i Metodija** 2.000 godina kršćanstva, u subotičkom Gradskom muzeju je otvorena izložba *Franjevačka prisutnost u Subotici – Izbor iz franjevačkog samostana*.

14. STUDENOGA 1842.

Održana prva javna i masovna skupština radi utvrđivanja poreznog ključa, popisa pokretne imovine žitelja i ponovno reguliranje korištenja javnih pašnjaka. Time je djelokrug rada lokalne samouprave prvi put uveden u javnost. Kraljevsko namjesničko vijeće zabranilo je ove skupove, premda nisu bili u koliziji sa zakonom.

14. STUDENOGA 1778.

Uz **Pavla Skenderovića**, Pečuška školska oblast je naimenovala još dvojicu učitelja: **Jakova Hofbauera** i **Ference Beka**. Subotica tada ima pučku školu s tri razreda i trojicu učitelja. Ravnatelj je gradski vijećnik **Petar Josić**. Vjeronauk predaje župnik **Stjepan Ranić** i njegovi kapelani.

14. STUDENOGA 1918.

Stigli su i preostali dijelovi VIII. puka srpske vojske. Pukovnik **Vladislav Krupežević** postaje zapovjednik grada. Na tornju Gradske kuće zavijorile su se hrvatska i srpska nacionalna zastava.

14. STUDENOGA 1920.

Rođen je **Berislav Deželić**, arhitekt, više godina scenograf prvog profesionalnog subotičkog teatra – *Hrvatskog narodnog kazališta*, utemeljenog 19. kolovoza 1945. godine. Tijekom svoje umjetničke karijere potpisao je oko 300 scenografija u vodećim kazalištima Jugoslavije, a također je bio i zapažen filmski scenograf. Umro je u Zagrebu 22. lipnja 1982.

15. STUDENOGA 1964.

Umrlo je **Marica Vujković – Cvijin**, poznata spisateljica. Po završenoj Trgovačkoj akademiji službuje u Beogradu. Pisala je pripovijetke i romane, te priče za djecu. Značajnija djela: *Tereza se obratila i druge novele*, *Vera Novakova*, *Valjda je moralo bit ...* i dr.

16. STUDENOGA 1913.

Rođena je **Matija Skenderović** (udana) **Stipić**. Po završetku

školovanja predaje solo pjevanje u Muzičkoj školi i nastupa na koncertima širom zemlje. Od 1951. članica je Opere u Ljubljani, a od 1954. Opernog ansambla *Srpskog narodnog pozorišta* u Novom Sadu. Tumačila je niz velikih i složenih opernih uloga: *Leonore* u *Trubaduru*, *Marte* u *Dolini* Eugena d' Alberta, *Toske* u istoimenoj operi **Giacoma Puccinija**, *Maršalke* u *Kavaliru s ružom* Richarda Straussa i dr. umrla je 7. rujna 1984.

16. STUDENOGA 1918.

Poslije četverogodišnje prinudne šutnje ponovno počinje izlaziti najstariji subotički bunjevačko-hrvatski list *Neven*, ne više kao tjednik, već je preimenovan u dnevni tisak.

16. STUDENOGA 1920.

U Tavankutu je rođen **Ante Sekulić**, pjesnik, književni povjesničar, znanstvenik, sveučilišni profesor, znanstveni savjetnik, dopisni član Hrvatske akademija znanosti u umjetnosti, redoviti član Papinske marijanske akademije, Katoličkog instituta za kulturu povijest i duhovnost **Ivan Antunović** u Subotici i dr. Objavio je desetak zbirki pjesama, preko pedeset znanstvenih djela, a u periodici oko osamsto znanstvenih radova, studija, rasprava i dr. Među ostalim, posebno se ističe trotomno djelo o književnosti podunavskih Hrvata, kao i više puta ponovljeno sveobuhvatno izdanje *Bački Bunjevci i Šokci*, odnosno *Bački Hrvati*.

17. STUDENOGA 1817.

Posvećen je kompleks nove subotičke Kalvarije, koju je na prostoru današnjeg željeznickog kolodvora podigao **Matija**

Vojnić Matuška od Bajše. Tu je ostala do 1864. kada je premještena kod Bajskog groblja. Prva Kalvarija podignuta je na čistini naspram Franjevačkog samostana 1757.

17. STUDENOGA 2002.

Umro je **Ive Prčić** mlađi, poznati subotički spisatelj, bibliograf, nastavnik jezika i književnosti. Rođen je 1. travnja 1927.

18. STUDENOGA 1981.

Vojniku subotičkog garnizona JNA **Josipu Gotovcu** uručena je plaketa *Podvig vojnika*, koju je zaslužio time što je u središtu Subotice spasio putnike autobusa, koji se nekontrolirano kretao nakon što je vozaču pozlilo.

19. STUDENOGA 1901.

Rođen je **Ivan Prčić Gospodar**, učitelj, kulturni djelatnik, spisatelj. Objavljene su mu dvije knjige pjesama: *Zrna biserja* (1981.) i *Zrna biserja i sedefa iverja*, posthumno (1988.). Umro je 9. prosinca 1988.

19. STUDENOGA 1899.

Rođen je **Milivoje V. Knežević**, spisatelj, profesor jezika i književnosti, folklorist, knjižničar *Srpske akademije nauka*. Tijekom svoga službovanja u Subotici i posljednje godine u Sentu pokrenuo je i uređivao književni časopis *Književni sever*. Znatan dio prostora posvetio je i tematici iz povijesti, života i rada ovdašnjih Bunjevaca, te stranice maldim talentima koji su rasli i razvijali se u časopisu, postavši značajna imena hrvatske književnosti ovoga podneblja. Umro je 17. srpnja 1973.

Imala je Sonta i košarkaše

U albumu pedesettrogodišnjeg **Stevana Mihaljeva Carića** iz Sonte počasno mjesto zauzimaju fotografije na kojima su ovjekovječena sjećanja na osnivanje i rad Košarkaškog kluba *Sonta*. U vrijeme osnivanja, 1984. godine, u Sonti su postojali RK *Dinamo* s muškom i ženskom ekipom i NK *Dinamo*. Postojala je i jaka ROP *Sonta*, *Mladi borac*, *Kudjeljara*, *Mlin*, veliki broj prodavaonica i kavana, ali je Sonta, za razliku od danas, tada imala i šest i pol tisuća stanovnika i daleko veći broj djece i mladih. Za financiranje sportskih klubova i KUD-a nije bilo problema, a nogometaši i poneki rukometaši bili su većinom uposlenici sončanskih poduzeća.

KLUB JE OSNOVAN

U selu je postojala i skupina ambicioznih zaljubljenika u košarku. Riješili su, predvođeni **Draganom Olujićem Papecom**, ponijeti i zanjati velikim uspjesima jugoslavenske košarke i poticati svojom ljubavlju prema igri pod obručima, osnovati i košarkaški klub. »Imali smo snažne motive za sve što smo radili. Košarkaški klub u Sonti prije toga nikada nije postojao, a nekoliko izuzetno visokih momaka bilo je vrlo sklono ovoj igri. Istina, sudjelovali smo na turnirima u basketu, čak i pobjeđivali, ali to nije zadovoljavalo naše ambicije. Svi smo sanjali pravu, natjecateljsku igru, sanjali smo da igramo u pravim, klupskim majicama, pred publikom koja nas bodri. Od nauma do realizacije nije prošlo puno vremena. Obilazili smo sve koji su nam mogli na bilo koji način pomoći. Kako sam već bio uposlen u zadrugi, moji kolege su po odobrenju direktora izradili konstrukciju s tablama i koševima, neki

Pred prvu utakmicu 1984.

su pripomogli financijski. Naši Sončani, uposlenici somborske *Boje*, izvukli su linije na rukometnom terenu«, prisjeća se Stevan.

Potrebni papiri su prikupljeni, inicijalna sredstva su osigurana i klub *KK Sonta* je registriran. Prijavljen je za ligaško natjecanje, Mihaljev se ne sjeća koja je to bila liga.

»Mislim da smo uključeni u natjecanje Vojvođanske lige, skupina Bačka. Natjecanje smo započeli u sezoni 1984/85. godine. Za nas je to bilo posve novo iskustvo, ali i ostvarenje svih naših snova. Predsjednik kluba i igrač, odnosno kapetan momčadi, bio je Olujić. Treninge su vodili nastavnik tjelesnog odgoja **Mojsije Dmitrović** i njegov pomoćnik **Josip Suvajdžić**«, priča Stevan i izdvaja jednu fotografiju, upravo ovu koja je danas pred čitateljima.

PRVA LIGAŠKA UTAKMICA

»Ovo je momčad koja je započela naš ligaški hod po mukama. Snimak je napravljen prije odigravanja naše prve službene utakmice. U gornjem redu su **Nebojša Milosavljević**, dečko iz Erduta kojem se ne sjećam imena, **Stipan Breškić**, **Đuka Orlić**, **Tomislav Siladi**, **Stevan Jager** i trener **Dmitrović**, u donjem redu pomoćni trener **Suvajdžić**, ja, Olujić, **Milenko Pešut**, **Zvonko Vidaković** i **Vlado**, mislim da se preziva **Brkin**. U toj utakmici katastrofalno smo poraženi, mislim da je rezultat bio 100:40, ali smo teren napustili zadovoljni, jer smo, eto, odigrali prvu ligašku utakmicu.«, prisjeća se Mihaljev.

Za *KK Sonta* vezana je još jedna zanimljivost. Bili su beskućnici, trenirali su na betonskom terenu OŠ *Ivan*

Goran Kovačić, a utakmice igrali na terenu RK *Dinamo*. »Teren u školi bio je minimalnijih dimenzija od propisanih za natjecateljske utakmice, pa smo bili prinuđeni igrati na terenu rukometnog kluba. To nam je zadavalo velike probleme, jer smo konstrukcije s koševima morali postavljati neposredno prije utakmice i uklanjati ih odmah poslije«, prisjeća se Stevan.

Nakon dvije natjecateljske sezone ekipa *KK Sonta* se raspala. »Dečki su se pozapošljavali izvan Sonte, pa više nisu mogli trenirati, a često ni igrati, pošto se više utakmica igralo petkom. Mladi su već u drugoj polovici osamdesetih u velikom broju odlazili iz sela u urbane sredine ili u inozemstvo. Sada pokušavamo obnoviti klub, nadam se da ćemo u tome i uspjeti.«, završava priču Stevan Mihaljev.

Ivan Andrašić

OBJAVLJENI POBJEDNICI KVIZA *PUTOVANJA DO ZNANJA*

Katarina Piuković i Daniel Kujundžić dobitnici nagrada

Posredstvom *Gradske knjižnice* Subotica i ove godine je više od stotinu učenika koji nastavu pohađaju na hrvatskom jeziku u Subotici, Maloj Bosni, Tavankutu i Đurđinu sudjelovalo u Nacionalnom kvizu za poticanje čitanja *Putovanja do znanja*, koji organiziraju *Knjižnice grada Zagreba*. Služeći se knjigama *Mali fizičar* Jasne Bagić Ljubičić i *77 kuhinjskih pokusa* Milana Sikirice, te ponuđenim on-line izvorima osnovci su popunili on-line upitnik na mrežnoj stranici *Knjižnica grada Zagreba*.

Na mrežnoj stranici (<http://www.kgz.hr/default.aspx?id=1621>), objavljuje se da su dobitnici glavne nagrade za Suboticu **Katarina Piuković** i **Daniel Kujundžić**, oboje iz OŠ *Matko Vuković* iz Subotice. Oni su otputovali u Zagreb na završnu svečanost i izvlačenje nagrada koje je održano jučer u Zagrebu, u kinu *Europa*. Tijekom trodnevnog boravka u Zagrebu posjetili su i Sajam knjiga *Interliber* 2015. o čemu ćete moći čitati u narednom broju.

Kako doznajemo u *Grdskoj knjižnici* Subotica izvučene su i utješne nagrade, knjige:

1. Iva Kujundžić, OŠ *Matko Vuković*, Subotica
2. Nikola Moravčić, OŠ *Matija Gubec*, Tavankut
3. Katarina Ivković Ivandekić, OŠ *Vladimir Nazor*, Đurđin
4. Ana Pančić, OŠ *Matko Vuković*, Subotica
5. Luka Skenderović, OŠ *Matko Vuković*, Subotica
6. Katarina Rudić, OŠ *Matija Gubec*, Tavankut
7. Pere Skenderović, OŠ *Ivan Milutinović*, Mala Bosna
8. Tomislav Ivanković, OŠ *Ivan Milutinović*, Subotica
9. Anđela Kujundžić, OŠ *Matko Vuković*, Subotica
10. Josipa Stantić, OŠ *Vladimir Nazor*, Đurđin
11. Petra Benčik, OŠ *Matija Gubec*, Tavankut
12. Dražen Lešnjaković, OŠ *Ivan Milutinović*, Mala Bosna
13. Marko Kutuzov, OŠ *Matko Vuković*, Subotica

B. I.

U SUBOTICI ODRŽANA XIV. POKRAJINSKA

Čuvari hrvatskog jezika

„Dragi i cijenjeni skupe
Vi što posjedaste u klupe
i vi djeco što stat ćete pred nas
da hrvatski čuje se glas
umjesto darova i cvijeca
primite pozdrav od
Hrvatskog nacionalnog vijeća”

...Ovim stihovima je **Jasna Vojnić** u ime Hrvatskog nacionalnog vijeća pozdravila najbolje recitatore Vojvodine koji su se 6. studenoga okupili u Subotici na XIV. Pokrajinskoj smotri recitatora.

Kao i svake godine i ove je *Hrvatska čitaonica* organizirala pokrajinsko natjecanje u recitiranju na standardnom hrvatskom jeziku, odnosno bunjevačkom ili šokačkom govoru (ikavici). Iz cijele Vojvodine okupilo se devedesetak recitatora koji su došli iz Srijemske Mitrovice, Sota, Petrovaradina, Vajske, Plavne, Bačkog Monoštora, Berega, Sonte, Lemeša, Žednika, Đurđina, Male Bosne, Tavankuta i Subotice. Poeziju su kazivali u tri uzrasne skupine: mlađi, srednji i stariji uzrast, a ocjenjivao ih je tročlani žiri u sastavu: **Vladimir Grbić**, višestruko nagrađivani glumac Narodnog kazališta iz Subotice, profesorica **Nevena Mlinko** i **Željka Zelić**.

Sve prisutne je pozdravio i nedavno pristigli generalni konzul Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici **Velimir Pleša**, koji je, među ostalim, rekao: »Iz dubine srca sam sretan kad vas vidim ovdje iz cijele, vaše prelijepe Vojvodine, u tolikom broju misleći pri tome kako ste upravo vi, kako je upravo vama dana prilika biti nasljednicima vaših djedova i baka i vaših roditelja kao čuvara hrvatske tradicije«. Hrabrio je naše recitatore riječima: »Budite hrabri, slobodni i poštjeni, uživajte u lijepoj poeziji, jer 'postati čovjek ljepše je nego postati kralj', kako je to rekao veliki **Antun Gustav Matoš**«.

Iako nisu mogli svi biti proglašeni najboljima nije bilo tuge jer su se organizatori smotre, *Hrvatska čitaonica*, i ove godine potrudili svakog darivati knjigom! I to lijepim, vrijednim, novim izdanjima na hrvatskom jeziku.

13. studenoga 2015.

II. SMOTRA RECITATORA NA HRVATSKOM JEZIKU

Pobjednici mlađeg uzrasta

Pobjednici srednjeg uzrasta

Pobjednici starijeg uzrasta

Pobjednici mlađeg uzrasta (učenici od 1. do 4. razreda osnovne škole) su:

Danijel Brajković (OŠ *Sveti Sava*, Subotica), **Ružica Dulić** (HKPD *Đurđin*, Đurđin), **Dunja Đanić** (OŠ *Ivan Goran Kovačić*, Sonta), **Barbara Piuković** (OŠ *Matko Vuković*, Subotica), **Ana Rukavina** (Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost *Ivan Antunović*, Subotica), **Terezija Sekereš** (OŠ *Ivan Milutinović*, Subotica), **Lucija Vukov** (HKC *Bunjevačko kolo*, Subotica) i **Martin Vukov** (OŠ *Matko Vuković*, Subotica).

Pobjednici srednjeg uzrasta (učenici od 5. do 8. razreda osnovne škole) su:

Anastasija Balatinac (OŠ *Moša Pijade*, Bereg), **Emil Cvijin** (OŠ *Ivan Milutinović*, Subotica), **Katarina Ivanković Radaković** (HKC *Bunjevačko kolo*, Subotica), **Lucija Ivanković Radaković** (HKC *Bunjevačko kolo*, Subotica), **Claudia Karan** (Hrvatska čitaonica, Subotica), **Donna Karan** (Hrvatska čitaonica, Subotica), **Kristina Kremenj** (HBKUD *Lemeš*, Lemeš), **Mila Kujundžić** (Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost *Ivan Antunović*, Subotica), **Katarina Piuković** (OŠ *Matko Vuković*, Subotica), **Josipa Stantić** (OŠ *Vladimir Nazor*, Đurđin), **Antonije Šimonjlik** (OŠ *Jovan Popović*, Srijemska Mitrovica) i **Biljana Zorić** (KUD *Matoš*, Plavna).

Nagradni izlet su osvojili i: **Petra Ilić** (OŠ *Aleksa Šantić*, Vajnska), **Zdenko Ivanković** (Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost *Ivan Antunović*, Subotica) i **Kristian Živković** (HKD *Šid*, Šid-Sot).

Pobjednici starijeg uzrasta (srednjoškolski) su:

Maja Andrašić (Gimnazija *Svetozar Marković*, Subotica), **Marina Pismestirović** (HKC *Srijem*, *Hrvatski dom*, Srijemska Mitrovica) i **Augustin Žigmanov** (Hrvatska čitaonica, Subotica).

Nagradni izlet su osvojili i: **Ana Dulić** (Gimnazija *Svetozar Marković*, Subotica), **Sara Dulić** (Gimnazija *Svetozar Marković*, Subotica) i **Davorin Horvacki** (Hrvatska čitaonica, Subotica).

PETAK
13.11.2015.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:05 Vita jela, zelen bor
 09:30 Gorski liječnik, serija
 10:20 Na putu za Timbuktu, dokumentarni film
 11:15 Riječ i život
 12:00 Dnevnik 1
 12:23 Dragocjeni biser, telenovela
 13:10 Kod doktora, talk-show
 13:55 Normalan život
 14:40 Znanstveni krugovi
 15:05 Crno-bijeli svijet, serija (R)
 15:55 Vjetar u kosi, dokumentarna serija
 16:50 Hrvatska uživo
 17:40 Život je lijep
 18:10 Manjinski mozaik: U ime oca
 18:30 Potrošački kod
 19:00 Dnevnik 2
 20:05 Ubojica mekog srca, američki film
 21:45 Uvijek kontra, talk show
 22:30 Dnevnik 3
 22:55 Crna lista, serija
 23:43 Huligani, američko-britanski film
 01:30 Kod doktora, talk-show
 02:10 Vita jela, zelen bor
 02:33 Znanstveni krugovi
 02:58 Skica za portret
 03:13 Normalan život
 03:58 Manjinski mozaik: U ime oca
 04:13 Riječ i život:
 04:43 Potrošački kod
 05:13 Dragocjeni biser, telenovela
 05:58 Dnevnik 2

05:55 Generalna špica - zastava, himna
 06:00 Juhuhu
 09:55 Kućni ljubimci
 10:50 Heartland, serija
 11:35 Čarolija, serija
 12:25 Novi Zeland s Nadiom Lim, dokumentarna serija
 12:48 Posljednji tango u Halifaxu, serija
 13:40 Stolen Child, američki film
 15:10 Trilogija o bečkom Ringu, dokumentarna serija
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:45 Stipe u gostima, humoristična serija
 17:20 Neodoljive slastice Rachel Allen, dokumentarna serija

17:50 Šlep šou
 18:35 Velikani sporta, dokumentarna serija
 19:00 Magazin rukometne LP
 19:25 Bitange i princeze, humoristična serija
 20:00 Umorstva u Midsomeru, serija
 21:35 Lewis, serija
 23:05 Nestanak, serija
 23:55 Sinovi anarhije, serija
 00:45 Stolen Child, američki film
 02:15 Noćni glazbeni program

05:35 RTL Danas, informativna emisija (R)
 06:15 Virus attack, animirana serija
 06:35 Tenkai vitezovi, animirana serija
 07:00 Sve u šest, magazin (R)
 07:30 Pet na pet, kviz
 08:30 TV prodaja
 08:45 Hitna služba, dramska serija (R)
 09:40 TV prodaja
 09:55 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica
 11:10 Četiri vjenčanja, lifestyle emisija
 12:10 TV prodaja
 12:25 Hitna služba, dramska serija
 13:25 Shopping kraljica, lifestyle emisija (R)
 14:25 Horvatovi, obiteljska humorna serija (R)
 15:25 Big Brother, show (R)
 16:30 RTL Vijesti, informativna emisija
 17:00 Shopping kraljica, lifestyle emisija
 18:00 Sve u šest, magazin
 18:30 RTL Danas, informativna emisija
 19:10 RTL Vrijeme, informativna emisija
 19:15 Pet na pet, kviz
 20:00 10 "veselih" trenutaka Hrvatske, zabavna emisija
 21:00 Big Brother, show uživo
 23:05 Eurojackpot
 23:10 Big Brother, show uživo
 23:20 Big Brother, show uživo iz kuće
 23:50 Posljednja bitka, igrani film, triler
 02:20 Dobro jutro, ubojice, igrani film, triler
 04:00 RTL Danas, informativna emisija (R)
 04:45 Kraj programa

SUBOTA
14.11.2015.

07:23 Crna lista, serija
 08:08 Desperadosi, američki film - Ciklus klasičnog vesterna
 09:33 Duhovni izazovi
 10:05 Prizma - multinacionalni magazin
 10:50 Fotografija u Hrvatskoj: Sinjska Alka
 11:00 Uvijek kontra, talk show
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Veterani mira
 13:15 Rafale povjerljivo - od ideje do moćnog aviona, dokumentarni film
 14:15 Top Gear - Najbolje od najboljeg
 16:00 Ubojica mekog srca, američki film
 17:45 Lijepom našom: Pazin
 19:00 Dnevnik 2
 19:55 LOTO 7/39
 20:00 The Takers, američki film 103'
 21:50 Dnevnik 3
 22:10 Hellboy 2: Zlatna vojska, američki film
 00:10 Crna lista, serija
 00:55 Desperadosi, američki film - Ciklus klasičnog vesterna
 02:20 Skica za portret
 02:33 Fotografija u Hrvatskoj
 02:43 Društvena mreža - medicina
 03:53 Duhovni izazovi
 04:23 Veterani mira
 05:08 Prizma
 05:53 Dnevnik 2

05:55 Generalna špica - zastava, himna
 10:00 Umorstva u Midsomeru, serija
 11:50 Trilogija o bečkom Ringu, dokumentarna serija
 12:40 Neodoljive slastice Rachel Allen, dokumentarna serija
 13:05 Italijo - ljubavi moja: Obala Toskane, dokumentarna serija
 14:05 Slučajno zaljubljeni, američki film
 15:30 Jednostavna jela Rachel Allen, dokumentarna serija
 17:30 Izradi sam
 17:42 Mapp and Lucia, serija
 18:36 Kuhajmo kao Heston, dokumentarna serija
 19:01 Kruške i jabuke - dvoboj tjedna
 19:53 Gastro Despot
 20:00 Retropatijski festival - hitovi Opatijskog festivala, snimka
 21:03 Graham Norton i gosti
 21:53 Pripravnik, serija

22:58 Carstvo poroka, serija
 23:53 Slučajno zaljubljeni, američki film
 01:18 Noćni glazbeni program

05:40 RTL Danas (R)
 06:25 Mala sirena
 06:50 Lego Ninjago, animirana serija
 07:45 Zvezdani ratovi: Pobunjenici, animirana serija
 08:15 TV prodaja
 08:30 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica (R)
 10:00 TV prodaja
 10:15 Cirkus, zabavna emisija
 11:40 TV prodaja
 11:55 Dynamo: Majstor nemogućega, zabavna emisija
 12:50 Cosentino, zabavna emisija
 13:50 Lijepa laži - TV premijera, igrani film, romantična komedija
 15:55 Big Brother, show (R)
 16:30 RTL Vijesti, informativna emisija
 16:40 Big Brother, show (R)
 18:30 RTL Danas
 19:15 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
 20:00 Big Brother, show
 21:40 Big Brother, show uživo iz kuće
 22:10 Avatar, igrani film, znanstveno-fantastična akcija
 01:15 Big Brother, show (R)
 02:50 Astro show, emisija uživo
 03:50 RTL Danas
 04:30 Kraj programa

NEDJELJA
15.11.2015.

06:43 Klasika mundi: Festivalski orkestar iz Verbiera pod ravnanjem Charlesa Dutoita
 07:33 Crna lista, serija
 08:15 Plava Venera, američki film - Zlatna kinoteka
 09:50 Portret crkve i mjesta
 10:00 Darda: Misa, prijenos
 11:00 Biblija
 11:10 Pozitivno
 12:00 Dnevnik 1
 12:30 Plodovi zemlje
 13:25 Rijeka: More
 14:00 Nedjeljom u dva
 15:05 Labirint
 15:55 Mir i dobro
 16:25 Mušketiri, serija
 17:20 Natjecateljsko-zabavna emisija - repriza od

subote
 19:00 Dnevnik 2
 19:55 LOTO 6/45
 20:05 Vrijeme ratnika, hrvatski film
 21:45 Da sam ja netko, serija
 22:40 Nemoj nikome reći, serija
 23:15 Dnevnik 3
 23:38 Nedjeljom u dva
 00:38 Ekonomija & TD
 01:13 Plava Venera, američki film - Zlatna kinoteka
 02:43 Društvena mreža - znanstveni četvrtak
 03:53 Popuna
 04:28 Mir i dobro
 04:53 Rijeka: More
 05:23 Pozitivno
 05:51 Dnevnik 2

05:55 Generalna špica
 09:30 Večera u dvorcu, dokumentarna serija
 09:58 Detektiv Murdoch, serija
 10:47 Velečasni Brown, serija
 11:35 Recepti Mary Berry, dokumentarna serija (R)
 12:10 Veliki preporod britanskog vrta, dokumentarna serija
 13:15 Dobar, bolji, najbolji... britanski slastičar
 14:15 Unutarnja snaga, američki film
 16:00 Pjevak moju pjesmu
 17:20 Poirot, serija
 19:05 Koncert narodne/tradicijske/etno glazbe
 20:15 Crvena zora, američki film
 21:55 Lovci na munje, dokumentarni film
 22:40 Velečasni Brown, serija
 23:25 Kalifornikacija, serija
 23:55 Pa to je fantastično!, humoristična serija
 00:25 Mulci, serija
 00:55 Mulci, serija
 01:25 Noćni glazbeni program

06:00 RTL Danas, informativna emisija (R)
 06:45 Mala sirena, animirana serija
 07:10 Lego Ninjago, animirana serija
 08:05 Zvezdani ratovi: Pobunjenici, animirana serija
 08:35 TV prodaja
 08:50 InDizajn s Mirjanom Mikulec, lifestyle emisija
 09:25 TV prodaja
 09:40 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica (R)
 11:05 TV prodaja

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

Uspjeh čine ljudi

Naša polisa...Vaša sigurnost

Tel: +381 (0) 24 555-867 • www.milenijum-osiguranje.rs

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATI

11.20 Molly, igrani film, humorna drama
 13.25 Avatar, (R)
 16.30 RTL Vijesti, informativna emisija
 16.40 Avatar, (R)
 16.50 Big Brother, show (R)
 18.30 RTL Danas, informativna emisija
 19.10 RTL Vrijeme, informativna emisija
 19.15 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
 20.00 Big Brother XXL, show
 21.40 Big Brother, show uživo iz kuće
 22.10 Veliko putovanje Mike i Gibe - priča o Vasićima, specijal
 23.10 Američka pita 2, igrani film, komedija
 01.10 Big Brother XXL, show (R)
 02.45 Astro show, emisija uživo
 03.45 RTL Danas, (R)
 04.30 Kraj programa (R)

PONEDJELJAK 16.11.2015.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:05 Vita jela, zelen bor
 09:30 Gorski liječnik, serija
 10:20 Plodovi zemlje
 11:15 Treća dob
 12:00 Dnevnik 1
 12:23 Dragocjeni biser, telenovela
 13:10 Kod doktora, talk-show
 14:00 Društvena mreža
 15:10 Jezik za svakoga
 15:20 Skica za portret
 15:30 Lijepom našom: Pazin
 16:50 Hrvatska uživo
 17:40 Život je lijep
 18:15 Potjera
 19:00 Dnevnik 2
 20:02 Crno-bijeli svijet, serija
 20:55 BezVeze
 21:45 Otvoreno
 22:37 Dnevnik 3
 23:05 Mont Saint-Michel - Čudo zapada, dokumentarni film
 00:05 Psihološki pristup, serija
 00:55 Obitelj Borgia, serija
 01:45 Kod doktora, talk-show
 02:25 Život je lijep
 02:57 Reprizni program
 03:08 The Juror, američki film
 05:03 Dragocjeni biser, telenovela
 05:48 Dnevnik 2

05:55 Generalna špica
 10:00 Phil Spencer: Tajni agent za nekretnine, dokumentarna serija
 10:45 Heartland, serija
 11:30 Čarolija, serija
 12:20 Novi Zeland s Nadiom Lim, dokumentarna serija
 12:50 Posljednji tango u Halifaxu, serija
 13:45 Coffin Rock, australsko-novozelandsko-britanski film
 15:15 Mijenjam dom, dokumentarna serija
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:40 Stipe u gostima, humoristična serija
 17:15 Kruške i jabuke, kuharski dvoboj
 18:05 Svijet vrtlara, dokumentarna serija
 18:35 Magazin nogometne LP
 19:00 Levi: Ski kup, snimka
 19:25 Bitange i princeze, humoristična serija
 20:05 Obitelj polarnog vuka i ja, dokumentarna serija
 21:00 TV Bingo Show
 21:49 The Juror, američki film
 23:39 Zakon i red: Odjel za žrtve, serija
 00:24 Skladište 13, serija
 01:09 Coffin Rock, australsko-novozelandsko-britanski film (R)
 02:39 Noćni glazbeni program

05:20 RTL Danas, informativna emisija (R)
 05:45 Virus attack, animirana serija
 06:05 Mala sirena, animirana serija (R)
 06:30 Sve u šest, magazin (R)
 07:00 Pet na pet, kviz (R)
 07:55 TV prodaja
 08:10 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica
 09:35 TV prodaja
 09:50 Četiri vjenčanja, lifestyle emisija
 10:45 TV prodaja
 11:00 Hitna služba, dramska serija
 12:00 Američka pita 2, igrani film, komedija (R)
 14:00 Shopping kraljica, lifestyle emisija (R)
 15:00 Big Brother XXL, show (R)
 16:30 RTL Vijesti, informativna emisija
 17:00 Shopping kraljica, lifestyle emisija
 18:00 Sve u šest, magazin
 18:30 RTL Danas, informativna emisija

19.10 RTL Vrijeme, informativna emisija
 19.15 Pet na pet, kviz
 20.00 Horvatovi, obiteljska humorna dramska serija
 21.10 Big Brother, show
 22.15 RTL Direkt, informativna emisija
 22.45 Big Brother - bez cenzure, show
 23.10 Big Brother, show uživo iz kuće
 23.20 Chicago u plamenu, dramska serija
 00:25 Dr. House, dramska serija
 01:20 CSI, kriminalistička serija
 02:10 CSI: NY, kriminalistička serija
 02:55 Astro show, emisija uživo
 03:55 RTL Danas, informativna emisija (R)
 04:40 CSI: NY, kriminalistička serija (R)
 05:20 Kraj programa

UTORAK 17.11.2015.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:05 Vita jela, zelen bor
 09:30 Gorski liječnik, serija
 10:20 Mont Saint-Michel - Čudo zapada, dokumentarni film
 11:20 Glas domovine
 12:00 Dnevnik 1
 12:23 Dragocjeni biser, telenovela
 13:10 Kod doktora, talk-show
 15:15 Crno-bijeli svijet, serija (R)
 16:05 BezVeze
 16:50 Hrvatska uživo
 17:40 Život je lijep
 18:15 Potjera
 19:00 Dnevnik 2
 20:02 Crno-bijeli svijet, serija
 20:55 Mjesto sjećanja Vukovar, dokumentarni film
 21:50 Otvoreno
 22:42 Dnevnik 3
 23:10 Skrivena Venecija: Obnova i očuvanje, dokumentarna serija
 23:55 Psihološki pristup, serija
 00:45 Obitelj Borgia, serija
 01:35 Kod doktora, talk-show
 02:15 Vita jela, zelen bor
 02:38 Život je lijep
 03:10 Reprizni program
 03:13 Elizabeta: Zlatno doba, britanski film
 05:03 Dragocjeni biser, telenovela
 05:48 Dnevnik 2

05:55 Generalna špica
 06:00 Juhuhu
 10:00 Phil Spencer: Tajni agent za nekretnine, dokumentarna serija
 10:45 Heartland, serija
 11:30 Čarolija, serija
 12:20 Novi Zeland s Nadiom Lim, dokumentarna serija
 12:50 Posljednji tango u Halifaxu, serija (5/6)
 13:45 Opasno ponašanje, američki film (80') (R)
 15:05 Mijenjam dom, dokumentarna serija
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:40 Stipe u gostima, humoristična serija
 17:15 Kruške i jabuke, kuharski dvoboj
 18:05 Svijet vrtlara, dokumentarna serija
 18:35 Generacija 1967., dokumentarni film
 19:25 Bitange i princeze, humoristična serija
 20:05 Viktorijanska farma, dokumentarna serija
 21:05 Vrijeme na Drugom
 21:15 Elizabeta: Zlatno doba, britanski film (110')
 23:05 CSI: Las Vegas, serija
 23:50 Zakon i red: Odjel za žrtve, serija (20/24)
 00:35 Skladište 13, serija
 01:20 Opasno ponašanje, američki film (R)
 02:40 Noćni glazbeni program - spotovi
 05:00 Noćni glazbeni program - Emisija pop i rock glazbe

05:30 RTL Danas, informativna emisija (R)
 06:10 Virus attack, animirana serija
 06:30 Lego Ninjago, animirana serija (R)
 06:55 Sve u šest, magazin (R)
 07:25 Pet na pet, kviz (R)
 08:25 TV prodaja
 08:40 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica
 10:00 TV prodaja
 10:15 Četiri vjenčanja, lifestyle emisija
 11:15 TV prodaja
 11:30 Hitna služba, dramska serija
 12:30 Chicago u plamenu, dramska serija (R)
 13:25 Shopping kraljica, lifestyle emisija (R)
 14:25 Horvatovi, obiteljska humorna serija (R)

15.25 Big Brother, show (R)
 16.30 RTL Vijesti
 17.00 Shopping kraljica, lifestyle emisija
 18.00 Sve u šest, magazin
 18.30 RTL Danas
 19.15 Pet na pet, kviz
 20.00 Horvatovi, obiteljska humorna dramska serija
 21.10 Big Brother, show
 22.15 RTL Direkt, show
 22.45 Big Brother - bez cenzure, show
 23.10 Big Brother
 23.20 Chicago u plamenu, dramska serija
 00:25 Dr. House, dramska serija
 01:20 CSI, serija (R)
 02:10 CSI: NY, serija
 02:55 Astro show, emisija uživo
 03:55 RTL Danas, (R)
 04:40 CSI: NY, serija (R)
 05.20 Kraj programa

SRIJEDA 18.11.2015.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 08:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:00 Vijesti
 09:05 Vita jela, zelen bor
 09:40 Obljetnica stradanja Vukovara i Škabrnje
 13:00 Vukovar - Dan sjećanja, prijenos mise
 16:00 Labirint
 16:50 Hrvatska uživo
 17:40 Život je lijep
 18:15 Potjera
 19:00 Dnevnik 2
 19:55 LOTO 7/39
 20:05 Broj 55, hrvatski film
 21:30 Samo kulturno, molim!
 22:15 Otvoreno
 23:07 Dnevnik 3
 23:22 Sport
 23:35 Skrivena Venecija, dokumentarna serija
 00:20 Psihološki pristup, serija
 01:10 Obitelj Borgia, serija
 02:00 Vita jela, zelen bor
 02:23 Život je lijep
 02:55 Labirint
 03:40 Reprizni program
 04:08 Osuda, američki film
 05:53 Dnevnik 2

05:55 Generalna špica
 10:00 Phil Spencer: Tajni agent za nekretnine, dokumentarna serija
 10:45 Heartland, serija
 11:30 Čarolija, serija

12:20 Novi Zeland s Nadiom Lim, dokumentarna serija
 12:50 Posljednji tango u Halifaxu, serija
 13:45 F6: Twister, američki film
 15:10 Mijenjam dom, dokumentarna serija
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:45 Stipe u gostima, humoristična serija
 17:20 Kruške i jabuke, kuharski dvoboj
 18:10 Zavirimo u tuđi dom, dokumentarna serija
 18:35 Odbrojanje do Ria, dokumentarna serija
 19:05 Velikani sporta, dokumentarna serija
 19:30 Bitange i princeze, humoristična serija
 20:05 Superbogaš i mi, dokumentarni film
 21:05 Osuda, američki film
 22:50 CSI: Las Vegas, serija
 23:35 Zakon i red: Odjel za žrtve, serija
 00:20 Skladište 13, serija
 01:05 F6: Twister, američki film
 02:30 Noćni glazbeni program

05:30 RTL Danas, informativna emisija (R)
 06:10 Virus attack, animirana serija
 06:30 Lego Ninjago, animirana serija (R)
 06:55 Sve u šest, magazin (R)
 07:25 Pet na pet, kviz (R)
 08:25 TV prodaja

08:40 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica
 10:00 TV prodaja
 10:15 Četiri vjenčanja, lifestyle emisija
 11:15 TV prodaja
 11:30 Hitna služba, dramska serija
 12:30 Chicago u plamenu, dramska serija (R)
 13:25 Shopping kraljica, lifestyle emisija (R)
 14:25 Horvatovi, obiteljska humorna serija (R)
 15:25 Big Brother, show (R)
 16:30 RTL Vijesti, informativna emisija
 17:00 Shopping kraljica, lifestyle emisija
 18:00 Sve u šest, magazin
 18:30 RTL Danas, informativna emisija
 19:10 RTL Vrijeme, informativna emisija
 19:15 Pet na pet, kviz
 20:00 Horvatovi, obiteljska humorna serija
 21:10 Big Brother, show
 22:15 RTL Direkt, informativna emisija
 22:45 Big Brother - bez cenzure, show
 23:10 Big Brother, show uživo iz kuće
 23:20 Chicago u plamenu, dramska serija
 00:25 Dr. House, dramska serija
 01:20 CSI, serija (R)
 02:10 CSI: NY, serija
 02:55 Astro show, emisija uživo
 03:55 RTL Danas, informativna emisija (R)
 04:40 CSI: NY, serija (R)

05:25 Kraj programa

ČETVRTAK 19.11.2015.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:05 Vita jela, zelen bor
 09:30 Gorski liječnik, serija
 10:20 Skrivena Venecija, dokumentarna serija
 11:10 Slava i sveti jaki, emisija pučke i predajne kulture
 12:00 Dnevnik 1
 12:23 Dragocjeni biser, telenovela
 13:10 Kod doktora, talk-show
 14:00 Društvena mreža
 15:15 Crno-bijeli svijet, serija
 16:05 Samo kulturno, molim!
 16:50 Hrvatska uživo
 17:40 Život je lijep
 18:15 Potjera
 19:00 Dnevnik 2
 20:02 Crno-bijeli svijet, serija
 20:50 Najduži dan: Vukovarska Ada, dokumentarna serija
 21:40 Otvoreno
 22:32 Dnevnik 3
 23:00 Skrivena Venecija, dokumentarna serija
 23:45 Psihološki pristup, serija
 00:35 Obitelj Borgia, serija
 01:25 Kod doktora, talk-show
 02:05 Vita jela, zelen bor
 02:27 Život je lijep
 02:59 Uljez, američki film
 04:53 Biblija

05:03 Dragocjeni biser, telenovela
 05:48 Dnevnik 2

06:00 Juhu
 09:56 Phil Spencer: Tajni agent za nekretnine, dokumentarna serija
 10:41 Kad srce zatreperi, serija
 11:26 Čarolija, serija
 12:18 Gastronomski užici s Alexom i Mattom, dokumentarna serija
 12:45 Posljednji tango u Halifaxu, serija
 13:40 Obiteljske igre na škotski način, američki film (R)
 15:05 Mjesto pod suncem - Ostati ili otići, dokumentarna serija
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:45 Stipe u gostima, humoristična serija
 17:20 Kruške i jabuke, kuharski dvoboj
 18:10 Zavirimo u tuđi dom, dokumentarna serija
 18:35 Odbrojanje do Ria, dokumentarna serija
 19:05 Najveći trenuci sporta, dokumentarna serija
 19:30 Bitange i princeze, humoristična serija
 20:05 Život na Arktičkom krugu, dokumentarna serija
 21:00 Uljez, američki film
 22:55 CSI: Las Vegas, serija
 23:40 Zakon i red: Odjel za žrtve, serija

00:25 Skladište 13, serija
 01:10 Obiteljske igre na škotski način, američki film (R)
 02:35 Noćni glazbeni program

05:30 RTL Danas, (R)
 06:10 Virus attack
 06:30 Lego Ninjago, (R)
 06:55 Sve u šest, magazin (R)
 07:25 Pet na pet, kviz (R)
 08:25 TV prodaja
 08:40 Mijenjam ženu
 10:00 TV prodaja
 10:15 Četiri vjenčanja, lifestyle emisija
 11:15 TV prodaja
 11:30 Hitna služba, serija
 12:30 Chicago u plamenu, dramska serija
 13:25 Shopping kraljica, (R)
 14:25 Horvatovi, serija (R)
 15:25 Pet na pet, kviz (R)
 16:30 RTL Vijesti
 17:00 Shopping kraljica
 18:00 Sve u šest, magazin
 18:30 RTL Danas
 19:15 Pet na pet, kviz
 20:00 Horvatovi, serija
 21:10 Big Brother, show
 22:15 RTL Direkt
 22:45 Big Brother
 23:10 Big Brother
 23:20 Chicago u plamenu
 00:25 Dr. House, dramska serija
 01:20 CSI, serija (R)
 02:10 CSI: NY, serija
 02:55 Astro show, emisija uživo
 03:55 RTL Danas, (R)
 04:40 CSI: NY, serija (R)
 05:25 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik* emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija *Izravno* - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture *Svijetnik* nedjeljom od 16.30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKUD Vladimir Nazor iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 19 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku *Zvuci bačke ravnice* emitira se četvrtkom od 18 do 20 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

HRVATSKA PANORAMA NA TELEVIZIJI YU ECO

Program obuhvaća informativnu petominutnu emisiju *Cro info vijesti*, koja se prikazuje radnim danima nakon Info bloka ove televizije u premijernom i tri reprizna termina (15.30, 19.15, 22.15, 00.15 sati). Polusatna društveno-politička emisija *Moirišta* emitira se četvrtkom od 22.30 sati, a reprizira ponedjeljkom od 9 sati. Kolaž emisija s pregledom tjedna iza nas pod nazivom *Hrvatska panorama* emitira se subotom od 11 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18.00 - 19.00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog *Boja Srbija* • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik *Govorimo hrvatski*

19.00 - 19.30

• Poetski predah • *Popularne melodije* - zabavna glazba (ponedjeljkom) • *Na valovima hrvatske glazbene tradicije* - narodna glazba (utorkom) • *Veliki majstori glazbe* - ozbiljna glazba (srijedom) • *Rock vremeplov* (četvrtkom) • *Minute za jazz* (petkom)

19.30 - 20.00

• *Europski magazin* - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • *Kulturna povijest* (utorkom) • *Znanjem do zdravlja* (srijedom) • *Razmišljanje dopušteno* (četvrtkom) • *Tjedni vodič* (petkom)

20.00 - 20.30

• *U pauzi o poslu* (ponedjeljkom) • *Aktualije* (utorkom) • *Otvoreni studio* (srijedom) • *Kultur café* - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • *Vodič za moderna vremena* - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20.30 - 21.00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
 • 18.15 Vojvođanski tjedan
 • 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19.00 Vjerska emisija, duhovna glazba
 • 20.00 Divni novi svijet
 • 20.55 Odjava programa

Nedjelja

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana
 • 18.10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
 • 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19.30 *Putnici kroz vrijeme* emisija za djecu Hrvatskoga radija
 • 20.00 *Hrvatima izvan domovine* - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
 20.55 Odjava programa

104, 4 Mhz

KNJIGA BORE OTIĆA ŠOROM SREDOM PREDSTAVLJENA U RUMI

Priče iz naroda

Knjiga je prava riznica podataka o malim mjestima u Vojvodini, dvorcima, selima i sredinama na rubu gradova i o tome kako svaki čovjek zavrjeđuje priču

samo se datumi malo razlikuju. Slične su nam kuhinje, samo se neki začini razlikuju. Ali ono što ovi ljudi ovdje osjećaju, to se ne može dijeliti i brojiti tko je odakle i tko je čiji. Naravno da možemo zajedno, upravo smo zato i tiskali knjigu na dva pisma da svima bude lako i jednostavno i da je svi punim srcem mogu čitati«, rekao je Otić, izražavajući zadovoljstvo što je imao priliku svoju knjigu predstaviti u Rumi.

DA SE NE ZABORAVI

Pred mnogobrojnim Rumljanima te večeri o vrijednosti knjige Bore Otića *Širom sredom* govorio je i novinar, publicist i književni kritičar **Đorđe Randelj**, ističući kako knjiga predstavlja osobnu kartu Vojvodine, obilje priča o običnim ljudima, njihovim životima, priče koje se mogu smatrati kao zavičajne:

»To su priče o svakodnevnom životu, o svakodnevnim mukama paorskog, povrtlarskog, zemljoradničkog, ratarskog života. Mislim da je knjiga Bore Otića neizostavna kao jedna legitimacija života, rada i preživljavanja ovog naroda ovdje. Mislim da je Otić sada čovjek koji je dao 'Čitanku Vojvodine', koja miriše na sve to naše bilje i raslinje i koja zvuči kao svi ti naši veseli i tužni ljudi. Ovo je knjiga koja je ravna djelu **Miljenka Smoje** o Dalmaciji ili **Bore Stankovića** o Vranju. Dakle, legitimacija cijelog jednog zavičaja – Vojvodine.«

LIJEPA SURADNJA

Tamburaši HKPD-a *Matija Gubec* iz Rume bili su česti gosti i sudionici Borinih emisija:

»Bora je takav čovjek s kim možeš odmah prijeći 'ti'. Kod njega nema persiranja, toliko je neposredan. Više puta smo sudjevali u njegovim emisijama, ali

Knjiga **Bore Otića** *Šorom sredom* predstavljena je u dvorani Kulturnog centra u Rumi, u utorak 10. studenog. U knjizi su priče o običnim i neobičnim vremenima, o ljudima junacima svakodnevice, koje je Bora Otić tijekom dvanaestogodišnjeg televizijskog rada u svojoj kulturno-emisiji *Skazanje* prikazao na Radio televizije Vojvodine. Knjiga je prava riznica podataka o malim mjestima u Vojvodini, dvorcima, selima i sredinama na rubu gradova i o tome kako svaki čovjek zavrjeđuje priču

SAČUVATI DIO KULTURNE BAŠTINE

Pjesmu *Aj, šorom, sredom*, kako se i Otićeva knjiga zove,

izveo je tamburaški orkestar HKPD-a *Matija Gubec*, a pjevao ju je vokalni solist **Dušan Stupar**.

»Knjiga nosi naziv *Šorom sredom*, da se malo pravimo važni. Nekada su se tako ljudi *kerili* srijedom i pjevali taj bečarac šorom sredom, svima mater redom, a mi ćemo se malo praviti važni, što smo uspjeli sačuvati dio te naše kulturne baštine koju smo ukoristili u ovu knjigu. Bez inata, bez namjere da se netko naljuti, prosto da podsjetimo na neka stara vremena kada se sve moglo reći, a da ne bude shvaćeno na pogrešan način. Želja mi je da ljudima ova knjiga zaista bude i suvenir koja će uvijekječiti jednu priliku i koja će ih podsjetiti na neke prilike koje, nažalost, nismo doživjeli jer

su se događale prije nas. Knjiga ne predstavlja žal za mladosti, nije to ni tuga za starijim vremenima; to je jedan podsjetnik da se oni koji pamte, podsjetite, a da mlađi nauče kako je to bilo nekada«, kazao je Otić.

Tijekom svog televizijskog rada Bora se imao prilike, snimajući emisije širom Vojvodine, upoznati s njezinom etničkom raznovrsnosti. Kako kaže, jedna od želja mu je bila da se, kako u emisiji tako i u knjizi, predstavljaju ljudi, bogatstvo jezika, običaji. Upravo iz tog razloga knjiga je tiskana i na ćirilicom i na latiničnom pismu.

»Svi smo mi jedan narod koji živi ovdje, koji se ovdje davno pomiješao. Slični su nam običaji,

je i on više puta bio gost u našem društvu kada je snimao naše običaje, emisije o tamburi, razne emisije o običajima u Srijemu i zanimljivo je da je svaki put sve to bilo neposredno, jedna improvizacija koja, eto, na kraju ispadne savršena. Zato smo i večeras ovdje da uljepšamo ovu svečanost«, rekao je **Josip Jurca** voditelj tamburaškog orkestra HKPD-a *Matija Gubec*.

Manifestacija *Srijemski kolač* u Rumi, jedina je manifestacija koju je otvorio upravo Bora Otić, ali je Ruma i prvi grad u Srijemu gdje je održano predstavljanje njegove knjige:

»S obzirom na to da sam organizator tradicionalne manifestacije *Srijemski kolač* u Rumi, i da sam radio s Borom neke priloge vezane za ovu manifestaciju, imao sam tu čast da organiziram predstavljanje njegove knjige. On je ovdje dočekan vrlo lijepo i iznenađen sam posjećenošću ljudi i ambijentom koji je vladao tijekom promocije, što je samo dokaz koliko ga Srijemci cijene i vole«, istaknuo je **Petar Dimitrijević**, organizator.

Nakon predstavljanja knjige druženje s autorom nastavljeno je u prostorijama Društva, a prema najavama Otića, u planu mu je da se i nastavi družiti s običnim ljudima, nudeći mogućnost ljubiteljima njegove emisije, a sada i čitateljima, da uživaju u pričama o sudbinama i neobičnostima života ljudi iz vojvođanske ravnice.

Suzana Darabašić

SAJAM TORTI, KOLAČA I POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA U MONOŠTORU

Slatko, volim te slatko

U Monoštoru je u subotu, 7. studenog, održan 4. *Sajam torti, kolača i poljoprivrednih proizvoda*. Bila je to prigoda da se na jednom mjestu pokažu vještine vrijednih ženskih ruku koje su od torti i kolača napravile prava mala umjetnička djela. Doboš torte sa desetak i više kora, monoštorska »zabunita gibanica«, mađarica, ali i slatke delicije po novijim receptima dio su onoga što se vidjelo, a moglo i kupiti na sajmu. Bilo je tu i monoštorske paprike, meda, džemova i voćne rakije. Na Sajmu su se predstavili i proizvođači vina, obzirom da Monoštor ima tradiciju vinogradarstva i vinarstva. Nažalost, većina vinograda propala je, ali sada u Monoštoru nekoliko vinogradara oživljava vinograde i proizvodnju vina. Osim izlagača iz Sombora, na Sajmu su sudjelovale i udruge žena iz Berega i Bezdana.

Sajam je organizirala UG *Podunavi* UG *Nade* iz Monoštora uz potporu Poljoprivredne stručne službe Sombor i MZ Monoštor. Pokrovitelj manifestacije je Pokrajinsko tajništvo za rad, zapošljavanje i ravnopravnost spolova.

»U Vojvodini je osnovano oko 450 udruga žena, od čega je 250 udruga žena na selu. Organizira se oko 1.200 manifestacija i mislim da je to važno za

osnaživanje žena i u tom pravcu nastaviti ćemo i dalje«, kazao je pokrajinski tajnik **Miroslav Vasin**, koji je prisustvovao Sajmu.

Akcent Sajma stavljen je na poljoprivredu, kao osnovnu djelatnost seoskog stanovništva, afirmiranje žena i njihovog stvaralaštva, te na razvoj agro i eko turizma kao dodatne aktivnosti na gazdinstvima.

Z. V.

POGLED S TRIBINA

Studeni

Zahvaljujući maloj pomoći Talijana (Grazie), hrvatska nogometna reprezentacija ovoga puta nakon završenog kvalifikacijskog ciklusa neće imati ozbiljnijeg natjecateljskog posla u studenom. Pobjede protiv Bugarske i Malte donijele su izborniku Čačiću drugo mjesto i izravan put prema Francuskoj 2016. i narednom Europskom prvenstvu. Nema baraža, nema neuroze. Umjesto toga, Hrvatska će 17. studenoga (utorak) u Rostovu na Donu odigrati pripremni prijateljski susret protiv domaćina Rusije, još jednog izravno kvalificiranog sudionika predstojećeg EP-a.

Sretni izbornik (svojim dolaskom donio je sreću nema što, a sretan je i jer ne mora misliti o doigravanju) za ovaj ogled pozvao je manje-više sve raspoložive reprezentativne snage i imat će prilike, prvi puta od svog ustoličenja, odigrati susret bez velikih

»igala« neizvjesnosti. S druge strane, nogometaši s manjom minutažom imat će prilike pokazati svoju vrijednost i potencijal u stvaranju budućeg francuskog sastava. Što se tiče studenog i studeni, po kojoj je ovaj mjesec i dobio svoj hrvatski naziv, nje će zasigurno biti u dalekoj Rusiji. Ali, ovoga puta neće je biti oko srca.

No, imperativa za pobjedu ne smije manjkati. Najnovija FIFA-ina ranking ljestvica za studeni na popisu najboljih svjetskih nogometnih reprezentacija Hrvatsku postavlja na za njezinu objektivnu jačinu vrlo skromno 19. mjesto. Momčad koja u svojim redovima ima vedete *Barcelone* i *Real Madrida*, golgetere *Juventus*a i *Fiorentine*, najboljeg vratara u Francuskoj i još mnogo drugih, iznimno kvalitetnih pojedinaca ne može tavoriti u donjem domu TOP 20. Mjesto joj je negdje mnogo više, makar bliže TOP 10.

Zanimljivo, na prvom mjestu FIFA-ine ljestvice za studeni 2015, prvi puta, nalazi se Belgija. druga je Njemačka, dok treće mjesto pripada Argentini.

Nogometni izlet u Rostov na Donu prilika je za popravak svjetskih pozicija.

Bez obzira na moguću studen...

D. P.

NOGOMET

Rijeka na +4

Pobjedom protiv *Split*a (2:1) nogometaši *Rijeke* su potvrdili prvo mjesto na tablici 1. HNL i sada imaju četiri boda prednosti nad drugoplasiranim *Dinamom*, koji je minimalnom pobjedom (1:0) protiv *Istre 1961* prekinuo seriju od dva uzastopna poraza. Ostali rezultati 16. kola: Osijek – Hajduk 1:0, Zagreb – Slaven 2:0, Inter – Lokomotiva 1:2

KOŠARKA

Nove pobjede Cedevite i Cibone

Dvije hrvatske momčadi nastavile su pobjednički niz, *Cedevita* je doma bila bolja od *Mega Luksa* (78:68), a *Cibona* je slavila na gostovanju kod *Sutjeske* (80:68). Treći hrvatski predstavnik *Zadar* poražen je protiv *Metalca* u Valjevu (67:71). Nakon 9. odigranih kola *Cedevita* je druga sa skorom od 6 pobjeda i 3 poraza, *Cibona* i *Zadar* su na osmoj i devetoj poziciji (4-5).

TENIS

Dodig slavio u Parizu

Najbolji hrvatski tenisač u igri parova **Ivan Dodig**, u kombinaciji sa svojim starim partnerom Brazilcem **Melom**, osvojio je naslov pobjednika ATP Masters turnira u Parizu. Za treći ovogodišnji naslov nakon Roland Garrosa i Acapulca, hrvatsko-brazilski duet bio je bolji od Kanadanina **Pospisila** i Amerikanca **Socka** (2:6, 6:3, 10:8), pa s dobrim vjetrom u leđima očekuju nastup na završnom turniru najboljih osam parova u Londonu, koji se igra idućeg tjedna.

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovođa i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs
Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Sombor – prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suterenom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025 5449220; 064 2808432.

Zagreb, u Srednjacima izdajem jednosobni stan, soba, kuhinja, kupatilo. gr. grijanje, telefon, renoviran, nov namještaj. Tel.: 024 547 204.

Podajemo obiteljsku katnu kuću 210 m² na placu od 670m² – garaža, kotlarnica, ljetna kuhinja i vinska komora sve opeka, plin, etažno grijanje, telefon, interfon, do autobusa 5 minuta. Subotica. Tel.: 024 546 061 ili 064 468788.

Prodajem Tv Samsung ekran ravan 82 cm, daljinski, namještaj visoki sjaj – regal 3,8, klupski stol, škrinja za jastuke i regal 2, v / 2š. Tel.: 064 4681788.

Prodajem noviju trosobnu kuću na uglu, s placem od 524 m² u Novom naselju – Aleksandrovo. Tel.: 063-553-447.

Prodaje se kuća u Petrovaradinu, Marina Držića 2a. Površina zemljišta je 100 m², stambena površina je 40 m². Tel.: 064 0125719.

Subotica centar – izdaje se uredski poslovni prostor, 4 prostorije, 130 m², tri telefonske linije, internet, parking prostor. Cijena po dogovoru. Tel: 024/529-745, 063/518-218.

Hrvat, 25 godina, zaposlen, vlasnik velike kuće u turističkom gradu Slavenska Orahovica kod Osijeka, traži djevojku zanatliju (frizerku) za dopisivanje – brak. Uz pismo poslati fotografiju.

Ivan Peček, Stjepana Radića 10, HR 33515 Orahovica Slavenska, Hrvatska.

Izdajem u najam 20 ari placa u progonu u centru Tavankuta, pogodno za plastenik ili organsku proizvodnju – ima bunar. Tel.: 064 5259245.

Prodaje se kuća – vikendica na zapadnoj obali jezera Palić. Tel.: 062 8687964.

Mijenjam ili prodajem veće leandere u boji i limun, koturaljke, novu električnu kosilicu, muške čakšire s prslukom, kožne čizme, koš, šešire, šubare, kaput i žensko bunjevačko ruvo (i sefiri), razne marama, sto i stolice, tepisi i ekskluzivna italijanska vjenčanica od čipke. Tel.: 024 532570.

Kupujem salaš s okućnicom u Ljutovu ili Tavankutu. Tel.: 069 2887213.

Prodaju se koturaljke, stolovi i stolci, bunjevačka ruva – svila i sefiri, marama, pregače, ponjavicevece, čaršavi, muške čakšire i prsluk, čizme, šeširi, nova el. kosilica, tepisi i staze. Tel.: 024 528 682.

Prodaje se dvosoban stan (51 m² + terasa) s odličnim rasporedom prostora na Prozivci. Stan se redovito održava i sačuvan je. Ima klimu, kablovsku i daljinsko grijanje. Cijena 28.000 eura (nije fiksno). Tel.: 062 788924.

Prodaje se trosoban stan od 73 m², dvije terase, renoviran, prijeko od Hrvatskog konzulata u naselju Tokio. Ima kablovsku, CG,... Cijena 50.000 eura. Tel.: 069 2052608.

Izdajem (od 1. 9.) 2-soban namješten stan (3 kreveta+pomoćni ležaj, plinsko grijanje, blizina tramvaja) u Zagrebu, Folnegovićevo naselje. Cijena: 250 eura. Tel.: 063 8820654, 065 6081194. +385 92 1770196.

Hitno prodajem mali moto-kultivator, marke VALPADANO s frezerom, 10 KS. Tel.: 062 86 87964.

Potrebni radnici za rad u novoj tvornici u Slovačkoj. Tel.: 064 4109369

Prodajem veći 1 S, integralova zgrada, parketiran, s malim barom, IV. kat, 2 lifta, podrum, cg, adsl, kds tv i interfon. Tel.: 062 8900458.

Prodaje se apartman od 36 m² u Jadranovu, 5 km od Crikvenice. Tel.: 024-4527-499, 064-18-39-591.

Prodaje se muška kožna jakna vel: 56 braon boje, nova. Tel.: 064 4618006.

Prodajem perjani jastuk 80x120 s odgovarajućom novom ručno šivanom salvetskom krevetnom (dvije navlake za jastuk i dvije navlake za jorgan). Cijena po dogovoru. Tel.: 060 5402733.

Prodajem trodijelni orman – mahagonij, regal iz četiri dijela, dva garderobna i dvije vitrine, kauč, fotelju i dva taburea. Tel.: 024 4561752, 064 3051513.

Prodajem stroj šivanje marke Bagat s ormančićem, visoki sjaj, orahovina, kao i ispravan zamrzivač »sandučar«. Tel.: 069 2887213.

Prodajem ručno štrikaći stroj Empisal skoro nov – stolni. Katarina Turkal.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz Hrvatske riječi

VAŽI DO 20. 11. 2015.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju *Hrvatske riječi*.

Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Hrvatska likovna udruga **CroArt** prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

HKC Bunjevačko kolo, Likovni odjel, vrši prodaju slika svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, ul. Preradovićeve 4. radnim danom od 8 do 14 sati. Tel: 024/556-898 ili 555-589.

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
Hrvatska riječ, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Zvonko Sarić, Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:

dr. sc. Jasminka Dulčić (hrurednik@tippnet.rs)

POMOĆNIK I ZAMJENIK

GLAVNE I ODGOVORNE UREDNICE:
Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković
(urednik rubrike kultura i urednik *Kužiša*)
Dražen Prčić
(urednik rubrike sport i zabava)
Željka Vukov
(urednica društvene rubrike i urednica *Hrčka*)
Zlata Vasiljević (novinarka dopisništva Sombor)
Suzana Darabašić (novinarka dopisništva Srijem)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović (mkopunovic@hrvatskarijec.rs)

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik) (tsujic@hrvatskarijec.rs)
Jelena Ademi (grafička urednica) (jademi@hrvatskarijec.rs)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević (nsudarevic@hrvatskarijec.rs)

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarijec.rs)
Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarijec.rs)

Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)

KOMERCIJALISTICA:

Mirjana Dulčić (komercijala@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55; ++381 24/55-15-78;
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: Rotografika
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизација
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

TAMBURAŠKA SCENA

Nesanica

Početni sastav tamburaškog ansambla *Nesanica* je formiran u prosincu 2008. godine, a idejni pokretač cijele tamburaške priče je bio **Marinko Kujundžić**. Prijašnji kontakti s braćom **Stipić**, **Markom** i **Marinkom**, s kojima je nekoliko puta prije svirao i činjenica kako se njihov orkestar upravo raspao, ubrzali su ideju formiranja novog zajedničkog sastava. Ovom inicijalnom triju su se pridružili **Lazar Romić** i **Milan Bilinović**, pa je tako stvorena okosnica budućeg sastava *Nesanica*. Prema riječima Marinka Kujundžića veliki utjecaj na njega je ostavio njegov učitelj **Safet Sušić**, pa je to utjecalo na viziju stvaranja glazbenog sastava s dvije harmonike, bas primom, basom i kontrom, sličnom sastavu kakav je nekad imao njegov učitelj.

»U međuvremenu je došla ponuda za stalni angažman u restoranu *Majur* na Kelebiju, gdje je za potrebe ukusa tamošnjih gostiju bilo nužno repertorar upotpuniti i s tamburaškom glazbom, pa smo u sastav pozvali i šestog člana, **Zorana Galfija** koji svira na tamburici primici. U kompletnom sastavu smo nastupili na našoj prvoj zajedničkoj svirci 20. veljače 2009. godine«.

Pomalo neobično ime ovaj sastav je dobio nakon jedne neformalne svirke prije navedenog službenog nastupa, kada su zamolili svoje prijatelje da pokušaju biti kumovi njihovog budućeg naziva.

»Svima smo podijelili blokčice papira i zamolili ih neka napišu ime za koje misle da bi nam dobro pristajalo. U najuži izbor su ušla tri prijedloga. *Tajna*, *Nesanica* i *Merak*, a pobijedio je prijedlog **Josipa Šipoša** iz sastava *Biseri*. Eto tako smo dobili naše ime«, nasmijao se vođa *Nesanice* Marinko Kujundžić i dodao:

»Od veljače 2009. godine kontinuirano radimo na *Majuru*, svakog petka i subote, svirajući standardni repertoar tamburaške i starogradske glazbe, repertoar hrvatske glazbe, nešto zabavnjaka, popa, rocka i dr. U međuvremenu smo počeli prihvaćati i angažmane za svatove, naravno ukoliko ih možemo uskladiti sa stalnim radnim angažmanom. Vremenom su ljudi čuli za nas, počeli nas zvati i kako smo počeli više izlaziti izvan restoranskog okvira, imamo sve više i više posla. Još uvijek nemamo svojih autorskih pjesama, jer sve slobodno vrijeme koristimo za uvježbavanje pjesama koje naši gosti žele čuti. A to je još uvijek naš prioritet.«

D. P.

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Trevljanja...

Piše: Branko Ivković

Faljnīs, čeljadi moja. Eto ja malo ručo slanine kruva i bilog luka, a našlo se malkoc i šunke i koje kuvano jaje. Tek toliko za inat onima što na sav glas viču da to pravi rak, opaku boleštinu što ara med svitom i to baš onim što živi gospodski i u tim moder-

nim državama. Meni se čini da oni divane kad njim kako odgovara buđelaru; te jedared njim zdravo dobra ova domača seljačka rana, te njim opšte ne valja. Kobjage su otkrili to i to. Ta ded rešite čeljadi već jedared očemol ist kako je Bog dao, jel se ranit iz pateke. Svudan se već ništa tako zamršava da nama običnom svitu ništa nije jasno. Eto i na ovom našim biranju, jedni se srde drugi se raduju i kažu da će bit bolje, a ovi drugi kažu da neće valjat. Baš sam i bisan. Ta, puštite već jedared nas male da brinemo svoje brige, kako ćemo priživit i poplaćat sve te reštancije što ste poizmišljali a nas baš briga ko će vladat. Mi znamo da nećemo cigurno. Misto da se sidne za astal, pa lipo izdivani šta ćemo i kako ćemo i svi zajedno pridonesemo tom, mi se dilimo med sobom a i ovako nas imade malo i još sve manje. Ovi mladi lipo su svatili, pa se pokupe i odu u svit, a mi ćemo izgleda na kraju morat glasat sami za se jel nas neće bit. Neg, šta vi velite na ovu magluštinu, čeljadi moja? To je prava bolest, kašljem ko kaki sipljiv konj. Kaže mi Pere da se moram manit tog pravljeno g duvana, jel je to najjači pa me to davi. A baš sam ga pogledo popriko, ta baš se on razumi u to. Da ne bi malo i on da još kupujem na škatulje tu skupu cigaretlu, kugod da zlato u njoj prodaju. Ta, znam ja da tu javu uzme država. Čak, čeljadi moja, nemam ništa ni protiv da se ti novci potroše na čega god korisno, na priliku na tvrđ drum na Rvacki majur, jel Bečar atar, pondak da se u Ivković šoru riši doktor, pa zubar... Ta, ima puno lipi stvari što bi tribalo opraviti. Ajak, oni nisu vridni ni frtalj opraviti ono što su obećali u varoši, a kamol po salaši i našim šorovima, jel ni namerno neće vrag će ji znat. Veli Pere da se i ova magla čudom spasila i spuštila u polja, ovi da su je vidili uduncovali u kake velike ardove i oma nama prodali. A vamo se falimo kako se furtom staramo s manjinama. E, kad to čujem, čeljadi moja, oma mi navali ić digod, a i zub me niki zaboli ko bisan. Ne mož me niko ubedit da nije tako, a ni kast da lažem. Eto, na priliku, mi smo prija sedamdeset i kusur godina imali naše narodno kazalište, a di je sad, hmmm, pitam ja vas? Ta nemojte i vi sad »ne mož« zbog ovog jel onog. Kako mož drugo? Što su oni zamislili, oprave za nedilju dana, a kad nama triba ne mož već desetinama lita. Bože moj, a tako je bilo lipo gledat »Ča boninu razgalu«, pa »Martina i Tonu«, pa »Albinu mijanu« i još puno komada kojikaki što smo tako rado gledali u varoši i po naši selima u domovima, no i polak domova su pozatvarali jel potrli, jel opravili od nji kojikake magazine i šupe. Nego, dosta mudrovanja. Idemo radit. Zbogom, čeljadi moja.

BAĆ IVIN ŠTODIR

Ni bolje ni sokoćalo

Otkako se bać Iva zavrtovno svetomu Antunu da više neće gledat televiziju, malo je više i međ ljudma. Vrime se prolipšalo, ko proliće je, a on posvršavo sve jesenske poslove, pa samo čeka da projde Sveta Kata, oma će klat. Gebelji godišnjaci, dobro ji ranijo, imadu bliže dva metra komat. Ve godine uranijo troj, zaklaće dvoj za nji, a jednoga za stariju i njeznoga derana. A okako ne gleda televiziju, nema više stra o ni doktora što su rekli da ne valja jist šunke, slanine, kobasica i suvoga i pečenoga mesa. Odlanilo mu ka su na sokoćalu obnarodovali da to ni ništa novo, a platito o fabrika što pravu jiće brez mesa. Oma mu odlanilo. Vada bi se razbolijo da mu projde godina brez karbina. Još njegov pokojni dada reko da o slanine i luka nema boljega lika za gripu. Doma mu vi dana malo i dosadno. Izajutra sve ponamiriva, pa ka fruštukuju, više nema šta radit. Skoro svaki dan se probicigla malo do centra vidit jel ima šta novoga. Bome, znade se koji put potrefit da naide i kogod o njegovi dobri, pa otidu na jednu. Nuz divan se to malo i otegne, pa se doma više put i ručak skala buči. E, onda njegova ne zna pristat. Aj što cantra taj dan, njemu sve lipo, pa se smije ko ludi na bodu. Najveća mu muka ka cantra još i ujtru, a njemu boli glava da ne zna šta bi. Tako i pri par dana, taman došo do bircuza, naišo dida Franja. Uvik ga poštivo. Bijo par o pokojnoga dade, a zajdno su bili u levente, pa su potli zajdno i radili u Kombinatoru. »Dite, ni lipo projt nuz crkvu, pa se ne prikrstit. Ajdemo na jedan bili, znadem da si dobro fruštukovo«, veli dida Franja. Bać Iva se noto njegovo dite samo naškobijo, pa su unišli u bircuz. Oma su rekli kelneru da se ne mora puno šetat, nek donese litru i sodu. Lipo su se izdivanili o svega i svačega, al dida Franja nikako da kaže šta mu žulji. »E, dite moje, šta sam doživijo po matoru glavu. Cili život sam radijo, ko i tvoj dada. Krvavo smo zaslužili tu našu penziju, a uvik smo uplaćivali i za doktore i za poreze i nikake samodoprinosi i šta sve ne. Otkako sam omatorijo, ni zdravlje mi ni najbolje. Priklane sam se bijo aperisat, a pri toga je za nikoliko snimanja tribalo platit jako puno novaca. Što sam ušparo, kroz ve lude godine se i potrošilo, za život uvik fali, a vi što vodu državu samo izmišljavu kako će nam što više uzet, a manje dat. Šta ću, ku ću, zadužim se ko banke. Dali mi i više neg što možem plaćat o penzije, sapim da ću malo u nadnicu, pa će se to lipo i otplatit. A evo, sa mi poštaš dono nalog da zoto što nisam platijo par obroka, moram podmirit sve ojedamput, jel će mi ezekvirat kuću«, jedva istisne iz sebe dida Franja. Obadva su se samo zagledali u bocu. Nijedan ni zno šta bi više reko.

Ivan Andrašić

Piše: Ivan Andrašić

13. studenoga 2015.

MISLI POZNATIH

- **Lao Ce:** Kao što je strast glas tijela, tako je savjest glas duše.
- **Seneka:** Uporna dobrota pobjeđuje i najtvrdje srce.
- **Da Vinci:** Zlo je ako hvališ ono što ne razumiješ, a još gore je ako ga kudiš.

KVIZ

Pajo Kanižaj

Koje godine i gdje je rođen hrvatski književnik **Pajo Kanižaj**?
 Gdje je stekao akademsku naobrazbu?
 U kojim tiskovinama je radio tijekom profesionalne karijere?
 Kako se zovu neka od njegovih najpoznatijih književnih djela za odrasle?
 Koje je naslove posvetio dječjoj publici?
 Što je uređivao na Hrvatskoj televiziji?
 Kakav mu je bio angažman u dramskoj umjetnosti?
 Kada i gdje je umro Pajo Kanižaj?

Rođen je 22. srpnja 1939. godine u Delekovcu.
 Na Filozofskom fakultetu u Zagrebu.
 Paradoks, Zlatac, Studentski list, Vjesnik...
 Na Golom otoku, Jedli bliznjega svoga, Naprijed u rikverc.
 Bila jednom jedna plava, Prsluk pucam, Šarabara...
 Zabavne emisije, humoriistične serije i programe za djecu.
 Autor je brojnih kazališnih, televizijskih i radijskih tekstova.
 Umro je 4. studenoga 2015. godine u Krapinskim Toplicama.

FOTO KUTAK

1000 boja Stare planine!

VICEVI

Informatičar pita sinčića:

- Reci, sine, kako kaže kuća?
- Av, av!
- Ma, bravo, a maca?
- Mjau, mjau!
- Bravo! A miš?
- Klik! Klik!

Pesimist vidi samo tamu u tunelu.

Optimist vidi svjetlo na kraju tunela.

Realist vidi da je to svjetlo zapravo vlak.

A strojovođa vidi tri idiota na pruzi.

NOGOMET

Vrijedan minimalac

SUBOTICA – Jedan pogodak u mreži gostujuće *Doline* (1:0) bio je dovoljan nogometašima *Bačke 1901* za osvajanje nova tri boda i očuvanje treće pozicije na tablici Srpske lige skupina Vojvodina. U sljedećem, 14. kolu, crveno bijeli u subotu 14. studenoga gostuju u Senti.

Remi u derbiju

TAVANKUT – Podjelom bodova završen je lokalni derbi susret između *Tavankuta* i *Subotice* (2:2). Tavankučani će priliku za nove bodove imati u subotu 14. studenoga kada ih očekuje prvenstveni susret u Vrbasu, a trenutačno se nalaze na osmom mjestu Bačke lige s 20 osvojenih bodova.

Dominacija Dinama, rezultat neodlučan

RIBAREVO – Iako su nogometaši *Dinama* iz Sonte u 11. kolu ML Sombor – Apatin – Kula – Odžaci otputovali u Ribarevo, riješeni da osvoje sva tri boda, utakmica protiv *Jedinstva* završena je miroljubivo-

vim rezultatom 2:2. Od prve minute Sonćani su dominirali travnjakom, stvarali prilike, od kojih su dvije i iskoristili. Brzom akcijom u 10. minuti stvorena je stopostotna prigoda za **Kušlića** i on je zatresao mrežu domaćina. Nakon nekoliko zapucanih prilika plavih, uslijedila je kazna u vidu zgoditka bivšeg Dinamovca **Krpjana** u 40. minuti. Samo minutu kasnije **Duraković** dovodi plave u novu prednost. U drugom poluvremenu Sonćani pogađaju gredu i zapucavaju još nekoliko izglednih prilika, a konačni rezultat postavlja još jedan bivši igrač *Dinama*, **Komadina**, u 81. minuti.

Treća pobjeda za redom

KULA – U 11. kolu MNL Sombor – Apatin – Kula – Odžaci nogometaši *Dunava* iz Bačkog Monoštoru gostovali su kod autsajdera KFK *Kula* i postigli očekivanu pobjedu, treću zaredom. U dosta ra-

stranoj utakmici gosti su bili s(p)retniji i svoje prilike iskoristili, pa je konačni rezultat glasio 1:3 (0:1). Monoštorce je u prednost doveo **Burgin** u 33. minuti, a pobjedu je nagovijestio **Balaž** u 57. Domaćini se vraćaju u igru pogotkom u 72. minuti, a Balaž po drugi put tresu mrežu domaćina 3 minute kasnije, za konačnu pobjedu vrijednu tri boda.

I. A.

RUKOMET

Poraz nade

ŠID – U posljednjem, 8. jesenskom kolu TRLS, skupina Srijem – Južna Bačka, mlade rukometašice ŽRK *Sonta* gostovale su u Šidu, kod lidera OŽRK *Radnički*. Iako je na koncu utakmice semafor pokazivao rezultat 41:22 (14:12), mlade Sonćanke nisu razočarale. Najveću minutažu na utakmici dobile su najmlađe i na veliku radost trenerskog tandema **Danilović** – **Bukovac** pruženu priliku su u cijelosti iskoristile. Najiskusnije rukometašice su opet zakazale, pa je tako **Čonka** postigla svega 1 pogodak, a već treću utakmicu za redom dobila je crveni karton zbog tri isključenja. **Tančikova** je svoja 4 zgoditka postigla u prvih 8 minuta, a potom stala. Kapetan ekipe, **Miloš**, uz 3 pogotka pokazala je i zavidnu borbenost. Najefikasnije su bile najmlađe: **N. Kalanj** s 6, **Šegrt** 4, **S. Kalanj** i **Zorica** po 2 pogotka. Prva vratarka **Gomboš** blistala je, pljeskao joj je čak i trener Radničkog, a i pričuva, mlada **Spasojević**, u desetak minuta provedenih na vratima, imala je nekoliko odličnih obrana. »Na ovoj utakmici naše najmlađe cure pokazale su svu raskoš svoje darovitosti. Bez obzira na visoki poraz, prezadovoljna sam, jer naše najmlađe cure nisu ustuknule pred iskusnom i tjelesno puno jačom ekipom lidera jeseni. Zimska pauza je pred nama, pa uz dobre pripreme i redovite treninge, na proljeće očekujem još bolje igre naših djevojaka«, kaže trener Jelena Danilović.

I. A.

GIMNASTIKA

Pobjednici ekipnog državnog prvenstva

NOVOM SAD – Sve tri natjecateljske kategorije mladih gimnastičarki *Partizan Željezničara* bilo je uspješno na završnom kolu pionirske gimnastičke lige Srbije. Subotičani su osvojili naslov pobjednika ekipnog državnog prvenstva. Zanimljivo je istaknuti podatak kako su mlade gimnastičarke ušle u sva 24 finala. Za predstojeći vikend mlade gimnastičarke iz Subotice natjecat će se u finalu po spravama za najbolje u Srbiji.

DIZANJE UTEGA

Ponovno prvaci

SUBOTICA – Finalni turnir ekipnog prvenstva Srbije u dizanju utega za seniore održan je prošle nedjelje u Subotici, a ekipa KDT *Spartaka* ponovno je zauzela I. mjesto i po 11. put uzastopno se okitila naslovom najboljih u državi. KDT *Spartak* je dosad osvojio 17. puta ekipno prvenstvo u dizanju utega.

ANTONIO – TONI ZOVAK, KIK BOKSAČ IZ PLAVNE

Sve se može kad se hoće

Nogomet i dalje volim i pratim, ali u borbama konačno sam našao sam sebe

»**N**ogomet je moja ljubav, to je dio mog života, zato najviše slobodnog vremena provodim na nogometnom igralištu«, kazao je **Antonio Zovak** dok je još prije godinu i pol živio u Plavni, a srednju školu pohađao u Odžacima. U to vrijeme već je igrao u plavanjskoj *Slogi*, a potom u NK *Slavija* iz susjednog mjesta Bođani. Toni je oduvijek volio sport, posebice nogomet, i želio je upisati DIF, jer mu je sport ispunjavao, kako je sam rekao, život. S ponosom ističe da je jednom igrao i za reprezentaciju vojvođanskih Hrvata u Srijemskoj Mirtovici.

Toni je rođen 1995. godine i sada je student druge godine DIF-a, odnosno Fakulteta za sport i fizičku kulturu u Novom Sadu. Od djetinjstva je igrao nogomet, jer je to bio glavni sport u Plavni, ali je još za rana zavolio i druge grane sporta. Dolaskom u Novi Sad otvorila mu se mogućnost izbora, baviti se jednim od manje poznatih sportova, koga je dugo pratio i

koji ga je sve više privlačio, a to je muay thai ili tajlandski boks.

MUAY THAI

»Muay thai ili tajlandski boks je borbena vještina nastala kao produkt čestih sukoba naroda Thai na putu iz svoje prapostojbine na područje današnjeg Tajlanda. Zbog stalnih sukoba s ostalim narodima Indokine postojala je potreba za borbom vještinom koja bi se brzo učila, a istodobno bila vrlo primjenjiva u gotovo neprestanim sukobima na granicama. Svoj procvat doživljava početkom XVIII. stoljeća kada se muay thai uvodi kao obavezan predmet u sve škole ondašnjeg kraljevstva. U novije doba tajlandski boks kao sport oblikuje se od 1921. godine kada je za vladavine kralja Rame VI. na stadionu *Suan Club College* sagrađen boksački stadion na kojem su od tada svake nedjelje održavane borbe. Sukladno pravilima, dozvoljeni su udarci rukama i nogama uz uporabu koljena, laktova, te trzanje, guranje i bacanje

(bez uporabe poluga) što i čini razliku od drugih sličnih sportova. Ovakva pravila zahtijevaju od boraca veliki stupanj izdržljivosti u načinu borbe. Razina opterećenja u borbama je iznimno visoka, pa su vrhunski borci ovoga sporta na glasu kao borilački supermani«, započeo je svoju priču Toni, te nastavio:

ODRICANJE, VOLJA I LJUBAV

»Treniram već dvije godine muay thai, odnosno tajlandski boks u klubu *Ronin Gym* u Novom Sadu. Taj sport sam oduvijek pratio, ali u mom selu ovaj sport je bio gotovo nepoznat. Presudila je moja želja da se bavim individualnim sportom, gdje rezultat ovisi od mene samoga. Idol mi je **Mirko Filipović**, čuveni MMA borac. I ja sam prve godine trenirao taj borilački sport. Sada sam se konačno opredijelio za tajlandski boks. Treninzi su svakodnevni i to dva puta dnevno, što zahtijeva mnogo odricanja, volje ali i ljubavi prema tom sportu.

Uvjeti su ovdje vrlo dobri, a treniraju nas stručni i iskusni treneri pod vodstvom **Miše Bačulova**. To mi je prigoda i za druženje i upoznavanje novih ljudi i stjecanje prijatelja iz svijeta sporta. Dobrim planiranjem uspijevam uspješno pratiti sva predavanja na fakultetu i redovno trenirati. Sve se može kad se hoće. Za sada se još uvijek pripremam za skore borbe i natjecanja. Nogomet i dalje volim i pratim, ali u borbama konačno sam našao sam sebe. Za sada mi je najvažnije završiti studij, a u budućem životu baviti ću se i dalje najviše sportom. Želja mi je da jednoga dana profesionalno radim u ovoj oblasti. U daljnjoj budućnosti želio bih postati trener u bilo kom sportu. I pored velikih obveza, dolazim u Plavnu svakog vikenda i radujem se susret s mojim roditeljima i prijateljima. I tamo ne prestajem trenirati, jer su mi roditelji omogućili kupnju svih neophodnih rekvizita za treniranje«, završio je svoju priču Toni.

Z. Pelajić

*Svečani koncert povodom 45. obljetnice
HKK "Bunjevačko kolo,, Subotica*

"SVI NAŠI TAMBURAŠI,,

Gost programa:

"SUBOTIČKI TAMBURAŠKI ORKESTAR,,

*Četvrtak, 26.11.2015. u 19:00 sati
Preradovićeva 4.*

Cijena ulaznice 250 din.